

Ս. Շ. Ստեփանյան Հ.Ա. Սամվելյան

Windows Vista Windows XP

Ուսումնական ձեռնարկ

ԵՐԵՎԱՆ

Երևանի ճարտարապետության և շինարարության պետական
համալսարան

2009

ՀՏԴ 004:681.3/5 (07)

ԳՄԴ 32.973 Գ7

Ս 887

Ստեփանյան Սարգիս Շավարշի, Սամվելյան Հերմինե Արայի

Ս887

Windows Vista Windows XP Ուս. ձեռնարկ. - Եր.: ԵրճՇՊՀ հրատ., 2009:

Տվյալ ուսումնական ձեռնարկը բաղկացած է տաս զլխից, որոնք են՝ ծանոթացում Windows vista օպերացիոն համակարգի հետ, Windows vista օպերացիոն համակարգի Ստանդարտ ծրագրերը, Windows vista օպերացիոն համակարգում պանակների և միջքերի որոնում, աշխատանք միջքերի և թղթապանակների հետ, միացում համացանցին, Windows XP-ի աշխատանքի հիմունքները միջքերը, պանակները Windows XP ում, որոնել Windows XP-ի հիմնական պարամետրերի կայանքներ, մուտք Windows XP-ի հսկիչ վահանակ:

Հրատարակումը ուղղված է Երևանի ճարտարապետության և շինարարության պետական համալսարանի ուսանողներին:

Երևանի ճարտարապետության և շինարարության պետական համալսարանի «Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման» ամբիոնը նախաձեռնություն է վերցրել ստեղծել այս և նմանատիպ այլ աշխատություններ՝ ուսանողների համակարգչային գրագիտության մակարդակը բարձրացնելու նպատակով: Հրատարակումը և տպագրությունը իրականացվում է հեղինակների միջոցներով և անվճար սկզբունքով տրամադրվում է ուսանողներին: Շահագրգիռ կազմակերպությունները ՀՀ կրթության և Գիտության նախարարության միջնորդությամբ կարող են ձեռք բերել այս ձեռնարկը:

Երևանի ճարտարապետության և շինարարության պետական համալսարանը սիրով կնդունի դիտողություններ և այլ կարծիքներ ինքնուսույցի վերաբերյալ:

Տպագրության է երաշխավորվել Երևանի ճարտարապետության և շինարարության պետական համալսարանի Գիտական խորհրդի 14.07.2009թ. թիվ 11 նիստի որոշմամբ:

Գրախոս՝ «Microsoft Հայաստան» գրասենյակի տնօրեն՝ Գրիգոր Բարսեղյան:

ԳՄԴ 32.973 Գ7

ISBN 978-9939-63-008-3

© Երևանի ճարտարապետության և շինարարության պետական համալսարան, 2009թ.

© Ս.Շ. Ստեփանյան, Հ.Ա. Սամվելյան

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան	5
Համակարգչի կառուցվածքը	7
Գլուխ 1. Ծանոթացում Windows Vista օպերացիոն համակարգի հետ	8
Աշխատանքային սեղան	8
Մեկնարկային ցանկ	10
Որոնման գոտի	10
Հրամաններ	11
Ստանդարտ ծրագրեր	11
Սնուցում և համակարգչի արգելափակման կոճակները	11
Խնդրագոտի	12
Կողային գոտի	13
Աշխատանքներ պատուհանների հետ	15
Գլուխ 2. Windows Vista օպերացիոն համակարգի Ստանդարտ ծրագրերը	20
Գլուխ 3. Windows Vista-ում պանակների և նիշքերի որոնում	25
Պանակների պարունակության ցուցադրման տարբերակները	25
Պանակների և նիշքերի խմբավորում	27
Windows Vista օպերացիոն համակարգում պանակների և նիշքերի ուղղակի որոնում	28
Նիշքերի և պանակների որոնում Որոնման պանակի օգնությամբ	29
Որոնում Մեկնարկային ցանկի օգնությամբ	30
Գլուխ 4. Windows Vista օպերացիոն համակարգի հնարավորությունները	31
Աշխատանքային սեղանի կարգավորումը	31
Էկրանի և գունահաղորդման թույլատրության ընտրություն	35
Չայնային սխեմայի ընտրություն	36
Մեկնարկային ցանկի կարգավորում	37
Խնդրագոտու կարգավորում	39
Գլուխ 5. Աշխատանք նիշքերի և պանակների հետ	41
Նիշքերի և պանակների կազմակերպման անհրաժեշտությունը	41
Պանակների կառույցի ստեղծում	41
Փնտրման գոտի	44
Գործիքագոտի	46
Նիշքերի և պանակների տեղափոխությունն ու կրկնօրինակումը	49
Նիշքի անվանափոխությունը	51
Նիշքերի հեռացումն ու վերականգնումը	52
«Աղբարկղի» պարունակության մաքրումը	53
Նիշքերի կծկում	54
Գլուխ 6. Միացում համացանցին	56
Գլուխ 7. Windows XP-ի աշխատանքի հիմունքները	58
Windows XP-ի Սեղանը	58
Windows-ի դեկավարում	59
Windows XP-ի էկրանի օբյեկտները	59
Մեկնարկային ցանկի բազադրիչ տարրերը	60
Խնդրագոտի	61

ՉԻՉՔԵՐԸ, պանակները Windows XP - ում	63
Նիշքեր	63
Պանակներ	64
ՉԻՉՔԵՐԸ 9 Որոնել	68
Աղբաման	70
Օբյեկտների դասավորում	73
Նիշքերի և պանակների ստեղծում և անվանափոխում	74
Տեղափոխումն ու պատճենումը խմբագրել ցանկի հրամանների և ստեղծաչափի օգնությամբ	74
ՉԻՉՔԵՐԸ 10 Windows XP-ի հիմնական պարամետրերի կայանքներ: Մուտք Windows XP-ի Հսկիչ վահանակ	76
Ցուցադրել հատկություններ	77
Մեղան	78
Վահանապահ	79
Մկնիկի հատկություններ	79
Սարքաշար	82
Տառատեսակներ	83
Ամսաթվի և ժամանակի հատկություններ	84
Տերմինաբանական բառարան (անգլերեն-հայերեն), Ծանոթագրություններ	86

ՍԻՐԵԼԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂ՝

Դժվար է պատկերացնել մարդու առօրյան առանց նոր տեխնոլոգիաների, իսկ 21-րդ դարի ուսանողին՝ առանց համակարգչի: Սակայն բավարար չէ համակարգիչ ունենալը, եթե դրանք ուսումնական գործընթացի մաս չեն դառնում: Տեխնոլոգիաները սոսկ գործիքներ են, որոնց արդյունավետությունը պայմանավորված է ոչ թե դրանց գոյությամբ այլ նրանց կիրառմամբ: Տեխնոլոգիաների ներդրումը պետք է նպաստի ուսումնական պրոցեսի որակի բարձրացմանը:

Այս գիրքը կօգնի ընթերցողին կարճ ժամանակում յուրացնել համակարգչի աշխատանքի սկզբունքերը, թե երիտասարդներին և թե տարիքն առած ընթերցողներին կնպաստի հաղթահարելու համակարգչից օգտվելու թվացյալ բարդությունը: Հարգելի ընթերցող, եթե մտադրված ես տիրապետել համակարգչն, պարտավոր ես ժամանակ, եռանդ և աշխատասիրություն ցուցադրել չհիասթափվելով թվացյալ այն բարդություններից, որը կապված է հիշելու և այդ գործողությունները պրակտիկ կյանքում իրականացնելու հետ: Եղիր համարձակ, բայց նաև պատասխանատու քո կողմից համակարգչի վրա իրականացվող գործողությունների նկատմամբ:

Համակարգչի աշխատանքի հիմքում ընկած են օպերացիոն համակարգերը, որոնք զարգանում են բավական արագ տեմպերով (օրինակ Windows 3.1 պահանջարկ է ունեցել 1992-1994 թվականներին, իսկ Windows XP-ն սկսած 2001 թվականից մինչև մեր օրերը):

Հեղինակները ոչ միայն անգլերենից հայերեն են թարգմանել Windows XP և Windows Vista օպերացիոն համակարգերի աշխատանքի սկզբունքները այլ նաև ցուցաբերել են ստեղծագործական մոտեցում և ինքնուսույցի միջոցով փորձել են առավել մատչելի դարձնել ուսումնական գործընթացը: Այսուհանդերձ դեռ գոյություն ունեն օպերացիոն համակարգի գործառույթներ, որոնց կանրադառնանք հետագայում:

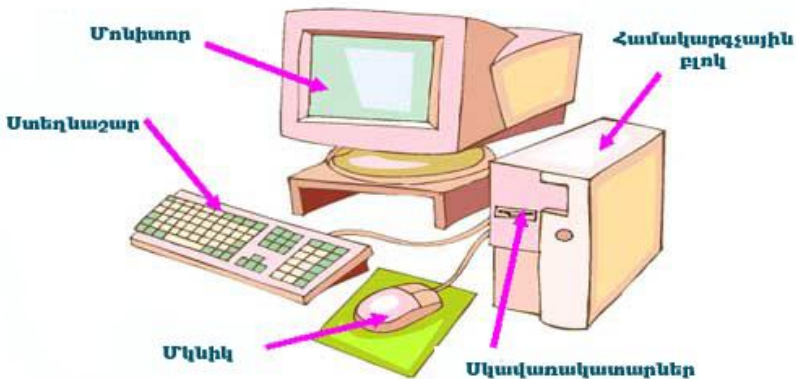
Microsoft ընտրության հայաստանյան գրասենյակը մեծաքանակ Windows XP և Windows Vista օպերացիոն համակարգերի հեղինակային իրավունքով ամրագրված սկավառակներ է տրամադրում հանրությանը, որոնց կիրառումը ոչ միայն կնպաստի համակարգչի անխափան աշխատանքին, այլ նաև զերծ կպահի համակարգչային վիրուսներից:

Շնորհակալություն ենք հայտնում Microsoft ընկերության հայաստանյան գրասենյակի ղեկավար Գրիգոր Բարսեղյանին, ով մեծ ուշադրություն է դարձնում համակարգչային գրագիտության հետ կապված ուսումնական ծրագրերին և մեծ սիրով կարծիք հայտնեց այս ուսումնական ձեռնարկի վերաբերյալ:

ԲԱՐԻ ՄԵԿՆԱՐԿ

Համակարգչի կառուցվածքը

Համակարգիչը մեքենա է, որը մշակում է տվյալները հրամանների ցանկին համաձայն: Առաջին էլեկտրոնային համակարգիչները, որոնք ստեղծվել են 20-րդ դարի կեսերին (մոտ 1940-1945) զբաղեցնում էին մի մեծ սենյակ: Այժմ պարզ համակարգիչը կարելի է տեղավորել ձեռքի ժամացույցի մեջ և սնուցել ժամացույցային մարտկոցից: Անձնական համակարգիչները նրանց տարբեր ձևերով, դարձել են «ինֆորմացիոն դարի» նշանը և սովորաբար մարդիկ «համակարգիչ» ասելով պատկերացնում են հենց դա: Եվ այսպես տեսնենք թե ինչ է բաղկացած անհատական օգտագործման համակարգիչը, որը մենք օգտագործում ենք տանը և աշխատանքի վայրում: Համակարգչի կառուցվածքը.

Համակարգչային բլոկ – համակարգչի հիմնական տարրն է, որի մեջ տեղադրված են՝ համակարգային սալիկն իր հիմնական էլեկտրոնային բաղադրիչներով, սկավառակատարներ, սնուցման աղբյուր և այլն:

Մոնիտոր - մեզ է ցուցադրում ինֆորմացիան:

Ստեղնաշար – թույլ է տալիս մուտքագրել ինֆորմացիան:

Մկնիկ – որի միջոցով նույնպես համակարգչի մեջ են մուտքագրվում հրամաններ:

Վկավառակատարներ – ընթերցում է ինֆորմացիան սկավառակներից:

Թվարկված հիմնական սարքերից բացի համակարգչին կարող են միանալ նաև այլ լրացուցիչ սարքեր (բարձրախոս, մոդեմ, գծագրիչ, տպիչ սարք, ծրիչ և այլն):

Ծանոթացում Windows Vista օպերացիոն համակարգի հետ

Windows Vista-ն օպերացիոն համակարգ է, որը թողարկվել է Microsoft ըկերության կողմից: Windows Vista և Windows XP օպերացիոն համակարգերը ծառայում են անհատական օգտագործման համակարգիչների համար:

2006 թվականի նոյեմբերի 30-ին Microsoft ընկերությունը պաշտոնապես թողարկեց Windows Vista

օպերացիոն համակարգ՝ կորպորատիվ հաճախորդների համար: Եվ միայն 2007 թվականի հունվարի 30-ից սկսած այն դարձավ հասանելի յուրաքանչյուրին: Նախնական շրջանում համակարգն ուներ Longhorn (Բրիտանական Կոլումբիայում գտնվող Longhorn Saloon բարի անվան համաձայն) կոդավորումը, իսկ «Vista» անունը առաջին անգամ հայտարարվեց 2005 թվականի հուլիսի 22-ին:

Այս համակարգը, ի տարբերություն նախորդ համակարգերի բավականին ձկուն է, ունի ավելի գրավիչ տեսք, ապահովում է աշխատանքի հարմարավետությունը և անվտանգությունը:

Windows Vista օպերացիոն համակարգի Աշխատանքային սեղանը

Միացնելով համակարգիչը և բեռնավորելով Windows Vista օպերացիոն համակարգն այն ինչ կպարունակի ամբողջ էկրանը *Աշխատանքային սեղանն է (նկ.1.1):* Ինչպես դուք ձեր գրասեղանին կարող եք տեղավորել այն իրերը, որոնք ձեզ օգնում են ամենօրյա աշխատանքում, այնպես էլ *Աշխատանքային սեղանին* պետք է տեղադրել այն ամենը ինչը կօգնի ձեզ աշխատանքի ընթացքում:

Հիշե՛ք: Մաքրությունը ցանկալի և պարտադիր պայման է թե՛ գրասեղանը, և թե՛ Աշխատանքային սեղանը պետք է լինեն մաքուր և կոկիկ:

Ծանոթանանք *Աշխատանքային սեղանի* բաղադրիչ տարրերից մի քանիսի հետ:

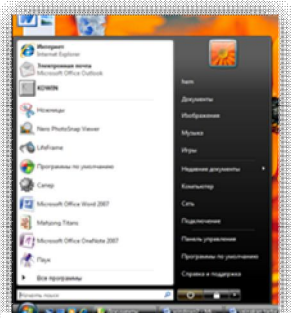
- Նշաններ, որոնք թույլ կտան արագ մուտք գործել, առավել հաճախ օգտագործվող պանակներ և ծրագրեր: Ըստ լռելյան սկզբունքի, առաջին անգամ, երբ բեռնավորեք Windows Vista օպերացիոն համակարգը դուք կտեսնեք միայն մեկ *Աղբարկղի* նշան: Ցանկության դեպքում կարող եք ավելացնել նշանների քանակը:
- **Մեկնարկել** կոճակը գտնվում է *Աշխատանքային սեղանի* ստորին հատվածում և ապահովում է արագ մուտք դեպի *Մեկնարկային ցանկ*: Գոյություն ունեն ստեղծաշարերի այնպիսի տեսակներ, որոնց վրա գոյություն ունի հատուկ ստեղծ, որի օգնությամբ կարող ենք մուտք գործել *Մեկնարկային ցանկ*:
- *Խնդրագոտու օգնությամբ* կարելի է իմանալ, ո՞ր պատուհաններն են բաց և որո՞նք են միացված, ժամը քան՞իսն է, ինչպես նաև ի՞նչ գործողություններ են գործում համակարգում:
- *Կողային գոտին* պարունակում է հարմարանքներ, որոնք հնարավորություն են տալիս ավելի արագ օգտագործել ձեզ անհրաժեշտ մի քանի ծրագրեր:

Նկար 1.1 Աշխատանքային Սեղան

Մեկնարկային ցանկը

Windows Vista-ն թույլ է տալիս *Մեկնարկային ցանկում* ամրացնել նշաններ՝ ծրագրերի արագ թողարկման համար: Կարելի է փոփոխել նաև *Մեկնարկային ցանկի* տեսքը – օրինակ՝ բերել նրան «դասական» տեսքի (ինչպես Windows-ի նախկին տարբերակում): *Մեկնարկային ցանկը* պարունակում է:

Նկար 1.2 Մեկնարկային Ցանկ

1. Որոնման Գոտի

Մեկնարկային ցանկը հնարավորություն է ընձեռում կատարել որոնում Windows Vista օպերացիոն համակարգում: *Որոնման գոտուց* օգտվելու համար անհրաժեշտ է բացել *Մեկնարկային ցանկը*, կտտեցնել *որոնման գոտում* և մուտքագրել տեքստը (նկ. 1.2):

Նկար 1.3 Որոնման Գոտի

2. Ստանդարտ Ծրագրեր

Մեկնարկային ցանկում տեսնում ենք Windows Vista-ի Ստանդարտ ծրագրերի պանակը: Կտտեցնելով պիտակների կամ պանակների անունների վրա կբացվեն համանուն պանակները (օրինակ օգտագործողի Փաստաթղթերը, Երաժշտությունը, Պատկերները և այլն): Windows Vista-ում Ստանդարտ ծրագրերի պանակները հասանելի են հենց *Մեկնարկային ցանկից*: Ի տարբերություն նախորդ օպերացիոն համակարգերի, որտեղ այդ պանակները ցուցադրված էին *Աշխատանքային սեղանում*:

Ցանկության դեպքում դուք կարող եք պանակները տեղադրել *Աշխատանքային սեղանին*:

3. Հրամաններ

Պանակների ցուցակից բացի, ցանկի աջ հատվածում մեք տեսնում ենք հետևյալ խումբ հրամանները՝ *Որոնում*, *Ցանց*, *Հսկիչ վահանակ*, *Ծրագրեր ըստ լռելյան սկզբունքի*, *Հուշում* և *Աջակցում*: Հրամաններից որևիցե մեկի ընտրման համար անհրաժեշտ է կտտեցնել հրամանը, դժվար չէ նկատել, որ յուրաքանչյուր հրամանին համապատասխանում է իրեն բնորոշ պատկերը:

4. Սնուցման և Համակարգչի արգելափակման կոճակները

Մեկնարկային ցանկի ներքևի հատվածում տեսնում ենք երեք կոճակներ: **Sleep** կոճակին մկնիկի ձախ ստեղծը կտտեցնելով դուք անցում կկատարեք Windows Vista-ի «քնած» ռեժիմ: Օպերացիոն համակարգը կպահպանի բոլոր ծրագրերը և փաստաթղթերը, իսկ հետո կամփոփի աշխատանքը: Մի քանի րոպե անց միացնելով համակարգիչը կհայտնվեք «սովորական» ռեժիմում և կվերականգնեք բոլոր ծրագրերը և փաստաթղթերը:

Հաջորդը՝ **Lock** (**Արգելափակում**) կոճակն է: Կտտեցնելով կոճակը մենք դուրս կգանք համակարգից: Արգելափակումից հետո համակարգիչը չի կարող օգտագործվել առանց գաղտնաբառի մուտքագրման, եթե այդպիսին գոյություն ունի:

Մկնիկի նշորդը տեղադրենք **եռանկյուն** կոճակի վրա: Հայտնվում է *Օգտագործողի փոփոխման, համակարգից դուրս* գալու, արգելափակման, վերագործարկման, անգործության (այս հրամանի ընտրման դեպքում արագ անջատվում է համակարգիչը առանց ակտիվ պատուհանները փակելու և էկրանին բերում է նույն պատուհանները հաջորդ անգամ համակարգիչը միացնելուց) *քուն* և *անջատում* հրամանների ցանկը:

Մեկնարկային ցանկի փակման համար անհրաժեշտ է մկնիկի նշորդը կտտեցնել *Աշխատանքային սեղանի* ցանկացած մասում, կամ սեղմել **Esc** կոճակը: Կան ստեղծագործող, որոնց վրա գոյություն ունի հատուկ կոճակ, որը սեղմելով կարող ենք հայտնվել *Մեկնարկային ցանկում*:

Խնդրագրտի

Աշխատանքային սեղանի հիմնական տարրերից մեկը *Խնդրագրտին* է: Այն պարունակում է բոլոր բացված պատուհանների կոճակները: Ընթացիկ բացված պատուհանը դուք տեսնում եք մուգ գույնով: Մնացած պատուհանների կոճակները ավելի բաց երանգ ունեն *(նկ. 1.4)*:

Նկար 1.4 Խնդրագրտին

Խնդրագրտին հնարավորություն է տալիս տեղաշարժել մի պատուհանից մյուսը: Գոտու աջ անկյունում գտնվում է *ժամացույց*, որի վրա տեղադրելով մկնիկի նշորդը դուք կհմանաք նաև ընթացիկ ամսաթիվը, իսկ կտտեցնելով մկնիկի ձախ ստեղծը կհայտնվի երկխոսության պատուհան, որտեղից կարող եք կատարել ժամի, ամսաթվի, ժամային գոտիների փոփոխում և ճշգրտում:

Մեկնարկել կոճակից դեպի աջ գտվում է *Արագ մուտքի* գոտին, որտեղ գտնվում է **Անցումը մի պատուհանից մյուսի** կոճակը: Մկնիկի ձախ ստեղծը կտտեցնելով կոճակին բացվում է ենթապատուհանը, որտեղ գոյություն ունեն բոլոր ընթացիկ ծրագրերի, պատուհանների

կոճակները : Մեկ կտտոցով կարող ենք անցում կատարել մի պատուհանից մյուսին: *Արագ մուտքի* գոտում գտնվում է նաև **Պատուհանների նվազեցման** կոճակը: Այս կոճակի սեղմումը թույլ կտա

ձեզ անմիջապես հայտնվել աշխատասեղանում :
Խնդրագոտու բաղադրիչ մասերից է նաև *տեղեկացման գոտին*
 (նկ.1.5):

Նկար 1.5 Տեղեկացման գոտին

Այստեղ տեսնում ենք ընթացիկ ծրագրերի կոճակները, որոնք ձեզ կտեղեկացնեն ակտիվ ծրագրերի մասին: Օրինակ՝ եթե տեսնում ենք Հայաստանի դրոշը (KDwin ծրագրի) ապա ծրագիրն ակտիվ է: Բոլոր կոճակները տեսնելու համար կտտեցնում ենք դեպի ձախ սլաքը: Դժվար չէ նկատել, որ երբ կոճակները բացված են սլաքը ընդունում է աջ ուղղությունը, որին մկնիկի ձախ ստեղծը կտտեցնելով փակվում են կոճակների մի մասը:

Կողային Գոտի

Windows Vista օպերացիոն համակարգում այս գոտին նոր տարր է: Գոտին տեղադրված է աշխատասեղանի աջ մասում, պարունակում է հատուկ Gadgets (հարմարաքներ): *Կողային գոտին* (նկ.1.6) հորիզոնական, երկայնական գոտի է: Ինչպես նշեցինք այն պարունակում է հարմարանքներ, որոնք հնարավորություն են ստեղծում ավելի արագ օգտագործել ձեզ անհրաժեշտ մի քանի ծրագրեր: Դուք կարող եք տեսնել այն նկարները որոնք կան համակարգչում, կարող եք ծանոթանալ նորություններին, եղանակի տեսությանը և այլն : Քանի որ այս գոտին նորություն է Windows Vista օպերացիոն համակարգում եկեք ծանոթանանք ավելի մանրամասն:

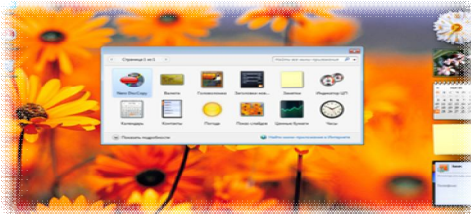
Նկար 1.6 Կողային Գոտի

Կտտեցնենք + կոճակը և կբացվի բոլոր հարմարանքների ցանկը, որոնք և կարող ենք տեղադրել գոտում: Նույն երկխոսության պատուհանը կարող ենք բացել *կողային գոտում* կտտեցնելով մկնիկի աջ ստեղծը և բացված ենթացանկից ընտրել *Ավելացնել հարմարանքներ* հրամանը:

Երկխոսության պատուհանից ընտրենք հարմարանքը և սեղմած

պահելով մկնիկի ձախ ստեղծող տեղաշարժվելնք *Կողային գոտի*: Նույն արդյունքը կարող ենք ստանալ, երբ հարմարանքի վրա կտտեցնենք մկնիկի աջ ստեղ և ընտրենք *Ավելացնել հարմարանքը* (կարող ենք փոփոխել հարմարանքների հերթականությունը նույն եղանակով): Հարմարանքների հավաքածուն պարունակում է (*նկ.1.7*):

- ժամացույց
- օրացույց
- գլուխկոտրուկ
- նորություններ
- նոթատետր
- եղանակի տեսություն
- տեղեկատու:

Նկար 1.7 Հարմարանքների հավաքածու

Այս ցանկը կարող ենք համալրել համացանցում այցելելով <http://gallery.microsoft.com/vista/sildebar.aspx> կայքը:

Մկնիկի նշողը երբ տեղադրենք հարմարանքներից յուրաքանչյուրի վրա աջ մասում հայտվում են մի խումբ կոճակներ: Կտտեցնենք **Փակել** կոճակը և հարմարանքը, որին պատկանում է *փակել կոճակը*, կանհետանա: Որոշ հարմարանքներ ունեն նաև **Բանալի** կոճակներ, կտտեցնենք, օրինակ՝ ժամացույցի *բանալի կոճակը*, տեսնում ենք, որ բացվեց ժամ երկխոսության պատուհանը **Աջ և Ձախ սլաքների** օգնությամբ կարող ենք ընտրել 8 ժամերից որևէ մեկը: Հաջորդ գոտում կարող ենք մուտքագրել բառ, որը անմիջապես կհայտնվի ժամացույցում: Կարող ենք փոփոխել ժամային գոտիները: Երբ դրոշակը տեղադրենք *Ցուցադրել վայրկյանաչափը*, ապա ձեր ժամացույցը կունենա նաև վայրկյանաչափ:

Կատարված փոփոխությունները անհրաժեշտ է հաստատել **OK (Լավ)** կոճակի կտտոցով, իսկ **Cancel (Չեղարկել)** կոճակի օգնությամբ չեղյալ կհամարվեն այն փոփոխությունները, որոնք քիչ առաջ կատարել ենք: Կարող ենք տեղադրել նույն հարմարանքը մի քանի անգամ: Օրինակ՝ կարող ենք տեղադրել տարբեր ժամային գոտիների ժամացույցներ:

Հաջորդ հարմարանքը օրացույցն է: Մկնիկի ձախ ստեղնը կտտեցրեք օրացույցի վրա և կտեսնեք ամբողջ ամսվա օրերը, իսկ **Դեպի Աջ** և **Դեպի Ձախ** կոճակները հնարավորություն են ընձեռում «ճանապարհորդել» ժամանակում, կարող եք տեսնել ընթացիկ ամսվա օրը, ինչպես նաև շաբաթվա օրը:

Աշխատանքներ Պատուհանների հետ

Windows Vista
 օպերացիոն համակարգում
 ծրագրերը և փաստաթղթերը,
 տեսանյութերը, ինչպես նաև
 պանակները կարող եք տեսնել
Աշխատանքային սեղանում`

պատուհանների տեսքով (նկ. 1.9):
 Պատուհանները Windows Vista
 օպերացիոն համակարգի
 կազմակերպման հիմնական

տարրերից են: Եկրանին՝ *Աշխատանքային սեղանին*, միաժամանակ կարող ենք տեսնել մի քանի պատուհաններ: Պատուհանները դինամիկ օբյեկտներ են. օգտագործողը կարող է փոփոխել դրանց դասավորվածությունը, տեղաշարժել, ինչպես նաև փակել և բացել:

1. Պատուհանների բացում և փակում

Մկնկի երկկտտոցի օգնությամբ եկեք բացենք որևիցե մի պանակ. *Աշխատանքային սեղանին* բացվում է համանուն պատուհանը: Խնդրագոտում դուք կտեսնեք այդ պատուհանի կոճակը: Ինչպես արդեն նշել ենք միաժամանակ կարող են բացված լինել մի քանի պատուհաններ և բնականաբար ընթացիկ՝ բացված պատուհանը կհայտնվի առջևում և խնդրագոտում համանուն կոճակը կունենա ավելի մուգ երանգ:

Windows Vista օպերացիոն համակարգի յուրաքանչյուր պատուհան ունի հետևյալ երեք կոճակները, որոնք գտնվում են *Վերնագրի տողի* աջ մասում (նկ.1.10):

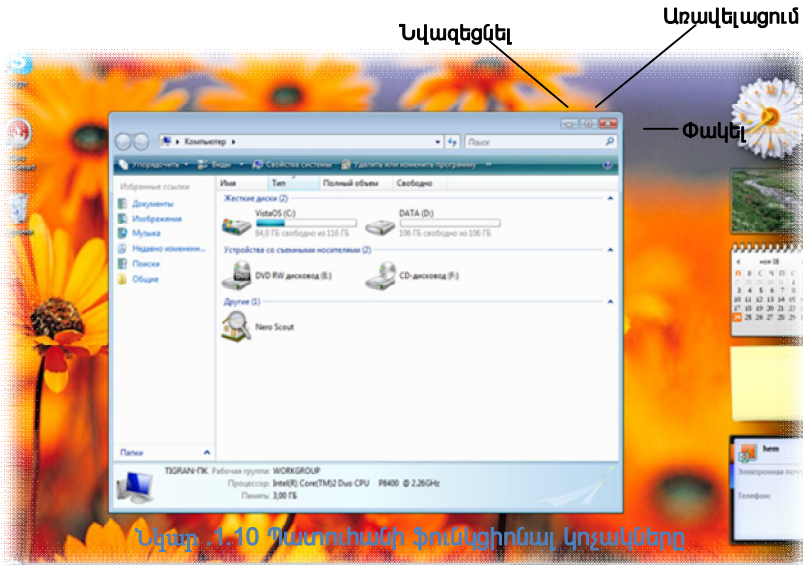
1. **Նվազեցնել** կոճակը փակում է պատուհանը, բայց հասցեն թողնում է *Խնդրագոտում*, որտեղից կարող ենք նորից բացել պատուհանը մկնիկի ձախ ստեղի կտտոցով:
2. **Առավելացում** կոճակը, որին մկնիկի մեկ կտտոցի (ձախ ստեղնի) արդյունքում պատուհանը բացվում է ամբողջ էկրանի չափով: Նույն արդյունքը կստանաք, վերնագրի տողին մկնիկի ձախ ստեղնի երկկտտոցի արդյունքում:
 - 2.1 **Վերականգնել** կոճակի օգնությամբ կարելի է վերականգնել պատուհանի նախկին չափերը:
3. **Փակել** կոճակը լրիվ փակում է պատուհանը և դադարեցնում է աշխատանքը այդ պատուհանի հետ:

2. Պատուհանների չափերի փոփոխում

Դուք կարող եք ոչ միայն բացել և փակել պատուհանները այլ նաև փոփոխել նրանց չափերը:

Ընթացիկ պատուհանի լայնական և երկայնական չափերի փոփոխությունը կարող ենք կատարել «ձեռքով»: Երբ մկնիկի նշորդը մոտեցնենք պատուհանի սահմաններից որևիցե մեկին, տեսնում ենք, որ այն փոխեց իր ձևը և այժմ ունի երկկողմանի սլաքի տեսք: Այժմ սեղմած պահելով մկնիկի ձախ ստեղնը և բաց չթողնելով այն կարող եք տեղաշարժել ցանկացած ուղղությամբ: Նման եղանակով փոփոխելով մի քանի պատուհանների չափերը դուք կարող եք աշխատասեղանին միաժամանակ տեղադրել մի քանի պատուհաններ: Սակայն այս ճանապարհը բավականին աշխատատար է և նպատակահարմար չէ: Գոյություն ունի պատուհանի չափերի ավտոմատ փոփոխման մի քանի եղանակներ:

Աշխատանքային սեղանին բացված պատուհանները կարող եք դասավորել այն հերթականությամբ, որը կհեշտացնի ձեր աշխատանքը:

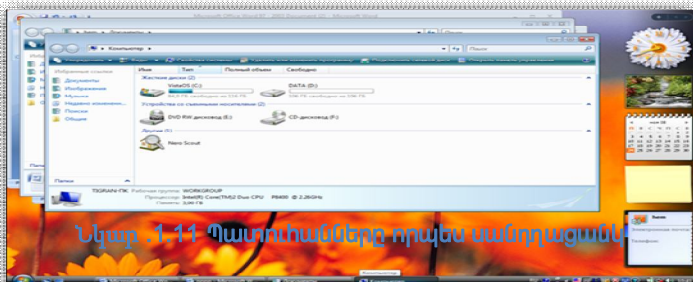

Նկար .1.10 Պատուհանի ֆունկցիոնալ կոչակները

Ավտոմատ փոփոխման համար հարկավոր է՝

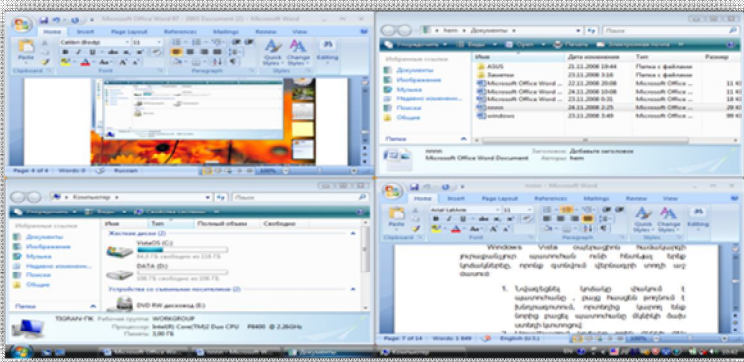
1. *Աշխատանքային սեղանի* ազատ հատվածում կստեղծել մկնիկի աջ ստեղծը,
2. բացված ենթացանկից ընտրել *Ավտոմատ դասավորման* ձևերից որևիցե մեկը:

Պատուհանները, որպես սանդղացանկ, (նկ.1.11) ընդունում են աստիճանական կառուցվածք, դասավորվում են մեկը մյուսի վրա, սակայն այնպես, որ բոլորի *Վերնագրի տողերը* երևում են:

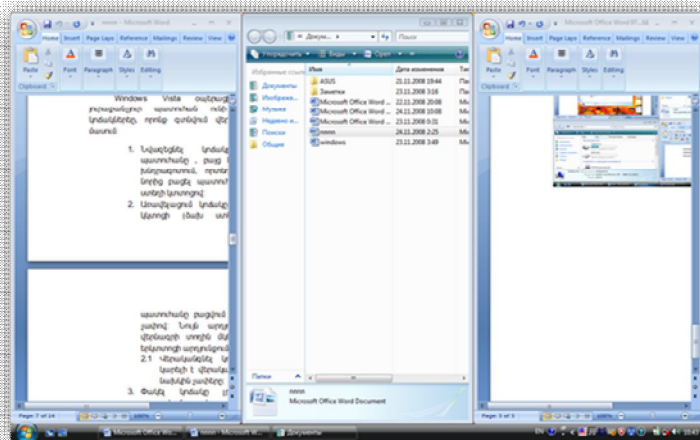
Նկար .1.11 Պատուհանները որպես սանդղացանկ

Պատուհանները կցաշարել հորիզոնական (նկ.1.12) հրամանը: Այս դեպքում բոլոր պատուհանները ընդունում են միանման չափեր, ընդ որում լայնական կտրվածքով մենք տեսնում ենք ամբողջ էկրանով:

Նկար 1.12 Պատուհանները կցաշարել հորիզոնական

Պատուհանները կցաշարել ուղղահայաց (նկ.1.13) հրամանը: Արդյունքում բացված պատուհանները ընդունում են նոր չափեր, սակայն այս անգամ դուք դրանք տեսնում եք ամբողջ էկրանի երկայնքով:

Նկար 1.13 Պատուհանները կցաշարել ուղղահայաց

Ցուցադրել Աշխատանքային սեղան հրամանի ընտրման արդյունքում կնվազեցվեն բոլոր պատուհանները:

Չեղարկել բոլոր գործողությունները հրամանի ընտրման արդյունքում դուք կարող եք վերադառնալ պատուհանների սկզբնական դիրքին:

Windows Vista օպերացիոն համակարգի Ստանդարտ ծրագրերը

Windows Vista օպերացիոն համակարգը պարունակում է մի շարք ծրագրեր, որոնք ամփոփված են *Ստանդարտ ծրագրեր* խմբում (նկ.2.1) : Չնայած այն բանի որ այդ ծրագրերը բավականին բազմաֆունկցիոնալ են դրանց տիրապետելով կարճ ժամանակահատվածում կարելի է ստանալ տարրական համակարգչային գիտելներ:

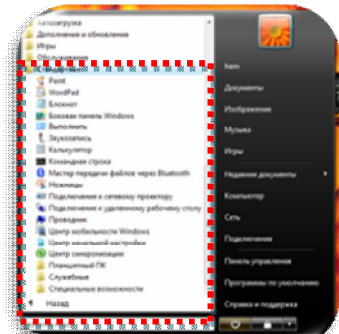
Ծանոթանանք *Ստանդարտ* խմբին պատկանող ծրագրերին: Անհրաժեշտ է բացել համանուն պանակը *Մեկնարկել ցանկից*: Կտտեցրեք **Մեկնարկել** կոճակը և բացված ցանկից ընտրեք *Բոլոր ծրագրերը*, ապա *Ստանդարտ* հրամանները:

Ստանդարտ պանակը պարունակում է հետևյալ ծրագրերը:

Ծառայողական պանակ – պարունակում է ծրագրեր, որոնց միջոցով կարող եք ստուգել ձեր համակարգչի վիճակը:

Հատուկ հնարավորություններ պանակը - պարունակում է ծրագրեր, որոնք նպատակ ունեն ծառայելու հաշմանդամ մարդկանց: Մարդիկ, որոնք ունեն որոշակի պրոբլեմներ:

Օրինակ՝ *Էկրանային ստեղնաշարը* - այն հնարավորություն է տալիս վիրտուալ ստեղնաշարի (նկ.2.2) միջոցով օգտվել համակարգչից միայն մկնկի միջոցով:

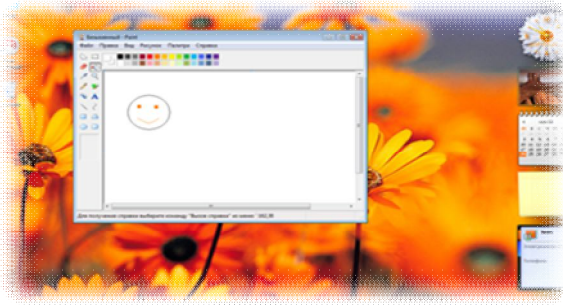
Նկար 2.1 Ստանդարտ Ծրագրեր

Տեսողության խնդիրներ ունեցող մարդկանց օգնության կգա *Էկրանային խոշարացույցը*, որը կօգնի մեծացնել էկրանի որոշակի հատվածը:

Նկար 2.2 Վիրտուալ Ստեղնաշար

Paint (Նկարել) ծրագրի միջոցով կարող եք ինչպես նկարել, այնպես էլ խմբագրել արդեն գոյություն ունեցող նկարները (նկ.2.3):

Նկար 2.3 Paint (Նկարել) ծրագրի պատուհանը

Բլոկնոտ ծրագրի միջոցով դուք կարող եք ստեղծել ոչ շատ բարդ տեքստային փաստաթղթեր, հաղորդագրություններ, նշումներ:

Կողային գոտին կիեշտացնի ձեր աշխատանքը, այս գոտու հետ ավելի մանրամասն կարող եք ծանոթանալ հաջորդ գլխում:

Կատարել ծրագիրը կօգնի ձեզ ստեղծել նոր պանակներ, փաստաթղթեր, ինչպես նաև համացանցի ռեսուրսներ:

Ձայնագրման ծրագրի (նկ.2.4): միջոցով դուք կարող եք ձայնագրել ձայնային ինֆորմացիա: Այս ծրագիրը կգործի միայն արտաքին աղբյուրների (օրինակ՝ միկրոֆոն) առկայության դեպքում: Ձայնագրման համար անհրաժեշտ է մեկնարկել ծրագիրը, որից հետո գործարկել **Recording** ներդիրը, կստեցնել **start recording (Սկսել ձայնագրումը)** կոճակը և սկսել ձայնագրումը:

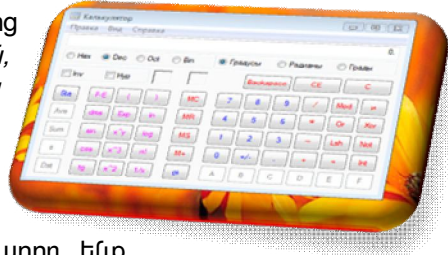

Նկար 2.4 Ձայնագրիչ

Ձայնագրման ավարտից հետո պետք է կստեցնել **Stop recording(Ձայնագրման ավարտ)** կոճակը:

Հաշվիչ (նկ.2.5) ծրագիրը կփոխարինի ձեր սեղանի հաշվիչին և դեռ ավելին այն բազմաֆունկցիոնալ «Գիտական» տարբերակի հաշվիչ է: Հաշվիչի տեսակները ընտրում ենք *Setup* ենթացանկից: Հաշվարկները կարող ենք կատարել մկնիկի ձախ ստեղի մեկ սեղմումով, կամ պարզապես ստեղնաշարից մուտքագրելով համապատասխան թվերը և թվաբանական գործողությունների նշանները: Հարկ է նշել, որ հաշվիչի ցուցադրման դաշտում կարող եք կատարել *տոսնժման* և *պատճենման* գործողությունները: Հաջորդ ծրագիրը **Հրաման** ծրագիրն է, որի միջոցով կարող եք հայտնվել DOS համակարգում (Մայքրոսոֆթ ընկերության օպերացիոն համակարգ է, որը գոյություն է ունեցել մինչև Windows օպերացիոն համակարգը):

Windows Vista օպերացիոն համակարգի *Ստանդարտ ծրագրերի* խմբին է պատկանում նաև *Սկրատ* ծրագիրը: Սկրատի օգնությամբ կարող եք կտրել *Աշխատանքային Սեղանի* մի մասը և վերածել այն նկարի: Հետագայում այդ նկարի հետ կարող եք կատարել մի շարք գործողություններ՝ խմբագրել, ուղարկել համացանցով և այլն: Ծրագիրը մեկնարկելուց հետո անհրաժեշտ է *Ստեղծել* ցանկից ընտրել *Ազատ ձև*, *Ամբողջ էկրան*, *Ամբողջ պատուհան*, *Ուղանկյուն* տարբերակներից մեկը:

Տեքստային WordPad խմբագրիչը (նկ.2.6) նույնպես *Ստանդարտ ծրագրի* տարրերից մեկն է: Ծրագրի օգնությամբ կարող ենք ստեղծել և խմբագրել պարզ փաստաթղթեր: Դիտարկենք ծրագրի պատուհանը:

Նկար 2.5 Հաշվիչ

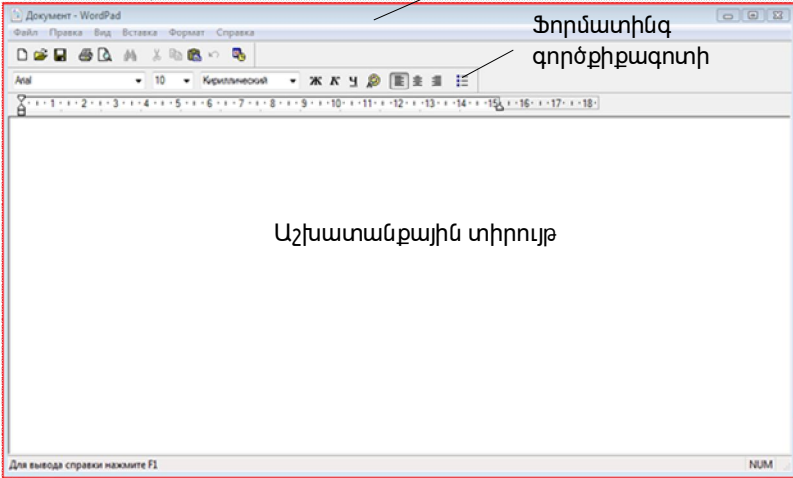
Էկրանի հորիզոնական երկայնքով տեսնում ենք *Վերնագրի տողը* , որը պարունակում է ծրագրի սիմվոլը, բացած փաստաթղթի անունը, ինչպես նաև **Բացել**, **Նվազեցնել**, **Առավելացնել**, **Փակել** ֆունկցիոնալ կոճակները: *Վերնագրի տողին* հաջորդում է *Ցանկերի գոտին*, այն նույնպես հորիզոնական գոտի է: Պարունակում է ցանկերի անվանումները և յուրաքանչյուր ցանկի կոճակին մկնիկի մեկ կտտոցով դուք կարող եք ծանոթանալ ցանկի ամբողջ պարունակության հետ: *Ստանդարտ գործիքագոտին* պարունակում է մի շարք՝ **Կտրել**, **Պահպանել**, **Ստնծել**, **Պատճենել**, **Մեկ քայլ ետ**, **Տպել** և այլ գործիքների կոճակներ, որոնք ավելի շատ կիրառելի են: Այս գոտին կօգնի ձեզ առավել հաճախ կատարվող գործողությունները կատարել մկնկի ձախ ստեղի մեկ կտտոցով:

Հաջորդը *Ֆորմատիզ* գործիքագոտին է, որի օգնությամբ դուք կարող եք ձևավորել տեքստը, կատարել մի խումբ փոփոխություններ. հիշելով, որ եթե ուզում եք փոփոխություններ կատարել արդեն իսկ գոյություն ունեցող տեքստում նախ անհրաժեշտ է ընտրել այն և հետո միայն կատարել փոփոխությունը:

WordPad տեքստային խմբագրիչը շատ հարմար է սկսնակների համար: Այն կօգնի ձեզ առանց մեծ ջանքեր գործադրելու բացել նոր տեքստ, պատճենել մի հատվածը, ջնջել, պահպանել, տպել և այլն:

Վերնագրի տող

Ցանկերի գոտի

Նկար 2.6 WordPad տեքստային խմբագրիչ

Աշխատանքային տիրույթում տեքստ մուտքագրելու համար անհրաժեշտ է մկնիկի նշորդը տեղադրել տիրույթում և սեղմել մկնիկի ձախ ստեղծը:

Եթե ցանկանում եք ջնջել մուտքագրված տեքստի որևէ մի հատված, ապա նախ պետք է ընտրել հատվածը և նոր միայն սեղմել **Del** ստեղծը: Հարկավոր է ջնջել որևիցե մի տառ կամ սիմվոլ, ապա պետք է հիշել **Backspace (դեպի ձախ)** և **Del (դեպի աջ)** կոճակների տարբերության մասին:

Ամենատարածված գործողությունների շարքը, որը կօգտագործեք տեքստի խմբագրման ժամանակ *Սոսնձումը* և *Տեղադրումն* է: Ընտրենք տեքստի ցանկացած հատված, որը դուք ցանկանում եք պատճենել, ապա ընտրում ենք *Խմբագրել ցանկը*, *Կտրել հրամանը* և նշորդը տեղադրում էջի այն հատվածում որտեղ ցանկանում եք տեղադրել տեքստը ու կրկին դիմում *Խմբագրել ցանկին*, բայց այս անգամ ընտրում ենք *Սոսնձել* հրամանը: Կարևոր է իմանալ, որ *Պատճենել* հրամանի ընտրության դեպքում նախնական տեքստը պահպանվում է, իսկ *Կտրել* հրամանի ընտրության ժամանակ նախնականը ջնջվում է:

Հետարկել վերջին գործողությունները «բայլ առ քայլ»: Ենթադրենք սխալմամբ դուք ջնջել եք մեծ ծավալի ձեզ անհրաժեշտ տքստ: Կարիք չկա այդքանը նորից մուտքագրել: Ձեզ օգնության կհասնի *Խմբագրել ցանկն*, այս անգամ էլ ընտրում ենք *Մեկ քայլ ետ* հրամանը: Նույն արդյունքը կարող եք ստանալ ստանդարտ գործիքագոտում կտտեցնելով համանուն կոճակը, կամ **Ctrl+Z** ստեղծների համադրմամբ:

Շատ դեպքերում նույն գործողությունը նույն ծրագրում կարող ենք իրականացնել մի քանի եղանակներով: Օրինակ՝ *Սոսնձել*, *Կտրել*, *Պատճենել* հրամանները հասանելի են *Ստանդարտ գործիքագրուող*, դժվար չէ նկատել որ համանուն կոճակները գոտում, ինչպես նաև *Ctrl+X* (*Կտրել*), *Ctrl+C* (*Պատճենել*) *Ctrl+V* (*Սոսնձել*) ստեղծների համադրությունները կբերեն նույն արդյունքի: Դուք ինքներդ կարող եք ընտրել նշված եղանակներից որևէ մեկը, չնոռանալով, որ նախքան խմբագրման աշխատանքներ սկսելը անհրաժեշտ է ընտրել տեքստի այն հատվածը, որը ենթակա է խմբագրման:

Windows Vista օպերացիոն համակարգում պանակների և նիշքերի որոնում

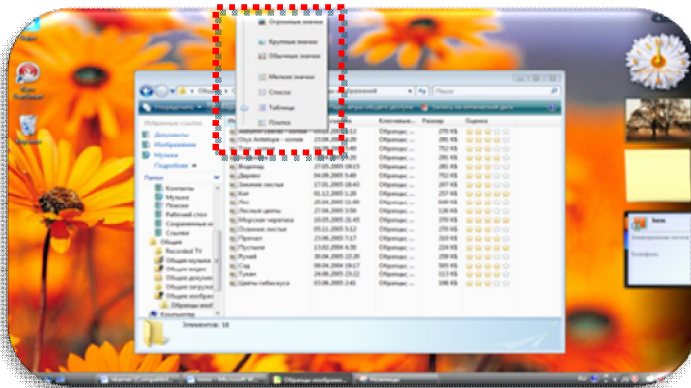
Լինում են դեպքեր, երբ դուք անօգուտ փորձում եք հիշել, թե որտեղ եք պահպանել նիշքը կամ պանակը: Windows Vista օպերացիոն համակարգը առաջարկում է որոնման մի քանի տարբերակներ՝

- պանակի պարունակության ցուցադրմամբ
- պանակի պարունակության դասավորությամբ
- պանակների և նիշքերի պիտակների խմբագրմամբ
- Windows Vista օպերացիոն համակարգում պանակների և նիշքերի ուղղակի որոնման իրականացմամբ:

1. Գոյություն ունեն պանակի պարունակության ցուցադրման մի քանի տարբերակներ:

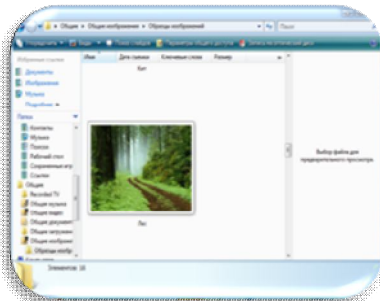
Մեծ պատկերներ, Խոշոր պատկերների, Սովորական պատկերների, Փոքր պատկերների, Ցանկ, Աղյուսակ և Սալիկ ցուցադրման տարբերակներից (նկ.3.1) որևէ մեկի ընտրության համար անհրաժեշտ է բացել *Setup* ցանկը և պատման գոտու օգնությամբ փոքրիկ սլաքը տեղադրել կոնկրետ տարբերակի դիմաց:

Ամեն մի տարբերակ ունի իր առանձնահատկությունը, օրինակ՝ *Ցանկ* տարբերակի ընտրման դեպքում էկրանի մեծ մասում կտեսնենք պանակների պարունակությունը, այլ ոչ թե հավելյալ տեղեկություն:

Նկար 3.1 Պանակի պարունակության ցուցադրման ձևի ընտրությունը

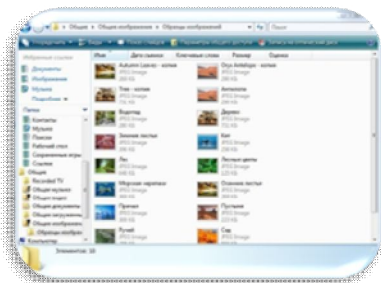
Պանակի պարունակության ցուցադրման *Մեծ, խոշոր, Սովորական* պատկերների (նկ.3.2) ընտրման արդյունքում, պանակների պարունակության մասին դուք կարող եք տեղեկանալ հենց պիտակից, այս եղանակով դուք ավելի արդյունավետ կկարողանաք կողմնորոշվել, թե որտեղ է գտնվում անհրաժեշտ նիշքը:

Նկար 3.2 խոշոր պատկերներ

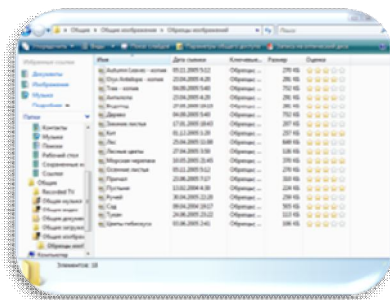
Ցանկի *Փոքր* պատկերների առանձնահատկությունը կայանում է նրանում, որ վերջինիս ընտրության դեպքում պանակի պարունակությունը կցուցադրվի խմբագրված եղանակով:

Սալիկի ցուցադրման ժամանակ (նկ.3.3) նիշքերը և պանակները ցուցադրվում են պատկերների տեսքով: Պատկերները նույնպես չափերով են ինչպես նախորդ տարբերակի դեպքում, սակայն այս անգամ արդեն ակնհայտ տեսնում եք նիշքի քաշը:

Նկար 3.3 Սալիկ

Աղյուսակ ցուցադրման ժամանակ (նկ.3.4) դուք կտեսնեք պանակի պարունակությունը, ինչպես նաև նիշքի կամ պանակի վերջին փոփոխման ժամանակը:

Նկար 3.4 Աղյուսակ

2. Նիշքերի և պանակների որնումը կարելի է իրականացնել պանակի պարունակությամբ:

Windows Vista օպերացիոն համակարգում պանակները կարելի է դասավորել ըստ *Անունների*, *Տիպերի*, *Չափերի*, *Վերջին անգամ փոփոխման ամսաթվի* և այլն:

Պանակների պարունակության վերադասավորման համար անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ գործողությունները՝

1. բացել այն պանակը, որը ենթակա է վերադասավորման,
2. ընտրել *Դասավորման կարգը*, կտտեցնելով համապատասխան սյան վերնագրին:

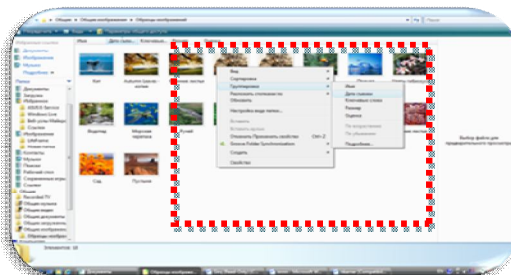
Օրինակ՝ ըստ Ամսաթվի նիշքերը և պանակները վերադասավորելու համար կտտեցրեք *Փոփոխման ամսաթիվը* սյան վերնագրի կոճակը: Հարկ է նշել, որ այն սյունը ըստ որի դասավորված է պանակի պարունակությունը ունի որոշակի գունավորում:

3. Պանակների և նիշքերի խմբավորում:

Պանակում կարգ ու կանոն պահպանելու համար անհրաժեշտ է խմբավորել պանակի պարունակությունը: Կարելի է խմբավորել (նկ.3.5) ըստ *Այբենական կարգի* (խմբավորումը կիրականացվի ըստ նիշքի և պանակների անունների) կամ ըստ *Տիպի*:

Խմբավորման համար պետք է կատարել հետևյալ գործողությունները՝

1. բացել այն պանակը, որը ենթակա է խմբավորման,
2. մկնիկի ձախ ստեղծը կտտեցնել պանակի պատուհանի ազատ տիրույթում,
3. բացված ենթացանկից ընտրել համապատասխան հրամանները՝ *Խմբավորում* իսկ հետո *Անուն*, կամ *Խմբավորում* և ապա *Տիպ* հրամանները:

Նկար 3.5 Խմբավորում

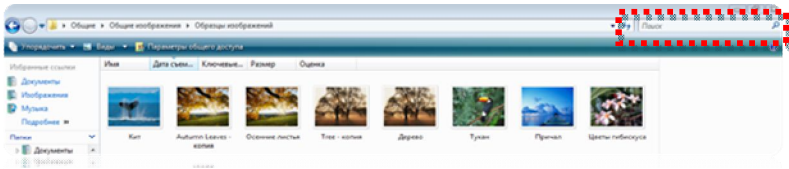
Windows Vista օպերացիոն համակարգը ավտոմատ կվերադասավորի և կխմբավորի պանակների պարունակությունը, համաձայն ձեր ընտրած խմբավորման տիպի:

Ցանկով ցուցադրման ժամանակ դուք չէք կարող օգտվել խմբավորումից: Նախքան նիշքերի և պանակների խմբավորման հրամանը ընտրելն անհրաժեշտ է փոխել ցուցադրման տարբերակը:

Խմբավորումը չեղարկելու համար անհրաժեշտ է բացված պանակի պատուհանի ցանկացած ազատ տիրույթում կտտեցնել մկնիկի ձախ ստեղծը և բացված ենթացանկից ընտրել *Խմբավորում* և *Ոչ* հրամանները:

4.Windows Vista օպերացիոն համակարգում պանակների և նիշքերի ուղղակի որոնում:

Եթե դուք չէք կարողանում գտնել ձեզ անհրաժեշտ նիշքը կամ պանակը և վերը թվարկված եղանակները անօգուտ են, կարող եք օգտվել ուղղակի որոնման տարբերակից *Որոնման* գոտու միջոցով (նկ.3.6):

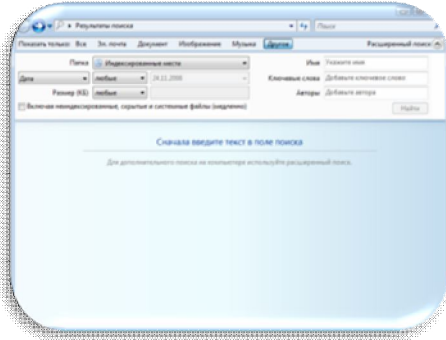

Նկար 3.6 Որոնման գոտի, ուղղակի որոնում

Հաճախ կարիք է լինում որոնել նիշքը կամ պանակը օրինակ՝ *Թղթապանակ* կամ *Պատկերներ* պանակներում: Դժբախտաբար այս դեպքում էլ անհրաժեշտ է «ձեռքով» ստուգել բոլոր նիշքերն ու պանակները: Ժամանակի և ուժերի խնայման համար գոյություն ունի *Որոնման գոտի*: Այն տեղադրված է բոլոր պատուհաններում (նախորդ օպերացիոն համակարգերում նման գոտին բացակայում է) վերին աջ անկյունում և կծառայի միայն այդ պանակի համար: Որոնման սկզբունքը կայանում է հետևյալում: *Որոնման գոտում* մուտքագրված տեքստի և նիշքի կամ պանակի անվանման որևէ մի տարրի համընկման հետ: Մուտքագրման ժամանակ կվորոնվի պանակի պարունակությունը և կցուցադրվի յուրաքանչյուր պանակ կամ նիշք, որը կապ ունի մուտքագրված տեքստի կամ բառակապակցության հետ: Որոնումը կարելի է ընդհատել, երբ գտնվում է փնտրվող նիշքը կամ պանակը:

5. Նիշքեի կամ պանակների որոնում որոնման պանակի օգնությամբ:

Լինում են դեպքեր, երբ ձեզ հայտնի չէ, թե որտեղ է գտվում փնտրվող նիշքը կամ պանակը, կամ կարիք կա որոնման մեջ կիրառել օբյեկտի մեկից ավելի հատկություններ: Նման դեպքերում կարող ենք օգտվել Windows Vista օպերացիոն համակարգում որոնման համար նախատեսված հատուկ պանակից (նկ.3.7) :

Նկար 3.7 Որոնման պանակ

Անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ գործողությունները՝

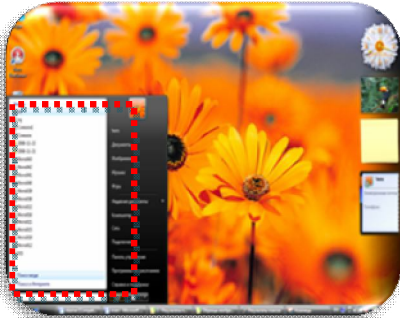
1. բացել *Մեկնարկել ցանկը* և ընտրել *Որոնում* հրամանը,
2. *Որոնման գոտում* մուտքագրել բառը կամ արտահայտությունը, որը կարող է որոշակի կապ ունենալ որոնվող օբյեկտի անվան հետ:

Որոնման արդյունավետության բարձրացման համար կարող եք օգտվել պատուհանի էլեմենտներից, դրանք են՝

- **Ֆիլտրի** կոճակ, որը ձեզ կօգնի որոնումն իրականացնել միայն որոշակի պանակներում (բոլոր, էլեկտրոնային նամակներ, պատկերներ, փաստաթղթեր և այլն)
- **Ընդլայնված որոնում**, այս կոճակի մեկ կտտոցով բացված գոտում կարող եք ամենայն մանրամասնությամբ իրականացնել որոնումը:

Ըստ լքելյան սկզբունքի որոնումը կընդգրկի բոլոր պանակները, որոնք ունեն անձնական բնույթ (*Փաստաթղթեր, Երաժշտություն, Պատկերներ, Տեսանյութեր* և այլն): Եթե նիշքը կամ պանակը, որը դուք որոնում եք կարող է գտվել այլ պանակում տեղադրեք դրոշակը *Ընդգրկել բոլոր չինդեքսավորված, թաքնված և սիստեմային պանակները*:

6. Որոնում Մեկնարկային ցանկի օգնությամբ:

Նկար 3.8 Որոնում Մեկնարկային ցանկի օգնությամբ

Windows Vista օպերացիոն համակարգում *Մեկնարկային ցանկը* հնարավորություն է տալիս կատարել որոնման աշխատաքներ (նկ.3.8):

Որոնումը սկսելու համար անհրաժեշտ է բացել *Մեկնարկային ցանկը* և *Որոնման գոտում* մուտքագրել տեքստը: Մուտքագրման ժամանակ որոնման արդյունքները դուք կտեսնեք *Որոնման գոտու* վերին հատվածում, *Մեկնարկային ցանկի* ձախ մասում:

Մեկնարկային ցանկի

Որոնման գոտում մուտքագրման արդյունքում կցուցադրվի որոնման ամենահաջողված արդյունքները, առավելությունը տալով առավել հաճախ կիրառվող ծրագրերին: Մուտքագրված տարրերի ավելացման հետ զուգահեռ ցանկում կմնան առավել հավանական տարբերակները:

Windows Vista օպերացիոն համակարգի հնարավորությունները

Windows Vista օպերացիոն համակարգը պարունակում է բազմազան հնարավորություններ, որոնք թույլ են տալիս օգտվողին աշխատեցնել համակարգն այնպես, ինչպես ցանկանում են:

1. Աշխատանքային սեղանի կարգավորում

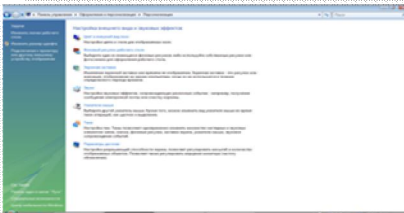
Գոյություն ունեն *Աշխատանքային սեղանի կարգավորումների* բազմազան ձևեր: Դուք կարող եք ընտրել *Աշխատանքային սեղանի թեման, փոփոխել գունային սխեման, ընտրել ֆոնը* և այլն: Այս բոլոր կարգավորումները կատարվում են *Ղեկավարման վահանակի միջոցով` միացված Ձևակերպում և Անհատականացում - Անհատականացում*: Սեղմեք մկնիկի աջ ստեղծը *Աշխատանքային սեղանի* ազատ հատվածում և բացված ենթացանկում ընտրեք *Անհատականացում* հրամանը:

2. Աշխատանքային սեղանի թեմայի ընտրություն

Աշխատանքային սեղանի թեման նշանակում է հատուկ ընտրված ձևակերպված տարրեր, այնպիսին ինչպիսին են *ֆոնը, ձայնը, նշանները* և այլն:

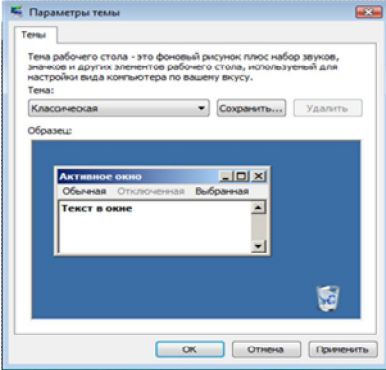
Windows Vista օպերացիոն համակարգը առաջարկում է երկու ստանդարտ թեմաներ` Windows Vista և Classic: *Աշխատանքային սեղանի թեմայի* ընտրության համար, կատարեք հետևյալ գործողությունները`

1. Էկրանին պատկերեք *Ձևակերպում և Անհատականացում - Անհատականացում* հրամանների արդյունքում բացված պատուհանը Windows Vista *Ղեկավարման վահանակի* պատուհանում (նկ.4.1)

Նկար . 4.1
Անհատականացում

2.կտտեցրեք *Թեմա* ներդիրը և ընտրեք թեմայում *Թեմայի Պարամետրը* (նկ. 4.2)

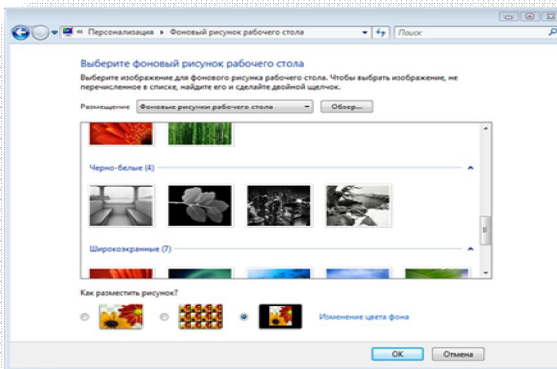
Նկար 4.2 *Թեմայի* ընտրություն

3.որպեսզի ստանաք թեման, սեղմեք **Ընտրել** կոճակը: *Թեմայի ընտրության* և երկխոսության պատուհանը փակելու համար, կտտեցրեք **OK** կոճակը:

3.Աշխատանքային սեղանի ֆոնային նկարի ընտրություն

Windows Vista-ի *Աշխատանքային սեղանին* կարելի է տեղադրել ֆոնային նկար, օրինակ սիրելի ֆոտոնկարը կամ ինչ-որ այլ պատկերներ: Դրա համար կատարեք հետևյալ գործողությունները՝

1. բացեք *Ձևակերպում* և *Անհատականացում* - *Անհատականացում* ցուցակը և ընտրում եք *Աշխատանքային սեղանի ֆոնային նկար* (նկար 4.3)
2. ընտրեք նկարի դասավորումը - *Աշխատանքային սեղանի ֆոնային նկար* - *Պատկերում* - *Նմուշներ*, *պատկերում*, *ընդհանուր նկարագրում* կամ *միատոն գույներ* – և կտտեցրեք պատկերի վրա, որը պետք է տեղադրվի *Աշխատանքային սեղանին*՝ որպես ֆոնային նկար: Անհրաժեշտության դեպքում ընտրեք *Տեղավորման միջոցները* – *Չգում*, *կենտրոնական մասում* տեղակայված պատուհանի ստորին մասում,

Նկար 4.3 *Աշխատանքային սեղանի ֆոնի* ընտրություն

- սեղմեք **OK** կոճակը, որպեսզի վերադառնաք *Ղեկավարման վահանակ* մասը: *Ղեկավարման վահանակ* պատուհանը փակելու համար, սեղմեք պատուհանի - **Փակել** կոճակը:

4. Աշխատանքային սեղանի ստանդարտ նշանների ընտրություն (լռելյայն)

Լռելյայն սկզբունքի համաձայն Windows Vista օպերացիոն համակարգի *Աշխատանքային սեղանը* պարունակում է մի նշան, որը կոչվում է *Աղբարկղ*: Եթե դուք օգտագործել եք նախկին Windows ծրագիրը և սովոր եք *Աշխատանքային սեղանի* նշաններին, ինչպիսին են՝

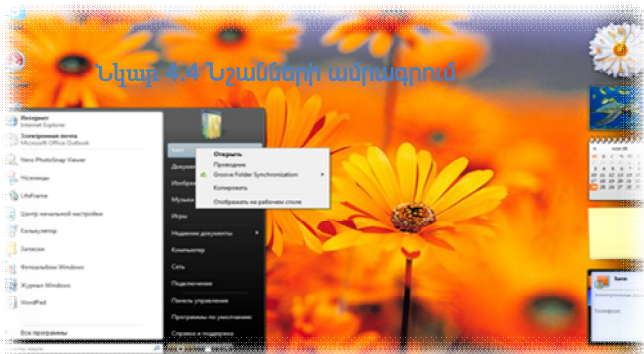
Իմ համակարգիչը կամ *Իմ փաստաթղթերը* նշանները, դրանք կարելի է տեղադրել *Աշխատանքային սեղանին*:

Բացի *Աղբարկղ*-ը Windows Vista-ն թույլ է տալիս *Աշխատանքային սեղանին* տեղադրել 3 ստանդարտ նշաններ – *Համակարգիչ (իմ համակարգիչ* նշանը նախկին Windows-ի տարբերակում):

Ղեկավարման վահանակ, ինչպես նաև նշանը, որը հնարավորություն է տալիս մուտք կատարելու այն նիշքերի գրքույկ՝ կոչված է օգտվողի անունով (*իմ փաստաթղթեր* նշանը):

Որպեսզի *Աշխատանքային սեղանին* տեղադրենք նշանը, որը թույլ է տալիս մուտք կատարել համակարգչից օգտվող անձի նիշքերով գրքույկ, կատարեք հետևյալ գործողությունները՝

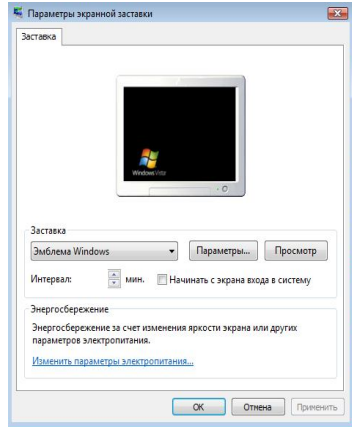
- բացեք *Մեկնարկել ցանկը*
- սեղմեք մկնիկի աջ կոճակը համակարգչից օգտվողի անվան վրա *Մեկնարկային ցանկի* աջ մասում
- ենթացանկից ընտրեք *Պատկերում-Աշխատանքային սեղանին* հրամանը (նկ. 4.4): Նշանը թույլ է տալիս անմիջապես *Աշխատանքային սեղանից* մուտք գործել համապատասխան պանակ:

5. Աշխատանքային սեղանի ֆոնի ընտրություն

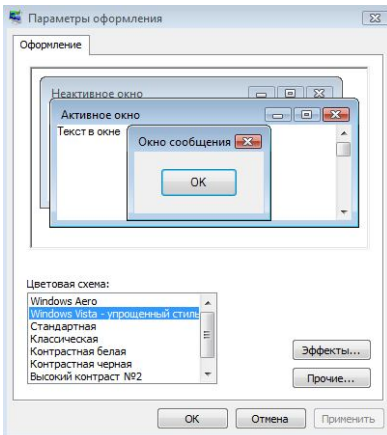
Ֆոնը հայտնվում է էկրանին այն ժամանակ, երբ օգտվողը մի որոշ ժամանակ չի աշխատում համակարգչի հետ: *Աշխատանքային սեղանի ֆոնի* ընտրության համար կատարեք հետևյալ գործողությունները՝

1. պատկերեք Windows Vista-ի *Ձևակերպում* և *Անհատականացում* - *Անհատականացում* ցանկի միջոցները և ընտրեք *էկրանի ֆոն* հրամանը,
2. *էկրանի ֆոնային պարամետրեր* պատուհանից ընտրեք ձեր ցանկացած ֆոնը (նկ.4.5),

Նկար . 4.5 էկրանի ֆոնային պարամետրերի ընտրություն

3. նշեք այնքան բուլետ (ժամանակ), որից հետո համակարգիչը կանցնի ֆոնային հանգստյան ռեժիմին: Դրա համար օգտվեք *հստերվալ* դաշտից,
4. ֆոնի ընտրման համար սեղմեք **Ընդունել** կոճակը: Որպեսզի ընդունեք ֆոնը և փակեք երկխոսության պատուհանը՝ *էկրանի ֆոնային պարամետրերը* պատուհանում, սեղմեք **OK** կոճակը,
5. փակեք պատուհանը:

Նկար 4.6 Ձևավորում

6. Աշխատանքային սեղանի գունային սխեման

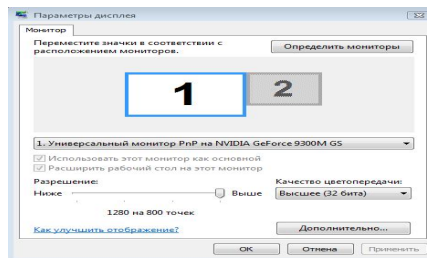
Գունային սխեման` գույների հավաքածու է, որտեղ ներկված են Windows Vista Աշխատանքային սեղանի հատուկ տարրերը, ինչպես Հաղորդագրությունների պատուհան, Վերնագրի տողը և այլն: Աշխատանքային սեղանի գունային սխեման փոխելու համար, կատարենք հետևյալ գործողությունները`

1. բացեք Windows Vista *Ղեկավարման վահանակը* և *Ձևակերպում և անհատականացում - Անհատականացում* հրամանները և սեղմեք *Գույն և Պատուհանի ներքին տեսք* ներդիրը,
2. ընտրեք պատուհանների և կոճակների ձևավորման ոճը *Գունային սխեմա* ցանկից, որը գտնվում է *Ձևավորման պարամետրեր* երկխոսության պատուհանում: Ձևավորման ընտրված պարամետրերը կցուցադրվեն պատուհանում (*նկար 4.6*),
3. *գունային սխեմա* ընտրելու և միաժամանակ *Ձևավորման պատուհանը* փակելու համար կոտեցրեք **OK** կոճակը,
4. փակեք պատուհանը սեղմելով **Փակել** կոճակը:

7. Էկրանի և գունահաղորդման թույլատրության ընտրություն

Թույլատրման տերմինը նշանակում է մի շարք տարրերի հասկացությունները, կապված համակարգիչների և դրանց սարքավորումների հետ: Երբեմն «թույլատրություն» բառի ներքո հասկանում են հետքեր ստացված տպիչից, կամ պատկերներ` ստացված արտատպիչից (scan) կամ թվային տեսախցիկից: Համակարգչի էկրանին ընդունված *թույլատրությունը* համապատասխանում է *Աշխատանքային սեղանի* տարրերի չափերին: Թույլատրելի չափերը չափվում են պիկսելներով (օրինակ` 1024x768 կամ 800x600):

Նկար 4.7 Էկրանի պարամետրերի (հատկությունները) երկխոսության պատուհանը

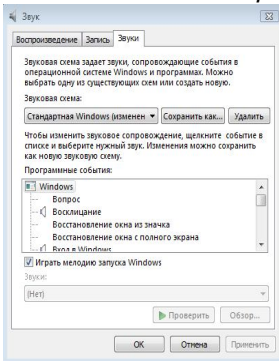
Էկրանի թույլտվությունը և գունահաղորդման որակը (գույների քանակը, էկրանին արտացոլված) փոխելու համար, կատարեք հետևյալը՝

1. պատկերեք *Ձևակերպում* և *անհատականացում* → *Անհատականացում* ցանկի միջոցները և սեղմեք *Ցուցադրման պարամետրերի* ներդիրը (նկ. 4.6),
2. որպեսզի փոխենք էկրանի թույլտվությունը, տեղաշարժեք ցուցիչը դեպի *Թույլտվություն Ցածր*-ի կամ *Բարձր*-ի կողմը (տարրերի մեծ կամ փոքր չափսեր),
3. գույների քանակի փոփոխման համար, որոնք արտացոլված են էկրանին. բացված *Գունահաղորդման որակի* մեջ ընտրեք *Հարկավոր* նշանակությունը,
4. ընտրված պարամետրերի ընտրության համար, սեղմեք **Ընդունել** կոճակին, որպեսզի ընդունեք ընտրված պարամետրերը և փակեք *Ցուցադրման պարամետրերը*, սեղմեք **OK**,
5. փակեք *Դեկավարման վահանակը*, ընտրելով **Փակել** կոճակը:

8. Ձայնային սխեմայի ընտրություն

Windows Vista օպերացիոն համակարգի շատ կիրառարձությունները (օրինակ՝ էլ. փոստի ընդունում, մուտք դեպի համակարգ և այլն) ուղեկցվում են հատուկ ձայներով: *Ձայնային սխեմայի* ընտրության համար կատարեք հետևյալ գործողությունները՝

1. բացեք *Ձևակերպում* և *Անհատականացում* → *Անհատականացում* և սեղմեք *Ձայներ*,

Նկար 4.7 Ձայն երկխոսության պատուհանը

2. *Ձայն* երկխոսության պատուհանից, *Ձայներ* ներդիրի օգնությանը *Ձայների սխեմա* ցանկից ընտրեք ձայնային սխեմաները (նկ. 5.8),

3. ընտրված պարամետրերը կիրառելու համար, կտտեցրեք **Ընտրել** կոճակին: Որպեսզի հաստատեք ձեր ընտրությունը՝ ընտրեք **OK** կոճակը:

Ներկայիս գտնվող ձայնային սխեման փոխելու համար կատարեք հետևյալը՝

1. բացեք Windows Vista-ի *Ձևավորում* և *Անհատականացում* →

Անհատականացում ցուցակը և ընտրեք *Ձայներ* ներդիրը

2. որպեսզի փոխեք ձայնը, որը ուղեկցվում է հատուկ

իրադարձություններով, սեղմեք *Ծրագրային իրադարձություններ* ցուցակում, իրադարձության անվանման վրա և ընտրեք պահանջվող ձայնը` *Չայներ ցուցակում*,

3. ընտրված պարամետրերի ընդունման համար, սեղմեք **Ընտրել** կոճակը, որպեսզի ընդունեք ընտրված պարամետրերը և փակեք *Չայների* պատուհանը` սեղմեք **OK** կոճակը:

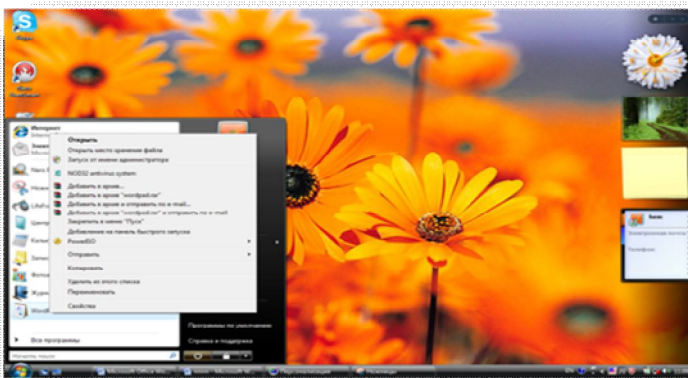
Մեկնարկային ցանկի կարգավորումներ

Windows Vista-ն թույլ է տալիս *Մեկնարկային ցանկում* ամրացնել ծրագրերի նշանները դրանց արագ թողարկման համար: Կարելի է փոփոխել նաև *Մեկնարկային ցանկի* տեսքը – օրինակ՝ բերել նրան «դասական» տեսքի (ինչպես Windows-ի նախկին տարբերակում):

1. Ծրագրերի նշանների ամրացումը Մեկնարկային ցանկում

Մեկնարկային ցանկում ծրագրերի նշանների ամրացման համար անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ գործողությունները`

1. ընտրեք ծրագրի նշանը, որը հարկավոր է ամրացնել *Մեկնարկային ցանկում*,
2. ծրագրի նշանին սեղմեք մկնիկի աջ կոճակը և բացված ենթացանկից ընտրեք *Ամրացնել ցանկում* հրամանը (նկ. 4.9):

Նկար 4.9 Նշանների ամրագրում

2. Ծրագրի նշանի հեռացումը Մեկնարկային ցանկից

Մեկնարկային ցանկից ծրագրերի նշանների հեռացման համար անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ գործողությունները՝

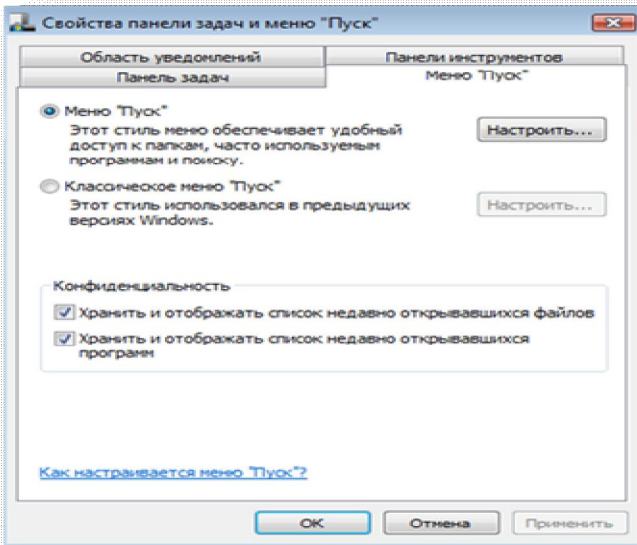
1. ընտրելք *Մեկնարկային ցանկում* գտնվող ծրագրի նշանը,
2. սեղմելք մկնիկի աջ կոճակը ծրագրի հեռացվող նշանի վրա և բացված ենթացանկից ընտրելք *հեռացում այս ցուցակից* հրամանը:

3. Մեկնարկային ցանկի ներքին տեսքի կանոնավորումը

Մեկնարկային ցանկի ներքին տեսքի փոփոխման համար գոյություն ունեն մի քանի միջոցներ: Ընտրելք *Մեկնարկային ցանկի* ներդիրը (նկ. 4.10):

- Փոխելով ցանկի ձևը (նրանք, ովքեր նախկինում աշխատել են Windows տարբերակի հետ, կարող են նախընտրել դասական ոճը):
- Հաճախ օգտագործվող ծրագրային նշանները մեծացնել կամ փոքրացնել՝ թվարկելով *Մեկնարկային ցանկի* ձախ կողմում:

Նկար 4.10 Մեկնարկային ցանկ ներդիրը

- *Մեկնարկային ցանկի* աջ կողմից հեռացնել համացանցի, էլ. փոստի ծրագրային նշանները (Համացանցի հետ աշխատելիս հանդես է գալիս Internet Explorer-ը, իսկ էլ. փոստի հետ աշխատելիս՝ +Windows փոստ ծրագիրը):

Մեկնարկային ցանկի ձևը փոխելու համար կատարեք հետևյալ գործողությունները՝

1. մկնիկի աջ ստեղծով սեղմեք **Մեկնարկել** կոճակի վրա և բացված ենթացանկում ընտրեք *Հատկություններ* հրամանը,
2. որպեսզի վերադառնանք *Մեկնարկային ցանկի* «դասական» տեսքին, որը կիրառվում է նախկին Windows-ի տարբերակում, տեղադրեք դրոշակը *Դասական Մեկնարկային ցանկ տողի* դիմաց,
3. ընտրված պարամետրերը կիրառելու համար, սեղմեք **Ընտրել** կոճակը: Ընտրված պարամետրերը կիրառելու և *Խնդրի հատկությունների պանելի պատուհանը* փակելու համար՝ սեղմեք **OK**:

Մեկնարկային ցանկի այլ պարամետրերի կանոնակարգման համար հարկավոր է՝

1. *Մեկնարկային ցանկ* ներդիրում կտտեցնել **Կանոնակարգ** կոճակը,
 2. *Կանոնակարգման* երկխոսության պատուհանում կատարել հետևյալ գործողությունները՝
- ըստ լռելյայն սկզբունքի *Մեկնարկային ցանկում* օգտագործվում են խոշոր նշաններ: Եթե *Մեկնարկային ցանկում* պարունակվեն ծրագրային շատ նշաններ, այն կաճի,
 - *Ցուցադրել վերջին օգտագործված ծրագրեր հաշվիչի օգնությամբ* ընտրեք հաճախակի օգտագործվող ծրագրերի նշանների քանակը, որոնք պետք է երևան *Մեկնարկային ցանկի* ձախ կողմում:

Խնդրագրտու կանոնակարգումը

Չնայած իր ոչ մեծ չափերի՝ *Խնդրագրտին* պարունակում է բավականին շատ օգտակար տեղեկություններ: Դիտելով այն՝ կարելի է իմանալ, որ պատուհաններն են բաց և որոնք են միացված, ժամը քանիսն է, ինչպես նաև ինչ գործողություններ են գործում համակարգում: *Խնդրագրտու* կանոնակարգման համար կատարենք հետևյալ

գործողությունները`

1. մկնիկի աջ ստեղծիկ սեղմեք ազատ տարածքում և բացված ենթացանկից ընտրեք *Հատկություններ* հրամանը,

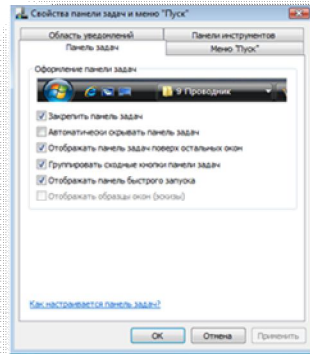
2. *Մեկնարկային ցանկ* և *խնդրագոտու հատկություններ* երկխոսության պատուհանի գործիքները ներդրված *խնդրի պանելում*, թույլ են տալիս ներառել հետևյալ փոփոխությունները (նկ. 4.10):

- Կողպել *խնդրագոտին* կամ ընդհակառակը` հանել այն կողպեքից: Այդ ֆունկցիայի համար տեղադրեք դրոշակը *Ամրապնդել խնդրագոտին* տողի դիմաց:

- Թաքցնել *խնդրագոտին*, որպեսզի էկրանին մնան ազատ տեղեր: Դրա համար տեղադրեք դրոշակ` *Ավտոմատ թաքցնել խնդրագոտին* տողի դիմաց: Թաքցված *խնդրագոտին* դուք կարող եք վերադարձնել էկրանին ամեն րոպե, տեղաշարժելով մկնիկի նշորդը *Աշխատանքային սեղանի* ստորին մասով:

- Պատկերել *խնդրագոտում* արագ թողարկման նշանները` համացանցի, Windows Media և այլ ծրագրերով աշխատելու համար:

- Որպեսզի կիրառեք տվյալ պարամետրերը, կտտեցրեք **Ընդունել** կոճակը. *խնդրագոտի* և *Մեկնարկային Ցանկ* պատուհանները փակելու համար, սեղմեք **OK** կոճակը:

Նկար 4.11 *խնդրագոտու ներդիր*

ԳԼՈՒԽ 5

Աշխատանք նիշքերի և պանակների հետ

Մշտապես աշխատանքը համակարգչի հետ ավելի և ավելի փաստաթղթերի քանակ է ավելացնում: Բնականաբար անհրաժեշտ են դրանք ինչ որ կերպ դասավորել: Հարկ է նշել, որ նիշքերի և թղթապանակների կարգավորումը երկար ժամանակ չի պահանջում և պահանջում է ընդամենը մի քանի կանոնների իմացություն:

1. Նիշքերի և թղթապանակների կազմակերպման հիմնահարցերը

Նիշքերի ճիշտ կազմակերպման ունակությունը շատ կարևոր է սկսնակների համար: Կարևոր է նաև նրանց համար, ովքեր աշխատում են համակարգչի հետ արդեն որոշակի ժամանակ և կարիք ունեն դասավորել կուտակված փաստաթղթերը: Հաջորդ պարզ կանոնների իմացությունը օգնում է հեշտացնել համակարգչի հետ աշխատանքը:

2. Թղթապանակների կառույցի ստեղծումը

Մինչդեռ բազմազան նիշքեր կուտակելը, ձեր համակարգչում ստեղծեք թղթապանակի կառույցներ: Բոլոր նիշքերը կարելի է պահել *Document (Փաստաթղթեր)* թղթապանակում, հետզհետե ստեղծելով նրանում մի քանի այլ թղթապանակներ: Նրանցից յուրաքանչյուրում կտեղակայվեն համակցված փաստաթղթեր:

Օրինակ՝ դուք կարող եք ստեղծել առանձին թղթապանակ յուրաքանչյուր տեսակի փաստաթղթերի համար (նամակներ, աղյուսակներ, հրատարակություններ և այլն) կամ ամեն թղթապանակ նախատեսված իրադարձության համար: Այստեղ կհամապատասխանի ամեն տեսակի կազմակերպված սխեմա - կարևորն այն է, որ դուք կկարողանաք հեշտությամբ գտնել ձեզ հարկավոր նիշքերը:

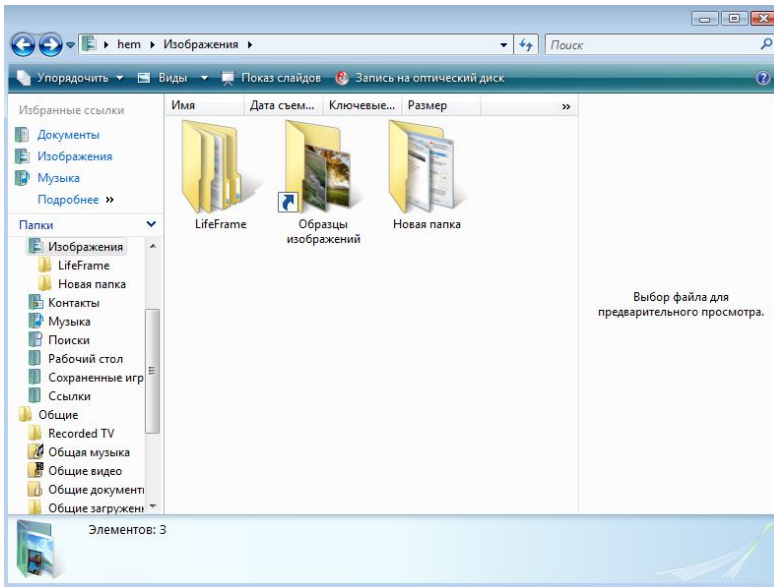
- Օգտագործեք նիշքեր և թղթապանակներ պարունակող անուններ: Առաջին անգամ պահպանելով նիշքը հարկավոր է տալ նրան անվանում: Տալով նիշքերին նրանցում պարունակվող թեմային համապատասխան անվանում, դուք միանգամայն կհասկանաք՝ ինչ ինֆորմացիա է պարունակում և այլն:
- Նիշքերի և թղթապանակների (Folder) կրկնօրինակման ստեղծում: Որպեսզի պաշտպանեք ձեր տվյալները, ստեղծեք դրանց կրկնօրինակները և պահեք մեկ այլ տեղում (2-րդ կոշտ սկավառակում, կրմպակտ սկավառակում, հիշողության

քարտուճ և այլն): Եթե խոսքը գնում է գործնական կարևոր տեղեկության մասին, իմաստ ունի օգտվել հատուկ մագնիսային ժապավենից՝ հատկացված արխիվային տեղեկությունների համար:

- Հեռացված անպետք նիշքեր և թղթապանակներ (Folder): Կոշտ սկավառակի գերպարունակումը դժվարեցնում է և դանդաղեցնում է համակարգչի հետ աշխատանքը: Անպետք նիշքերը հարկավոր է ժամանակ առ ժամանակ հեռացնել:

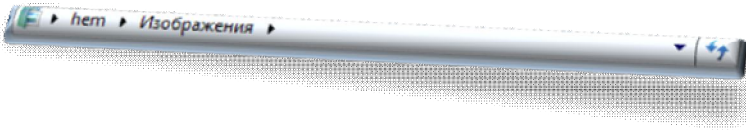
3. Պանակների(Folder-ի) պատուհանը

Թղթապանակի բացման ժամանակ *Աշխատանքային սեղանին* հայտնվում է թղթապանակի պատուհանը: Այդ պատուհանում, բացի իր պարունակությունից, կան բազմաթիվ տարրեր, որոնք նշանակված են, որ օգնեն օգտվողին աշխատելու Windows Vista-ով և ղեկավարվեն նիշքերով և թղթապանակներով (Folders): *Հասցեների տողը* գտնվում է պատուհանի վերին հատվածում և պարունակում է ընթացիկ թղթապանակի տեղը (նկ. 5.2): *Նկար 5.1-ում* ներկայացված է տիպիկ թղթապանակը (Folder)՝ իր բոլոր տարրերով:

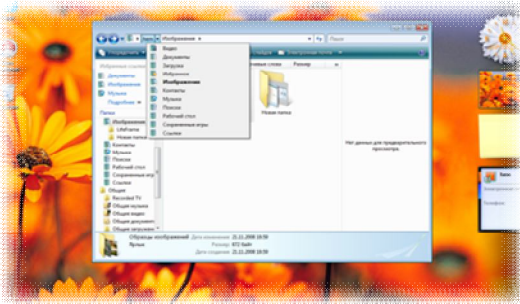
Նկար 5.1 Windows Vista օպերացիոն համակարգի թղթապանակի պատուհանը իր բաղադրիչ տարրերով

Ընթացիկ դասավորվածությունը փոխելու համար կատարենք հետևյալ գործողությունները՝

Նկար 5.2 Հասցեի տող: Այստեղ տեսնում ենք որ գտնվում են Պատկերներ պանակում

- սեղմեք Հասցեի տողում մեջբերման վրա՝ համապատասխան պահանջվող դասավորվածքին
- Հասցեի տողում ներմուծենք պահանջվող դասավորվածքի հասցեն:

Նկար 5.3 Հասցեի տողի օգնությամբ նոր թղթապանակի անցում

դասավորման անվանման աջ կողմում, այնուհետև սեղմեք բացված ցուցակում պահանջվող դասավորման անվանման վրա (նկ. 5.3):

Հասցեի տողում նոր դասավորում ստեղծելու համար հարկավոր է՝

1. սեղմեք մկնիկի ստեղծելու Հասցեի տողում, ընթացիկ անվան դասավորման աջ կողմում, որևէ ազատ տարածքում
2. կատարեք հետևյալ գործողությունները.
 - դասավորման մեծամասնության համար մուտքագրեք ամբողջ ուղին (օրինակ՝ C:\users\public), այնուհետև սեղմել «Enter» ստեղծել
 - որոշ դասավորությունների համար կարելի է մուտք անել միայն անունը (օրինակ՝ փաստաթղթերը (Documents), որից հետո սեղմել Enter ստեղծել):

Դասավորման ամբողջ հասցեների տող անցնելու համար կարելի է

ցուցադրել միայն անունը (համակարգիչ, կոնտակտներ, պանել, կառավարում, փաստաթղթեր (Documents), խաղեր, երաժշտություն, պատկերներ, աղբարկղ, և այլն):

4. Կոճակներ՝ «առաջ և ետ»

Առաջ և **Ետ** կոճակները դասավորված են թղթապանակի պատուհանի ձախ կողմում հասցեի տողից և նախատեսված են վերջերս գործածված թղթապանակների տեղավորման համար: Սեղմեք **Ետ** կոճակը՝ ցուցադրելու նախկին թղթապանակի պատուհանը: **Ետ** կոճակի գործածումը ակտիվացնում է **Հաջորդ** կոճակը, որը թույլ է տալիս անացնել հաջորդ թղթապանակին: **Ետ** և **Առաջ** կոճակները աշխատում են հասցեի տողի հետ համատեղ՝ փոխարինելով թղթապանակը (Folder), հասցեի տողի օգնությամբ, դուք կարող եք օգտվել **Ետ** կոճակից, որպեսզի վերադառնաք նախորդ թղթապանակին:

5. Փնտրման դաշտ

Փնտրման դաշտը տեղակայված է թղթապանակի պատուհանում՝ *Հասցեի տողի* աջ կողմում, այն նախատեսված է միջբեր և թղթապանակներ գտնելու համար, որոնք տեղակայված են ընթացիկ թղթապանակում: *Փնտրման դաշտը* ֆիլտրացնում է թղթապանակի մասին ընթացիկ պատկերացումը մուտք գործող տեքստի հիման վրա: Հավաքագրման կրիտերիան հանդիսանում է փնտրման դաշտում տեքստի համընկնումը միջբերի կամ թղթապանակների հատկությունների հետ, ինչպիսին են օրինակ՝ անուն, տեսք, տիպ և այլն: Փնտրումը տեղի է ունենում ինչպես ընթացիկ, այնպես էլ նրանում գտնվող թղթապանակում:

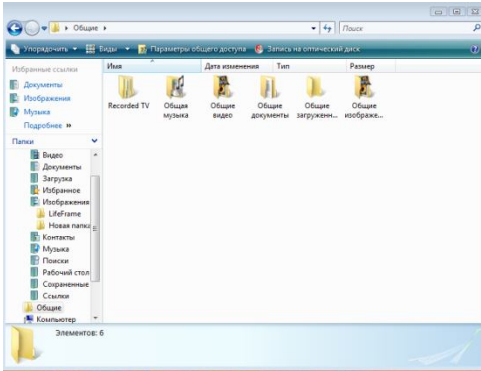
Անուն

Անունը հատուկ է միջբերին և թղթապանակներին (Folders): Որպեսզի կատարենք որոնում *Անվան* միջոցով, հարկավոր է ներմուծել միջբի կամ թղթապանակի (Folder) անվան մի մասը որոնման դաշտում՝ օրինակ՝ որպիսի գտնենք որևէ միջբ «քննական տոմսեր՝ ուսանողների համար.doc» անվանումով, հարկավոր է որոնման դաշտում մուտքագրել քննական տոմս, ուսանող և այլն (նկ. 5.4):

Տեղ

Միջբի ընդհանուր նկարագրություն:

Անձնական նիշքերի մեծամասնությունը հետևյալն են՝ փաստաթղթեր (documents), նկարներ և երաժշտություն: Որպեսզի գտնենք մեզ անհրաժեշտ նիշքը, հարկավոր է որոնման դաշտում մուտք անել անվանման որոշակի մասը: Օրինակ՝ որպեսզի գտնենք տեքստային բոլոր նիշքերը՝ էլեկտրոնային աղյուսակները և շնորհանդեսների նիշքերը, որոնման դաշտում մուտքագրեք doc, documents և այլն:

Նկար 5.4 Պանակի պարունակությունը միջև որոնման գոտի ուրև տարր մուտքագրելը

(նկար JPEG), MP3 (տարածված թվային աուդիոֆորմատ) և այլն: «Որոնում» կատարելու համար, մուտքագրեք նիշքի ընդլայնումը օրինակ՝ որպեսզի գտնենք բոլոր պատկերները JPG ֆորմատում, որոնման դաշտում մուտքագրեք Jpg:

Նշում

Նկարագրության համար նիշքին ավելացված որևէ բառ կամ արտահայտություն (որոնում) կատարելու համար, ըստ նշանի, որոնման դաշտում մուտքագրեք որևէ նշում, որպեսզի գտնենք այն նիշքերը, որոնցում եղել են նման նշումներ:

Հեղինակ

Միջբի ստեղծող անձի անունը, հեղինակով որոնում կատարելու համար, որոնման դաշտում մուտքագրեք անվան որոշակի մասը կամ ամբողջ անունը, որպեսզի տեսնենք նրա ստեղծված նիշքերի ցուցակը:

Տիպ

Միջբերի ավելի կոնկրետացված նշանակություն:

Միջբի տեսակը որոշում են վերջին մի քանի նշաններով նիշքի անվանման մեջ՝ անվանակոչված նիշքի անվան ընդլայնմամբ: Ավելի տարածված տեսակներ են DOC (document Microsoft Word), XLS (էլեկտրոնային աղյուսակ Microsoft Excel), jpg

6. Գործիքների գոտին

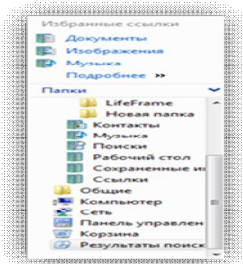
Գործիքների գոտին գտնվում է թղթապանակի պատուհանի վերնամասում **Ետ** և **Առաջ** կոճակների, *Հասցեի տողի* և *Որոնման դաշտի* տակ: *Գործիքների գոտին* թույլ է տալիս կատարել այնպիսի գործածական խնդիրներ, ինչպիսին են նիշքերի և պանակների փոփոխությունը, նրանց կրկնօրինակումը կոմպակտ սկավառակում կամ նկարների ցուցադրումը գեղարվեստորեն: *Գործիքների գոտու* կոճակները փոփոխվում են ընտրված նիշքի պարունակության համաձայն: Օրինակ՝ պատկերների նիշք ընտրելիս *Գործիքների գոտու* վրա հայտնվում է **Դիտում** կոճակը:

Անցման ոլորտ

Անցման ոլորտը (նկ. 5.5), տեղակայված է թղթապանակի պատուհանի ձախ մասում՝ ինչպես հասցեի տողը: Թույլ է տալիս փոփոխել ընթացիկ դասավորվածքը: *Ընտրված հղումներ* բաժնում, անցման ոլորտում պարունակվում են հղումներ օգտվող անձի այնպիսի ստանդարտ նիշքերի թղթապանակներ, ինչպիսին են՝ փաստաթղթեր, երաժշտություն, պատկերներ: Թղթապանակ բաժնի *Անցման ոլորտում* արտացոլված են համակարգչի թղթապանակների հիերարխիկ կառույցը:

Որպեսզի բացեք *Թղթապանակի* բաժինը՝ սեղմեք **Թղթապանակ** կոճակի վրա:

Հիերարխիկ դասավորվածությամբ թղթապանակի վերնամասում գտնվում է *Աշխատանքային սեղանը*: Թղթապանակի պարունակությունը հիերարխիկ տեսնելու համար, սեղմեք թղթապանակի անվան սլաքի վրա՝ տեղակայված Folder-ում, որը ցույց է տալիս աջ: Սեղմեք սլաքի վրա, որը ցույց է տալիս աջ և ներքև, որպեսզի թաքցնեք թղթապանակի պարունակությունը: Օրինակ, դուք կարող եք թաքցնել թղթապանակի պարունակությունը, եթե այն ներկայումս ձեզ հետաքրքիր չէ: Թղթապանակի բաժինը փակելու համար, նորից սեղմեք թղթապանակի վրա:

Նկար 5.5 Դ ատուհանի Անցման ոլորտը

Տեղեկատվության ոլորտ

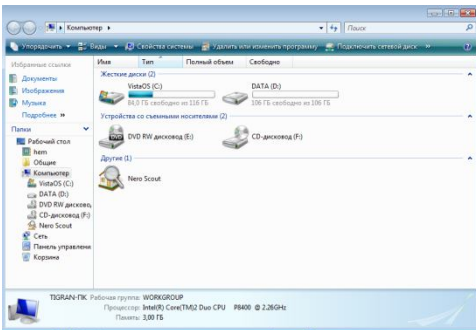
Այս ոլորտում թղթապանակի պատուհաններում արտացոլվում են մասնատված նիշքի և թղթապանակի ստանդարտ հատկությունները: Դրանցից են՝ անունը, տեսակը, չափսը, հեղինակը, ամսաթիվը և այլն:

Դիտման ոլորտ

Այս ոլորտում թղթապանակի պատուհանում արտացոլվում են այնպիսի նիշքերի տիպեր, ինչպիսիք են՝ փոստը, տեսքային նիշքերը կամ պատկերների նիշքերը: Թղթապանակների պատուհանների մեծ մասում *Դիտման ոլորտը ըստ* լռելյան սկզբունքի չի արտացոլվում: Եթե դուք ուզում եք տեսնել *Դիտման ոլորտը*, սեղմեք **Ղաասավորել** կոճակը, որը տեղակայված է թղթապանակի պատուհանի *Գործիքների գոտում* և ընտրեք – *Տեղադրում – Դիտման գոտի* հրամանը:

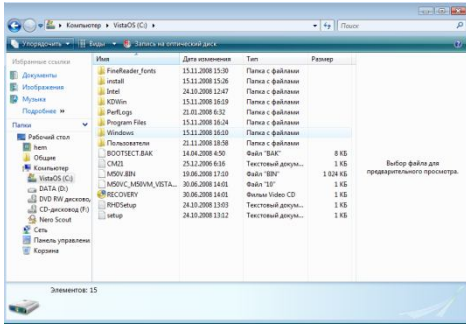
Համակարգիչ-թղթապանակ

Համակարգիչ թղթապանակը կապահովի մուտքը դեպի կոշտ սկավառակ, կոմպակտ-սկավառակ, DVD-սկավառակ և այլն, որոնք միացված են համակարգչին: Բացի այդ, այս թղթապանակից հասանելի են այլ համակարգչին միացված պարագաներ, ինչպիսին են ներքին կոշտ սկավառակը և թվային տեսախցիկը: Որպեսզի բացենք *Համակարգիչ թղթապանակը* պատուհանը, պետք է սեղմել **Սեկնարկել** կոճակը և *Համակարգիչ* հրամանը (նկ.5.6):

Նկար 5.6 Համակարգիչ պանակ

Ըստ լռելյան սկզբունքի Windows Vista օպերացիոն համակարգը խմբավորում է համակարգչի սկավառակի նշանները ըստ տեսակի, ինչպես ցուցադրված է **5.8 նկարում**: Սկավառակի պարունակությունը (նկ.5.9) դիտելը շատ ոլորին է, բավական է մկնիկով երկակի սեղմել նրա նշանին, որը գտնվում է **համակարգիչ** թղթապանակի պատուհանում:

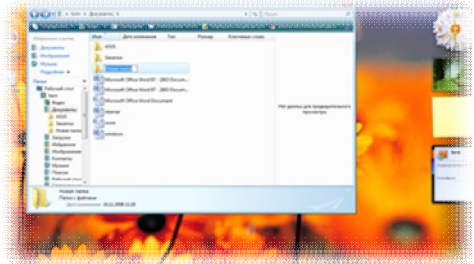
Նկար 5.7 C: Կոշտ սկավառակի պարունակությունը

Նոր թղթապանակի ստեղծում

Նոր թղթապանակ կարելի է ստեղծել յուրաքանչյուր թղթապանակում: Կատարեք հետևյալ գործողությունները՝

1. ընտրեք այն թղթապանակը, որում ցանկանում եք ստեղծել մեկ այլ թղթապանակ
2. մկնիկով սեղմեք **Ղասավորել** կոճակինը, որը տեղակայված է *Գործիքների գոտու* պատուհանի թղթապանակում և բացվող ենթացանկում ընտրեք *Նոր թղթապանակ* հրամանը: Թղթապանակի պատուհանում կհայտնվի նոր թղթապանակի նշանը, իսկ նրա անունը կառանձնացվի (նկ. 5.8)

Նկար 5.8 Նոր թղթապանակի անվան փոփոխում

3. մուտքագրեք նոր թղթապանակի անվանումը և սեղմեք «Enter» ստեղծը:

7. Նիշքերի և պանակների տեղափոխությունն ու կրկնօրինակումը

Նիշքերի և պանակների հետ աշխատելիս առավել հաճախ օգտագործվող գործողությունները տեղափոխությունն և կրկնօրինակումն են: Նիշքերի և թղթապանակների կրկնակի կրկնօրինակների ստեղծումը, կարող է դառնալ արխիվային անհրաժեշտություն, կամ, երբ պետք է այն մեկ այլ տեղ տեղափոխել (օրինակ՝ կոմպակտ սկավառակ): Որպեսզի կրկնօրինակեք նիշքերն ու թղթապանակները, կատարեք հետևյալը՝

- որևէ նիշքի առաձնացման համար կստեցրեք նրա նշանը
- որպեսզի նշեք մի քանի նիշքեր կամ թղթապանակներ, սեղմեք և պահեք «**Ctrl**» ստեղծը, որից հետո հերթականությամբ նշենք հարկավոր նիշքը կամ թղթապանակը (նկ.5.9)

Նկար 5.9 Մի քանի նիշքերի (նիշքերը) ընտրությունն անկախ հերթականությամբ

- որպեսզի ընտրեք մի շարք հերթականությամբ շարված նիշքեր կամ թղթապանակներ, մկնիկով սեղմեք առաջին նիշքի կամ թղթապանակի նշանին: Սեղմեք և պահեք «**Shift**» ստեղծը, որից հետո մկնիկով սեղմեք վերջին նիշքի կամ թղթապանակի նշանին: Windows Vista-ն կառանձնացնի ձեր իսկ կողմից նշանակված նիշքերն ու թղթապանակները, ինչպես նաև այն նիշքերն ու թղթապանակները, որոնք գտնվում են նրանց միջև (նկ. 5.10) ցուցադրեք սկավառակի կամ թղթապանակի

պարունակությունը, որտեղից անհրաժեշտ է կրկնօրինակել (տեղափոխել) ձեր կողմից նշված տարրերը սեղմեք **Ղասավորել** կոճակին՝ և բացված ցանկում ընտրեք **Տեղադրել հրամանը**:

Կրկնօրինակման ժամանակ բոլոր տարրերը հասանելի կլինեն ինչպես նախկին, այնպես էլ նոր վայրում: Հիշեք, որ թղթապանակի տեղափոխումը իր հետ կրում է իր ամբողջ պարունակությունը:

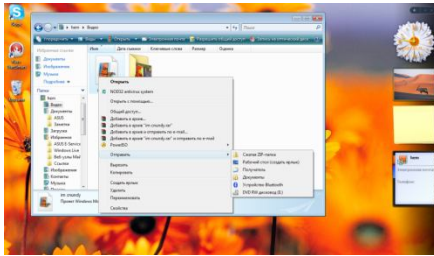

Նկար 5.10 Նիշքերի (նիշքի) ընտուրթյուն հերթականութամբ

8. Նիշքերի և թղթապանակի կրկնօրինակումը կոմպակտ-սկավառակում

Նիշքերի կրկնօրինակումը կոմպակտ-սկավառակներում և DVD սկավառակներում շատ լայն տարածում ունեն: Windows Vista-ն առաջարկում է այդ կրկնօրինակման արագ միջոց՝ ենթացանկից *Ուղղարկել* հրամանի օգնությամբ (նկ. 5.11):

1. Տեղադրեք կոմպակտ-սկավառակը կամ DVD-ին (որոնք բավականին ազատ տարածք են պարունակում), համակարգչի սկավառակի համար նախատեսված տեղում:
2. Առանձնացրեք նիշքերն ու թղթապանակները, որոնք անհրաժեշտ են ձայնագրել կոմպակտ կամ DVD սկավառակում:
3. Սկնիկի աջ ստեղնով սեղմեք յուրաքանչյուր ընտրված տարրին և բացված ենթացանկից ընտրեք *Ուղղարկել* հրամանը:

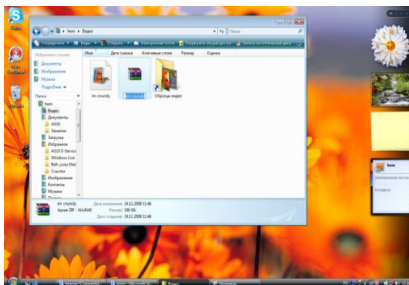
Նկար 5.11 Ուղղարկել հրամանի ընտրման արդյունքում բացված ենթացանկը

4. Ընտրեք այն սարքային համակարգը՝ ձայնագրելու սկավառակը, *Ուղղարկել* հրամանով: Ձեր կողմից ընտրած նիշերը կկրկնօրինակվեն:

9.Նիշքի անվանափոխություն

Եթե ընթացիկ նիշքի անվանումը չի համապատասխանում նրանում եղած պարունակությանը, նիշքը կարելի է անվանափոխել: Մեկ անգամ կարելի է անվանափոխել միայն մեկ նիշք:

1. Ընտրեք այն նիշքի նշանը, որը հարկավոր է անվանափոխել:
2. Սեղմեք **Դասավորել** կոճակին՝ և բացող ենթացանկում ընտրեք *Անվանափոխել* հրամանը: Ընթացիկ նիշքի անունը կառանձնացվի՝ ինչպես պատկերված է [ՈՒ.5.12-ում](#):
3. Մուտքագրեք նիշքի նոր անունը և սեղմեք **«Enter»** և նիշքը կանվանափոխվի:

Նկար 5.12 Ընթացիկ նիշքի անվանափոխություն

Աշխատանքային սեղանում մկնիկի ձախ ստեղի կտտոցով բացված ենթացանկից դուք կարող եք ընտրել Անվանփոխություն հրամանը:

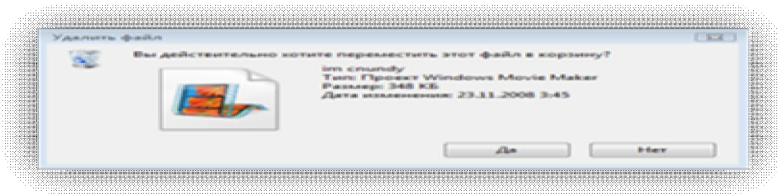
10. Նիշքերի հեռացումն ու վերականգնումը

Կոշտ սկավառակի նիշքերով ժանրաբեռնվածությունը նշանակալիորեն դժվարեցնում է նրանց կազմակերպումն ու դանդաղեցնում է համակարգչի հետ աշխատելու ժամանակը: Այդ իսկ պատճառով հարկավոր է ժամանակ առ ժամանակ հեռացնել անպետք նիշքերը՝ Windows Vista-ն նիշքերը չի հեռացնում վերջնականապես: Հեռացված նիշքերը ըկնում են *Աղբարկղ*, որտեղից նրանց կարելի է ետ վերադարձնել:

11. Նիշքերի հեռացում

Նիշքի հեռացման համար անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ գործողությունները՝

- նշել և առանձնացնել հեռացվող նիշքը,
- սեղմել **Պասսվորել** կոճակին և բացվող ենթացանկում ընտրել *Հեռացնել* հրամանը հաստատել նիշքի հեռացումը (նկ. 5.13)

Նկար 5.13 Windows Vista օպերացիոն համակարգը նախքան նիշքի հեռացումը կատեղծի հնարավորություն ևս մեկ անգամ հաստատելու ձեր որոշումը

- սեղմել **Այո** կոճակին, որպեսզի հեռացվի նիշքը:

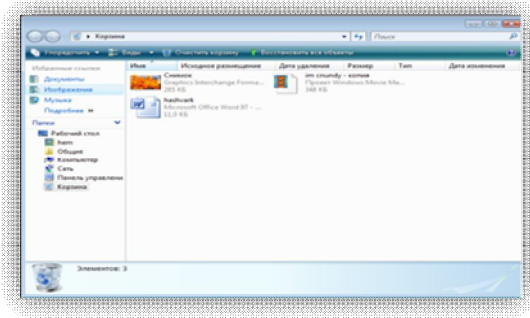
12. Նիշքի վերականգնում

Windows Vista օպերացիոն համակարգի շնորհիվ մենք կարող ենք վերականգնել *Աղբարկղում* գտնվող նիշքերը:

Վերականգման համար անհրաժեշտ է՝

1. բացեք *Աշխատանքային սեղանին* գտնվող *Աղբարկղը* : Էկրանին կհայտնվեն նրանում պարունակվող բոլոր նախկինում հեռացված նիշքերը, թղթապանակները և այլն (նկ. 5.14),

2. առանձնացնել նիշքի վերականգման նշանը,
3. մկնիկով սեղմել **Վերականգնել օբյեկտը** կոճակին՝ տեղակայված գործիքների պանելի թղթապանակի պատուհանին: Նիշքը կհեռացվի աղբարկղից և կվերադառնա իր տեղը,
4. ընտրեք **Փակել** հրամանը, որպեսզի փակեք աղբարկղի պատուհանը:

Նկար 5.14 Աղբարկղում կհայտվեն բոլոր նիշքերը, նշանները և պանակները որոնք ջնջել էք

13. «Աղբարկղի» պարունակության մաքրում

Աղբարկղի պարունակությունը սկավառակում տեղ է գրավում, այդ իսկ պատճառով ժամանակ առ ժամանակ պետք է այն մաքրել: Մաքրման ընթացքում նրանում գտնվող նիշքերը ջնջվում են և դրանց վերականգնումը դառնում է անհնարին:

Որպեսզի մաքրենք աղբարկղը հարկավոր է կատարել հետևյալ գործողությունները՝

1. բացեք *Աշխատանքային սեղանին* գտնվող **Աղբարկղը**,
2. ուշադիր զննեք աղբարկղի պարունակությունը և վերականգնեք բոլոր այն նիշքերը, թղթապանակները, որոնք կարող են դեր լինել ձեզ համար պիտանի,
3. մկնիկով սեղմեք **Մաքրել աղբարկղը** կոճակին, որը տեղակայված է գործիքների պանելին: Windows Vista-ն կխնդրի ձեզ հաստատել ձեր որոշումը,
4. ընտրեք **Այո** , որպեսզի մաքրեք աղբարկղը:

14. Նիշքերի կծկում

Դուք կգարմանաք , թե որքան արագ կարող է կոշտ սկավառակը լցվել բազմազան նիշքերով: Որպես կանոն, համակարգչում նիշքերի մեծամասնությունը վերաբերվում են «դրանք ինձ պետք չեն, բայց համենայն դեպս թող մնան» տիպին: Նմանատիպ նիշքերը պարտադիր պետք է պահպանել «կծկված» թղթապանակներում:

Նիշքերի տեղավորումը կծկված թղթապանակում

Որպեսզի նիշքերը տեղավորենք կծկման թղթապանակում՝ հարկավոր է՝

1. առանձնացրեք այն նիշքերը, որոնք անհրաժեշտ է ուղղարկել կծկված թղթապանակ,
2. մկնիկի աջ կոճակով սեղմեք ձեր ընտրած նիշքին և ենթացանկում ընտրեք *Ուղղարկել* հրամանը,
3. *Ուղղարկել* հրամանի ենթացանկում ընտրեք «*կծկված zip folder*» հրամանը: Առանձնացված նիշքերը կդառնան կծկված և կտեղավորվեն թղթապանակում՝ կոչված նիշքի անունով, որի նշանի վրա եղել է պլնդրել: Ելակետային նիշքերի կմնան անձեռնմխելի,
4. անունը, որը անձայն յուրացվել է թղթապանակում, խորհուրդ է տրվում փոխարինել մեկ ուրիշով, ավելի ինֆորմատիվ անունով:

Windows Vista օպերացիոն համակարգն առաջարկում է սեղմված թղթապանակի անունը փոխարինել՝ անմիջապես նրա ստեղծումից հետո: Մուտքագրեք նոր անունը և սեղմեք «**Enter**»: Որպեսզի թողնենք անունը, որն արդեն իսկ գոյություն ունեւ սեղմեք «**Esc**» կոճակը կամ թղթապանակի պատուհանի որևէ ազատ տարածության վրա:

5. Որպեսզի սկավառակում ազատ տարածք բացենք՝ մկնիկի աջ կոճակով սեղմեք որևէ նիշքին և բացված ենթացանկում ընտրեք *Հեռացնել* հրամանը: Ընտրեք **Այո** հաստատումը՝ հեռացնելու նիշքը:

Նիշքերի և սեղմած թղթապանակների դուրս բերումը

Սեղմած թղթապանակներում գտնվող նիշքերը բացելու համար, խորհուրդ է տրվում այն հանել թղթապանակից:

Պատկերեք՝

1. սկավառակի և թղթապանակի պարունակությունը, որտեղ պահպանվում է սեղմված թղթապանակը: Սեղմված

թղթապանակը կարելի է որոշել իր վրա գտնվող պատկերային նշանով,

2. մկնիկով երկակի սեղմեք կծկված թղթապանակին, որի հետևանքով դուք կտեսնեք նրա պարունակությունը: Նիշքերը, որոնք պահպանվում են կծկված թղթապանակում, մնում են կծկված այնքան ժամանակ, մինչև դուք դուրս չբերեք նրանց այդտեղից,
3. առանձնացրեք նիշքերը, որոնք անհրաժեշտ է դուրս բերել կծկված թղթապանակից: Մկնիկի աջ մասով սեղմեք դուրս եկող նիշքերի որևէ նշանին և ընտրեք *Կրկնօրինակել* հրամանը,
4. պատկերեք թղթապանակի պարունակությունը, որտեղ ցանկանում եք տեղավորել նիշքերը՝ դուրս բերված կծկված թղթապանակից,
5. մկնիկի աջ ստեղծով սեղմեք որևէ ազատ տարածության վրա՝ կրկնօրինակելով նիշքը, և բացված ենթացանկում ընտրեք *Տեղադրել* հրամանը:

Նիշքերը դուրս բերելուց հետո (կծկման թղթապանակից), դուք կարող եք աշխատել նրանց հետ ըստ ցանկության:

Միացում Համացանցին

Այսօր դժվար է պատկերացնել ինֆորմացիոն դարաշրջանի մարդուն առանց համակարգչի և համակարգիչն առանց համացանցի: 21-դարի գլխավոր ձեռքբերումներից մեկը համացանցն է, որի օգտագործումը դարձել է մարդու գործունեության անբաժանելի մասը:

World Wide Web (www)

Համաշխարհային սարդոստայն է, որը հանդիսանում է համակարգիչների միջոցով տեղեկատվության փոխանակման և ներկայացման լայն տարածում գտած արդյունավետ համակարգ: Մատների մի քանի հարված ստեղնաշարին և ամբողջ աշխարհը ձեր «ձեռքի տակ» է:

Ի՞նչ է հարկավոր համակարգիչը համացանցին միացնելու համար՝

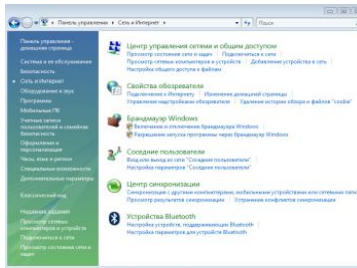
- հատուկ սարքերի առկայություն համակարգչում, որոնք կապահովեն միացումը Համացանցին (օրինակ Մոդեմ),
- համացանց ծառայության մատակարարի առկայություն
- ծրագրեր, որոնց շնորհիվ հնարավոր է դիտել Web- էջեր:

Եթե առկա են բոլոր պայմանները կարելի է կատարել հետևյալ գործողությունները՝

1. կոտեցնել *Մեկնարկային Ցանկը* և ընտրել *Դեկավարման վահանակը* (Control Panel)
2. բացված պատուհանից ընտրել *Ցանց և Համացանց* և *Ցանցի սպասարկման և կառավարման թույլտվություն* հրամանները ([նկ. 6.1](#)),
3. ընտրել *Միացման հնարավորություն կամ ցանց* հրամանը ,
4. բացված համանուն երկխոսության պատուհանից ընտրել օրինակ՝ *Միացման կարգավորումը ըստ*

հեռախոսի տարբերակի և ապա կտտեցնել Հաջորդ կոճակը,

Նկար 6.1 Ցանց և համացանց

5. լրացնել բացված երկխոսության պատուհանը
6. Windows Vista օպերացիոն համակարգը կտտեղծի համացանցին միանալու հնարավորություն և կփորձի այն ստուգել
7. բացված երկխոսության պատուհանում աշխատաքների ավարտից հետո կտտեցնել **Ավարտել** կոճակը:

Թվարկված գործողությունների բարեհաջող ավարտից հետո կարող ենք միանալ համացանցին՝

1. *Մեկնարկային ցանկից* ընտրում ենք *Համացանց* հրամանը
2. բացված երկխոսության պատուհանում ընտրում ենք **Միացում** կոճակը:

Համացանցում կայքերը բնորոշվում են URL հաստուկ հասցեներով, որոնք ձևավորվում են կետերով տարանջատվող կայքերի անուններով և կայքերի խմբերի կոդերի հաջորդականություններով:

URL հասցեների վերջին մասը ճշգրտվում է կայքերի բովանդակության ու տեղաբաշխման հետ:

- .edu Կրթական կազմակերպություններ
- .com Գործարարական կազմակերպություններ
- .gov Կառավարական կազմակերպություններ
- .org Կազմակերպություններ
- .am Հայաստան
- .ru Ռուսաստան

Windows XP-ի աշխատանքի հիմունքները

Եթե համակարգչի վրա տեղադրված է Windows XP գործառնական (օպերատիվ) համակարգը, ապա համակարգիչը միացնելուց հետո կատարվում է նրա բեռնումը: Ընդ որում, էկրանին հայտնվում է կամ *Մուտքագրվել Windows* երկխոսության պատուհանը, որտեղ անհրաժեշտ է լրացնել օգտվողի անունը և գաղտնաբառը՝ անհատական կայանքի բեռնման համար, կամ օգտագործողների ցանկը:

Windows XP-ի Սեղանը

Օգտագործողի մուտքից հետո էկրանին հայտնվում է Windows XP-ի *Սեղանը* (Desktop – նկ. 1.1):

Սեղանը պարունակում է *Իմ փաստաթղթերը* (My Documents), *Իմ համակարգիչը* (My Computer), *Իմ ցանցատեղերը* (My Network Places), Internet Explorer, *Աղբաման* (Recycle Bin) ստանդարտ օբյեկտների *պատկերակները* և մի շարք այլ պատկերակներ, որոնց օգտագործողն ինքը կարող է տեղադրել սեղանի վրա:

Եկրանի ներքևում գտնվում է *Խնդրագոտին* (Taskbar), որի ձախ

անկյունում՝ *մեկնարկել (Start)* կոճակը:

Սեղանի վրա յուրաքանչյուր օբյեկտ ունի իր յուրահատկությունները, որոնց կարգավորման համար օգտագործվում է օբյեկտի հատկությունների պատուհանը: Դա վերաբերվում է Windows XP-ի բոլոր օբյեկտներին (կարձատներ, պանակներ, Սեղան, Խնդրագոտի): Օբյեկտի հատկությունները դիտելու համար անհրաժեշտ է մկնիկի նշորդը տեղադրել օբյեկտի պատկերակի վրա, սեղմել աջ կոճակը և բացվող օժանդակ ցանկից ընտրել *Հատկություններ* (Properties) տողը: Ընդ որում էկրանին բացվում է տվյալ օբյեկտի հատկությունների պատուհանը:

Windows-ի ղեկավարում

Windows-ում հրամանների մեծ մասը կարելի է կատարել մկնիկի միջոցով: Մկնիկի հետ է կապված ղեկավարման ակտիվ էլեմենտը՝ մկնիկի նշորդը (սլաք՝ , կամ այլ պատկեր), էկրանի վրա: Հարթ մակերևույթի վրա մկնիկի շարժումից նշորդը շարժվում է սեղանի վրայով և այն կարելի է տեղադրել օբյեկտների պատկերակների կամ ղեկավարման տարրերի վրա:

Մկնիկի միջոցով ղեկավարման հիմնական մեթոդներն են՝

- **մեկ կտտոց** - մկնիկի ձախ կոճակի արագ սեղմում ու բաց թողում
- **երկկտոց** - կարճ ժամանակահատվածում մկնիկի ձախ կոճակի երկու սեղմում
- **աջ կոճակի կտտոց** - մկնիկի աջ կոճակի արագ սեղմում ու բաց թողում
- **տեղափոխում** - մկնիկի տեղափոխում՝ սեղմած պահած ձախ կոճակը (կատարվում է էկրանային օբյեկտի տեղափոխում)
- **սպասում** - մկնիկի տեղադրում օբյեկտի պատկերակի վրա և սպասում (այս դեպքում սովորաբար էկրանին հայտնվում է օբյեկտի բնութագրի մասին կից հուշագիր):

Windows XP-ի էկրանի օբյեկտները

Մեկնարկել

Մեկնարկելը (Start) Windows-ի սեղանի ամենակարևոր տարրերից մեկն է:

Մկնիկի նշորդով *Մեկնարկային ցանկի* հրամաններով տեղաշարժվելիս, բացվում են դրանց համապատասխան ենթացանկերը, որոնց գործուն տողն առանձնանում է մուգ շերտով: Ընտրված ծրագրի բեռնման կամ պանակի բացման համար անհրաժեշտ է գտնել պահանջվող տողը և կտտացնել մկնիկով:

Մեկնարկային ցանկի գործարկման համար կարելի է նաև օգտագործել Ctrl+Esc ստեղծների զուգակցումը կամ ստեղնաշարի Windows կոճակները՝ : Այս երկու մեթոդներն արդյունավետ են, երբ *մեկնարկել* կոճակը բացակայում է էկրանի վրա, կամ այն փակված է այլ պատուհաններով, ինչը լինում է խնդրագոտու հատկություններում որոշ ռեժիմներ իրականացնելիս:

Մեկնարկային ցանկ

Մեկնարկային ցանկի հրամանները նախատեսված են հավելվածների (Windows-ում տեղադրված ծրագրերի) բեռնման, նիշքերի փնտրման, համակարգի տարբեր բաղադրիչների

հատկությունների, օգնություն և աջակցում ստանալու, Windows XP համակարգից դուրս գալու և այլնի համար:

Նկ. 7.2. Մեկնարկային ցանկ

Մեկնարկային ցանկը կարևոր տարր է նաև Windows-ի հետ աշխատանքը վերջացնելու համար: Այստեղ է Անջատել (Shut down) կետը, որից անհրաժեշտ է օգտվել, հոսանքն անջատելուց առաջ, համակարգի հետ աշխատանքը գրագետ ավարտելու համար:

Մեկնարկային ցանկի բաղադրիչ տարրերը

Քոլոր ծրագրերը All Programs Windows-ի պանակ է, որում գտնվում են մյուս պանակները, ինչպես նաև մի շարք ծրագրերի բեռնման պատկերակներ, որոնք այստեղ ավելանում են համակարգչում նոր ծրագրեր տեղադրելիս:

Իմ վերջին փաստաթղթերը My Recent Documents այս պանակը պարունակում է համակարգչում օգտագործված վերջին 15 փաստաթղթերը: Այն մաքրելու համար անհրաժեշտ է կատարել հետյալ գործողությունները.

1. Start կոճակի օժանդակ ցանկից ընտրել *Հատկություններ* (Properties) հրամանը: Կբացվի *Խնդրագոտու և Մեկնարկային ցանկի հատկություններ* (Taskbar and Start Menu Properties) երկխոսության պատուհանը:
2. Սեղմել *Ընտելացնել* (Customize) կոճակը: Կբացվի *Ընտելացնել Մեկնարկային ցանկը* (Customize Start Menu) երկխոսության պատուհանը:

Լրացուցիչ (Advanced) ներդիրում սեղմել *Մաքրել ցուցակը* (Clear List) կոճակը: *Հսկիչ վահանակ* (Control Panel) նախատեսված է համակարգի բաղադրիչների կարգավորման համար: Այս պանակի օգնությամբ կարելի է կարգավորել ստեղնաշարի, մկնիկի, ձայնի, տառատեսակի, էկրանի հատկություններ, տեղադրել նոր սարքավորում կամ ծրագրային ապահովում և այլն:

Տպիչներ և հեռապատճեններ Printers and Faxes թույլ է տալիս տեղադրել տպիչներ և կարգավորել տպման բաղադրիչները:

Որոնել Search բացում է մուտք որոնման համակարգ՝ հիմնականում նիշքերի և պանակների փնտրման համար:

Օգնություն և աջակցում Help and Support մուտք է ապահովում Windows-ի տեղեկատու համակարգ:

Աշխատացնել Run... Այս կետը բացում է հրամանի տող ունեցող ոչ մեծ պատուհան, հավելվածների բեռնման համար:

Դուրս գրվել Log Off... Օգտագործվում է այն դեպքում, եթե օպերատիվ համակարգում գրանցված են մի քանի օգտագործողներ, որոնցից յուրաքանչյուրը համակարգը կարգավորում է իր հայեցողությամբ.

- *Log Off* - ապահովում է մի օգտագործողի աշխատանքի ավարտը և համակարգիչը մյուսին հանձնելը՝ առանց այն անջատելու,
- *Switch User* - թույլ է տալիս նոր օգտագործողին մտնել համակարգ՝ չընդհատելով նախորդ օգտագործողի աշխատանքը:

Անջատում Shut down... Գործառնական համակարգի հետ աշխատանքն ավարտելու միջոց է: Բացում է *աշխատանքի ավարտ* երկխոսության պատուհանը, հետևյալ հրամաններով՝

- *Stand by՝ Սիրի* - համակարգիչն անցնում է էներգասպառման խնայողության ռեժիմ, ընդ որում բացված հավելվածները և պանակները չեն փակվում, ինչը թույլ է տալիս արագ վերականգնել աշխատանքը.
- *Shut down* - անջատում է համակարգիչն այնպես, որ կարելի է ապահով անջատել հզորությունը
- *Restart՝ Վերանեկնարկ* - ավարտում է ձեր աշխատաշրջանը, անջատում Windows-ը և կրկին մեկնարկում:

Խնդրագրուի

Սեղանի ներքևի մասում գտնվում է առանձնացված գոտի՝ խնդրագրուի (Taskbar-նկ. 7.3): Այս գոտու ձախ անկյունում գտնվում է Մեկնարկել կոճակը և Արագ թողարկում (Quick Launch) գոտին, իսկ աջ անկյունում՝ ուժգնության և ժամանակի հատկությունների նշանները:

Նկ. 7.3 Taskbar

Խնդրագոտու բաղադրիչ տարրերը

Օբյեկտը	Անվանումը	Նշանակությունը
	Start Մեկնարկել	Նախատեսված է մեկնարկային ցանկը բացելու, ինչպես նաև ծրագրերի և հավելվածների բեռնման համար
	Quick Lounch Արագ թողարկում	Արագ թողարկման գործիքագոտին օգտագործվում է առավել հաճախ օգտագործվող հավելվածների բեռնման համար
	Ժամացույց Clock	Մկնիկի նշորդ ժամացույցի վրա տեղադրելիս գալիս է ընթացիկ օրվա ամսաթվով հուշագիր
	Language bar	Լեզվային դաշտ: Թույլ է տալիս տեսնել և ընտրել ստեղծային դասավորությունը (սովորաբար հնարավոր է անցում անգլերեն և ռուսերեն լեզուներին)

Աշխատանքի ընթացքում, բացելով հավելվածներ, ծրագրեր, փաստաթղթեր և պանակներ, խնդրագոտու վրա հայտնվում են բացված պատուհաններին համապատասխան կոճակներ: Խնդրագոտու վրա մեկ հայացք գցելով՝ կարելի է ասել՝ ինչ հավելվածներ են տվյալ պահին աշխատում: Անհրաժեշտ հավելվածին արագ անցում կատարելու համար բավական է մկնիկով կտտացնել տվյալ հավելվածին համապատասխանող կոճակի վրա: Անցում կատարել կարելի է նաև Alt + Tab ստեղծների զուգակցումով: Այս դեպքում հայտնվում է պատուհան, որի վերևի մասում գտնվում են բոլոր գործուն պատուհանների պատկերակները, ներքևի մասում՝ այն խնդրի անվանումը, որին առաջարկվում է այդ պահին անցում կատարել: Գործուն պատուհաններով հակառակ ուղղությամբ անցում կատարելու համար օգտագործվում է Alt + Shift + Tab ստեղծների զուգակցումը: Անհրաժեշտ պատկերակի ընտրությունից հետո պետք է բաց թողնել Alt կոճակը, և էկրանին կհայտնվի ընտրված խնդրի պատուհանը: Չստ լռելյան խնդրագոտին տեղադրվում է էկրանի ստորին մասում: Ինչպես և նախին տարբերակներում, Windows XP-ն հնարավորություն է ընձեռում տեղադրել խնդրագոտին էկրանի աջ կողմում, ձախ կողմում կամ վերևում: Տեղի փոփոխության դեպքում աշխատանքը խնդրագոտու հետ չի փոխվում: Տեղի փոփոխության համար հարկավոր է մկնիկով բռնել այն և ձախ կոճակը սեղմած պահած տեղափոխել էկրանի այն մաս, որտեղ տեղափոխվելու է խնդրագոտին: Երբ խնդրագոտին կընդունի նոր դիրք, բաց թողնել մկնիկը:

ԳԼՈՒԽ 8

Նիշքերը, պանակները և կարճատները Windows XP - ում Նիշքեր

Windows XP-ում նիշքերի հետ աշխատանքն առավելագույնս պարզեցված է: Ցանկացած նիշք կարելի է բացել նրա վրա մկնիկի երկկտտոցով՝ անկախ նիշքի տեսակից:

Windows XP-ում թույլատրելի են նիշքերի և պանակների երկար անվանումներ՝ մինչև 255 սիմվոլ: Նիշքերի անունները բաղկացած են երկու հատվածից, որոնք բաժանվում են միմյանցից կետով: Վերջին կետից աջ գտնվող սիմվոլները կոչվում են նիշքի *ընդլայնում*: Ընդլայնումները մեծամասամբ բաղկացած են 3 սիմվոլից, սակայն Windows XP-ն պաշտպանում է նաև մեծ թվով սիմվոլներ:

Նիշքերի բացում

Windows XP-ում փաստաթղթերի մեծամասնությունը կարելի է բացել առանց նախապես տվյալ փաստաթղթին համապատասխանող հավելվածի բեռնմանը: Դա հնարավոր է այն բանի շնորհիվ, որ նոր հավելվածի (ծրագրի) տեղադրման ժամանակ օպերացիոն համակարգը գրանցում է բոլոր այն նիշքերի տեսակները, որոնք կարող են բացվել տվյալ հավելվածով: Հետագայում՝ նիշքը բացելու ժամանակ, Windows-ը դիտում է, թե ինչ ընդլայնում ունի նիշքը և գործարկում է այդ տիպի համար գրանցված հավելվածը: Օրինակ՝ համակարգչում MS Word ծրագիրը տեղադրելիս այդ ծրագրով ստեղծվող փաստաթղթերի համար համակարգում գրանցվում է DOC ընդլայնումը: Այդ իսկ պատճառով DOC ընդլայնմամբ փաստաթղթեր բացելիս համակարգը բեռնում է MS Word ծրագիրը:

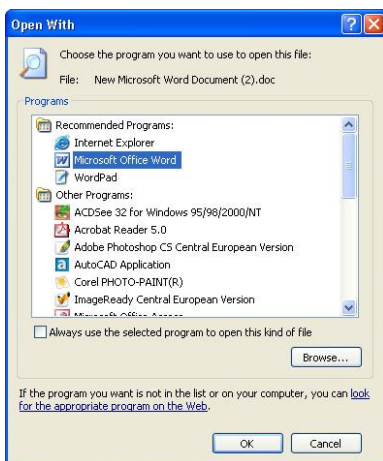
Բացելու համար այն նիշքերը, որոնց ընդլայնումները գրանցված են համակարգում, անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ գործողություններից մեկը.

- երկկտացնել նիշքի նշանի վրա,
- մկնիկի նշորդը տեղադրել նիշքի պատկերակի կամ անվանման վրա և սեղմել Enter,
- սեղմել մկնիկի աջ կոճակը և բացվող ցանկում ընտրել Open հրամանը:

Եթե այս գործողություններից հետո Windows-ը չճանաչի նիշքի տեսակը, ապա էկրանին կբացվի *ծրագրերի ընտրման* (Open With) երկխոսության պատուհանը (*Նկ. 8.1*): Այստեղ ծրագրերի (Programs) ցանկից կարելի է նշել նիշքը բացելու համար համապատասխան հավելվածը:

Պանակներ

Պանակները տարածություններ են, որտեղ դասավորվում են միջքերը: Պանակի ներսում կարելի է տեղադրել մեկ այլ պանակ՝ օգտագործելով կրել-բերելու («Drag and Drop») սկզբունքը: Դա թույլ է տալիս ավելի արդյունավետ կազմակերպել աշխատանքը՝ տարբեր խնդիրների համար տարբեր պանակներ օգտագործելու հաշվին:

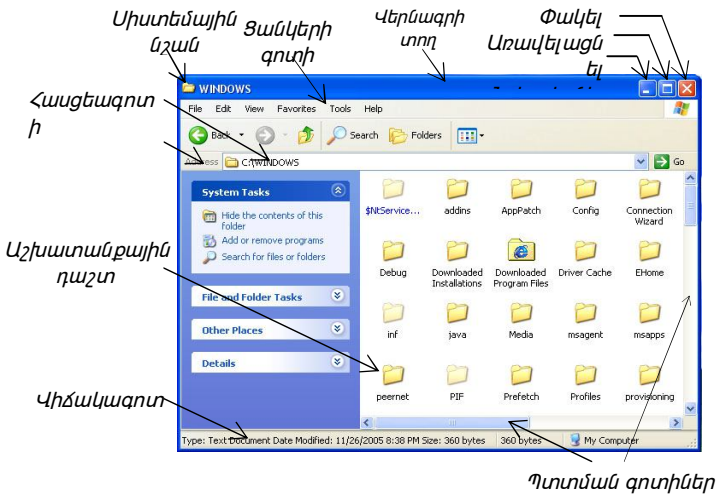

Նկ. 8.1. Open With երկխոսության պատուհանը

Պանակի պատուհանի կառուցվածքը

Պանակի պատուհանը պարունակում է մի շարք պարտադիր էլեմենտներ (նկ. 8.2):

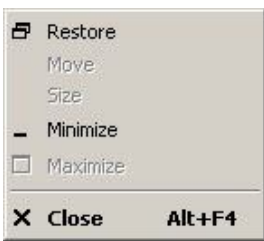
Վերնագրի տող - այստեղ գրվում է պանակի անվանումը: Վերնագրի տողի միջոցով, մկնիկի օգնությամբ, կատարվում է պանակի պատուհանի տեղափոխում սեղանի վրայով: Պատուհանը տեղաշարժելու համար անհրաժեշտ է տեղադրել մկնիկի նշորդը վերնագրի վրա ցանկացած տեղ (բացառությամբ ղեկավարման կոճակների և սիստեմային կոճակի), և մկնիկի ձախ կոճակը սեղմած պահած տեղափոխել այն: Պատուհանն անհրաժեշտ վայր տեղադրելուց հետո բաց թողնել մկնիկի կոճակը:

Նկ. 8.2. Պանակի պատուհանի օրինակ

Պատուհանի ղեկավարման կոճակներ - Աշխատանքի ընթացքում հնարավոր է պատուհանը մեծացնելու կամ փոքրացնելու (ընդհուպ մինչև խնդրագրտու վրա կոճակի չափի) անհրաժեշտություն լինի: Այս գործողություններն իրականացվում են պատուհանի ղեկավարման կոճակների միջոցով, որոնք տեղադրված են պատուհանի վերնագրի տողի աջ անկյունում:

Սիստեմային նշան - գտնվում է ցանկացած պանակի վերևի ձախ անկյունում: Այս նշանի կատոցով բացվում է ցանկ, որը կոչվում է սիստեմային (նկ. 8.3): Այստեղ առկա են հրամաններ, որոնք կատարում են նույն գործողությունները, ինչ պատուհանի ղեկավարման կոճակները՝ թույլ են տալիս ղեկավարել պատուհանի չափսերը: Windows համակարգում շատ են կրկնությունները: Գործողությունների մեծ մասը կարելի է կատարել բազմաթիվ տարբեր եղանակներով: Յուրաքանչյուրն օգտվում է այն եղանակից, որն իրեն հարմար է: Սիստեմային նշանի օգնությամբ պատուհանի չափսերի

Նկ.8.3. Սիստեմային ցանկ

ղեկավարումը կարող է օգտակար լինել, եթե մկնիկը չի աշխատում: Այս դեպքում անհրաժեշտ է սեղմել Alt + Spacebar ստեղծների զուգակցումը: Բացվող ցանկի տողերով տեղաշարժվել կարելի է ստեղծաշարի ուղղորդող ստեղծների օգնությամբ: Սիստեմային ցանկի հրամաններով կարելի է նաև պատուհանը տեղաշարժել (Move՝ Շարժել) և փոփոխել

նրա չափսերը (Size` Չափս)` պատուհանի եզրերից ձգելու միջոցով:

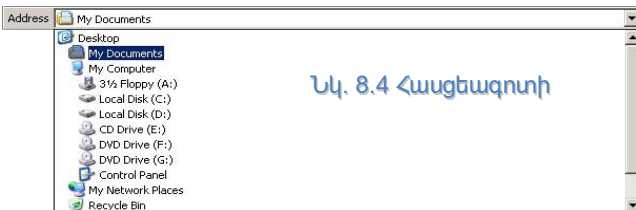
Ցանկերի գոտի – պանակների պատուհանների համար ցանկերի գոտին ունի ստանդարտ տեսք: Այս ցանկերի ցանկացած կետի կտտոցով դեպի ներքև բացվում են ցանկեր, որոնք թույլատրում են կատարել գործողություններ պատուհանի պարունակության կամ ամբողջ պատուհանի հետ: Այս ցանկերի հրամանների օգտագործումն այնքան էլ արդյունավետ չէ, բայց դրանք լրիվ երաշխավորված հրամաններն են տվյալ պատուհանի հետ աշխատելու համար մինչև ավելի արդյունավետ հնարավորությունների հետ ծանոթանալը:

Գործիքագոտի – պարունակում է հաճախ օգտագործվող հրամանների կոճակներ: Աշխատանքի ընթացքում հարմար է դրանցից օգտվելը, բայց սահմանափակ է հրամանների քանակը: Ժամանակակից հավելվածների պատուհաններում գործիքագոտին կարգավորվող է և օգտագործողն ինքն է որոշում, թե ինչ հրամանների կոճակներ տեղադրել այնտեղ:

Գործիքագոտու կոճակների նշանակությունները

Կոճակ	Անվանում	Նշանակություն
	Ետ Back	Իրականացնում է անցում նախորդ դիտված պանակին
	Առաջ Forward	Իրականացնում է անցում այն պանակին, որը դուք դիտել եք ընթացիկից հետո
	Վեր Up	Իրականացնում է անցում վերևի մակարդակի պանակին
	Տեսքեր Views	Կառավարում է պանակի օբյեկտների ներկայացման ձևը
	Որոնել Search	Անհրաժեշտ տարրերի որոնում
	Պանակներ Folders	Բացում է պանակների աստիճանական կառուցվածքով տեղաշարժերի հատված աշխատանքային դաշտի ձախ մասում

Աշխատանքային դաշտ - այստեղ արտապատկերվում են պանակում գտնվող օբյեկտների պատկերները, ընդ որում արտապատկերման եղանակը կարելի է ղեկավարել:

Պատման գոտիներ - եթե օբյեկտների քանակը շատ մեծ է կամ պատուհանի չափսերը շատ փոքր են, ապա պատուհանի աջ և ստորին եզրերում հայտնվում են գոտիներ, որոնց միջոցով կարելի է պատուհանի պարունակությունը տեղաշարժել վերև, ներքև, ձախ կամ աջ և դիտել այն ամբողջությամբ: Պատման գոտին ունի սահող նշիչ (մոխրագույն ներկված ուղղանկյուն շերտ) և վերջնակետային կոճակներ (▲, ▼): Պատումը կատարվում է երեք եղանակով՝

- վերջնակետային կոճակների վրա կտտոցով
- սահող նշիչի տեղափոխումով
- նշիչից վերև կամ ներքև պատման գոտու վրա կտտոցով:

Վիճակագրոտի - այստեղ դուրս են բերվում լրացուցիչ, հաճախ կարևոր տեղեկություններ: Օրինակ, եթե պատուհանում կան սիստեմային կամ թաքնված օբյեկտներ, դրանք կարող են չարտապատկերվել պատուհանում, բայց վիճակագրում կլինի դրանց մասին ինֆորմացիա:

Հասցեագրոտի - այստեղ գրվում է տվյալ պանակի մուտքի ճանապարհը, ինչը հարմար է նիշքային կառուցվածքում կողմնորոշվելու համար: Հասցեագրոտին, աջ կողմում գտնվող *բացող կոճակի* օգնությամբ (նկ. 8.4), թույլ է տալիս կատարել արագ մուտք նիշքային կառուցվածքի մյուս բաղադրիչներին:

Որոնել

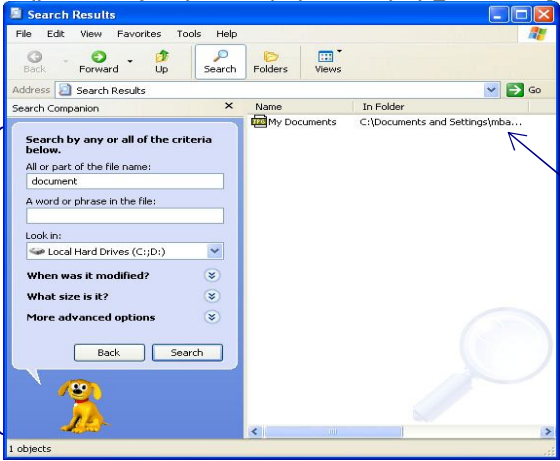
Մեկնարկել ⇒ Որոնել (Start ⇒ Search) հրամանի ընտրության դեպքում բացվում է Որոնել (Search) հրամանի ենթացանկը՝ նախատեսված ստորև թվարկված տեղեկատվությունների փնտրման համար՝

- Նկարներ, երաժշտություն կամ տեսապատկերներ (Pictures, music, or video) - փնտրում է նիշքեր, որոնք պարունակում են պատկեր, երաժշտություն կամ վիդեո ինֆորմացիա.
- Փաստաթղթեր (Documents) - փնտրում է տարբեր տիպի փաստաթղթեր.
- Բոլոր նիշքերը և պանակները (All files and folders) - փնտրում է նիշքեր և պանակներ.
- Տպիչներ, համակարգիչներ կամ մարդկանց (Printers, computers, or people) - փնտրում է տպիչներ (ցանցում) կամ մարդկանց (հասցեագրքում), ինչպես նաև իրականացնում է որոնում Համացանցում:

Բոլոր տեսակի նիշքերը և պանակները փնտրվու համար օգտվում են Մեկնարկել ⇒ Որոնել ⇒ Նիշքեր կամ պանակներ (Start ⇒ Search ⇒ For files and folders) հրամանից: Բացվում է Որոնման արդյունքներ (Search Results – նկ. 9.1) երկխոսության պատուհանը, որն ունի բոլոր պատուհաններին հատուկ ստանդարտ տեսք, սակայն նրա աշխատանքային դաշտը բաղկացած է երկու մասից: Առաջին մասը (Որոնման ընկեր - Search Companion) նախատեսված է փնտրվող նիշքի կամ պանակի հայտնի պարամետրերը տալու համար,

Որոնման ընկեր նախատեսված որոնվող օբյեկտի հայտնի պարամետրերը տալու

Որոնման արդյունքները դիտելու հատված

նկ .9.1. Որոնման արդյունքներ երկխոսության պատուհանը

իսկ երկկորոդ մասը՝ այդ պարամետրերին համապատասխան որոնումների արդյունքները դիտելու համար:

Փնտրել կարելի է տարբեր եղանակներով՝ կախված այն բանից, թե ինչ է հայտնի նիշքի մասին: Եթե հայտնի է նիշքի անունը կամ անվան մի մասը, սակայն հայտնի չէ դրա տեղը, ապա *Նիշքի լրիվ կամ մասնակի անվանումը* (All or part of the file name) որոնման տողում անհրաժեշտ է գրել նիշքի անունն ամբողջությամբ կամ մասամբ և սեղմել *Որոնում* (Search) կոճակը: Աշխատանքային դաշտի այջ մասում բերվում են որոնման արդյունքները: Եթե փնտրվող նիշքը գտնվել է, սակայն որոնումը դեռ շարունակվում է, կարելի է այն կանգնեցնել *Կանգ* (Stop) կոճակի կտտոցով: Նոր նիշք փնտրելու համար պետք է հետ գնալ *Ետ* (Back) կոճակի միջոցով և սկսել նոր որոնում:

Նիշքը կարելի է գտնել նաև ըստ նրա պարունակության՝ *Նիշքի բառ կամ արտահայտություն* (A word or phrase in the file) որոնման տողում լրացնելով նիշքի պարունակությունից ինչ-որ բառ կամ արտահայտություն:

Կարելի է ավելի նեղացնել փնտրման ոլորտը, եթե մոտավոր հայտնի է նիշքի գտնվելու տեղը: Դրա համար *Դիտորոշել* (Look in) որոնման տողի այջ անկյան սլաքի միջոցով բացվող ցանկից անհրաժեշտ է ընտրել գտնվելու տեղը (օրինակ՝ *Տեղային կոշտ սարքավարներ / Local Harddrives (C.; D:), Սեղան / Desktop, Տեղային սկավառակ / Local Disk (C:) կամ (D:)* և այլն), իսկ եթե ցուցակը չի գոհացնում, կարելի է օգտվել *Ջննել* (Browse) կոճակից, որի կտտոցով բացվում է *Ջննել պանակ* (Browse For Folder) երկխոսության պատուհանը (*Նկ. 2.7*), որն, ինչպես արդեն գիտենք, պահանջվող օբյեկտի մուտքի ձանապարհը գտնելու ստանդարտ միջոց է: Այստեղ կարելի է նշել ցանկացած պանակ՝ որոնում իրականացնելու համար:

Եթե հայտնի չէ նիշքի անունը, սակայն հայտնի է նրա տեսակը, այսինքն՝ ընդլայնումը (ցանկացած նիշքի անվանում բաղկացած է երկու հատվածից, որոնք բաժանվում են միմյանցից կետով. վերջին կետից այջ գտնվող սիմվոլները կոչվում են նիշքի *ընդլայնում*), ապա նիշքի ամբողջ կամ մասնակի անվամբ որոնման տողում անհրաժեշտ է լրացնել *, կետ և նիշքի ընդլայնումը (օրինակ՝ *.doc): *-ը նշանակում է անհայտ թվով սիմվոլներ: Եթե հայտնի չէ նիշքի անվան միայն մեկ կամ հայտնի թվով սիմվոլներ, ապա դրանց փոխարեն կարելի է գրել ?, որը նշանակում է միայն մեկ սիմվոլ (օրինակ՝ եթե հայտնի չէ Report2005.doc նիշքի անվան վերջին սիմվոլը՝ 5 թվանշանը, ապա պետք է գրել Report200?.doc): Եթե նիշքն ունի երկար անուն և այն պարունակում է դատարկ սիմվոլներ, ապա այն պետք է վերցնել չակերտների մեջ, որպեսզի որոնումն իրականացվի ողջ արտահայտությամբ, այլ ոչ թե կտոր-կտոր (օրինակ՝ “My pictures”, կբերվի բոլոր այն նիշքերը և պանակները, որոնց անվան մեջ առկա է և՛ My, և՛ pictures բառերը):

Այսքանով *Որո՞նձան արդյունքներ* պատուհանի հնարավորությունները չեն սահմանափակվում: Այն ունի փնտրման գործիքներ, որոնք թույլ են տալիս գտնել նիշքերը կամ պանակներն ըստ կերպափոխման ժամանակի, չափի, տեսակի և այլ պարամետրերի: Սրանցից օգտվելը բավականին հեշտ է, և օգտագործողը կարող է ինքնուրույն կողմնորոշվել, թե իրեն ինչ է պետք ընտրել առաջարկվող տարբերակներից, մասնավորապես՝ այս պարամետրերից որևիցե մեկի հնարավորությունները տեսնելու համար անհրաժեշտ է դրանք բացել կից սլաքների միջոցով :

Ե՞րբ է այն կերպափոխվել (When was it modified?) բաժնում առկա են հետևյալ հնարավորությունները՝

- *Չեմ հիշում* - Don't remember
- *Անցյալ շաբաթ* - Within the last week
- *Անցյալ ամիս* - Past month
- *Անցյալ տարի* - Within the past year
- *Հատկորոշել ամսաթվեր* - Specify dates:

Առաջին չորս տարբերակների ընտրությունը պարզ է, իսկ վերջինով կարելի է նշել նիշքի կամ պանակի փոփոխման (Modified Date), ստեղծման (Created Date) կամ մատչման (Accessed Date) կոնկրետ ժամանակահատված:

Ի՞նչ չափի է (What size is it?) բաժնում առկա են հետևյալ հնարավորությունները՝

- *Չեմ հիշում* - Don't remember
- *Փոքր (100կբ-ից փոքր)* – Small (less than 100KB)
- *Միջին (1մբ-ից փոքր)* – Medium (less than 1MB)
- *Մեծ (1մբ-ից մեծ)* – Large (more than 1MB)
- *Հատկորոշել չափ* - Specify size (in KB):

Վերջին տարբերակի դեպքում կարելի է նշել առնվազն (at most) ինչ չափի կամ ավելի քան (at least) ինչ չափի օբյեկտ փնտրել:

Լրացուցիչ ընտրանքներ (More advanced options) բաժնում կարելի է՝

- նշել նիշքի տեսակը *Նիշքի տիպ* (Type of file) թափվող ցանկից
- նշել որպեսզի որոնի նաև թաքնված նիշքերը և պանակները (Search hidden files and folders)
- հրահանգավորել որպեսզի որոնում իրականացվի ենթապանակներում (Search subfolders) և այլն:

Աղբաման

Աղբամանը պանակ է, որ տեղադրված է անմիջապես սեղանի վրա: Աղբամանի նշանն արատաքինից հիշեցնում է դույլի:

Recycle Bin

Այստեղ են տեղադրվում ջնջված նիշքերը, որոնց հնարավոր է կամ վերականգնել, կամ վերջնական ջնջել:

Աղբամանի պարունակությունը դիտելու համար կարելի է օգտվել հետևյալ միջոցներից.

- մկնիկի նշորդով կանգնել աղբամանի պատկերակի վրա և երկկտտացնել,
- մկնիկի նշորդով կանգնել աղբամանի պատկերակի վրա, մկնիկի աջ կտտոցով բացվող օժանդակ ցանկից ընտրել *Բացել* (Open) հրամանը: Այս հրամանը կատարելուց հետո կբացվի աղբամանի պատուհանը:

Աղբամանը, ինչպես սկավառակը, ունի սահմանափակ ծավալ: Այդ իսկ պատճառով ուշ, թե շուտ այն կլցվի: Հետևաբար այն պետք է մաքրել: Եթե չմաքրել աղբամանն, ապա համակարգն ինքնուրույն կջնջի առավել հին օբյեկտները:

Աղբամանը կարելի է մաքրել ինչպես ամբողջությամբ, այնպես էլ մասամբ՝ հեռացնելով միայն առանձին տարրեր:

Աղբամանից առանձին ընտրված նիշքեր ջնջելու համար անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ գործողություններից մեկը.

- սեղնել **Ջնջել (Delete)** կոճակը գործիքագոտու վրա,
- գտնվելով Աղբաման երկխոսության պատուհանում՝ կատարել *Միշք* ⇒ *Ջնջել* (File ⇒ Delete) հրամանը,
- ընտրել օժանդակ ցանկի *Ջնջել* (Delete) հրամանը, որ պատկերվում է ընտրված տարրերից մեկի վրա մկնիկի աջ կտտոցով:

Աղբամանն ամբողջությամբ մաքրելու համար անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ գործողություններից ցանկացածը.

- աղբամանի պատուհանում ընտրել *Միշք* ⇒ *Դատարկել աղբամանը* (File ⇒ Empty Recycle Bin) հրամանը,
- ընտրել օժանդակ ցանկի *Դատարկել աղբամանը* (Empty Recycle Bin) հրամանը, որ հայտնվում է աղբամանի պատկերակի վրա մկնիկի աջ կտտոցով:

Երկու դեպքում էլ բացվում է ջնջման հաստատման երկխոսության տուփը: Այս պատուհանի **Այո (Yes)** կոճակի կտտոցը բերում է աղբամանում գտնվող բոլոր նիշքերի հեռացմանը, իսկ **Ոչ (No)** կոճակինը՝ չեղյալ է դարձնում նիշքերի հեռացումն աղբամանից:

Հեռացված նիշքերի, կարճատների և պանակների վերականգնում

Եթե օբյեկտները տեղափոխվել են աղբաման, դրանք կարելի է վերականգնել իրենց նախկին տեղերում: Դրա համար անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ գործողությունները.

- բացել աղբամանի պատուհանը,
- ընտրել պահանջվող օբյեկտները,
- ընտրել ցանկերի գոտու *Նիշք* ⇒ *Վերականգնել* (File ⇒ Restore) հրամանը կամ օժանդակ ցանկի *Վերականգնել* (Restore) հրամանը:

Ընտրված նիշքերը, պանակները և կարճատները կվերականգնվեն այն պանակներում և պատուհաններում, որտեղ դրանք գտնվել են մինչև ջնջելը: Պանակների վերականգնման դեպքում վերականգնվում են նաև դրանց մեջ գտնվող բոլոր օբյեկտները:

Նիշքերի վերջնական ջնջում

Եթե օբյեկտների ջնջման նախագուշության միջոցները անհարմարություն են ստեղծում, ապա կարելի է դրանցից հրաժարվել: Դրա համար *Աղբաման Հատկություններ* (Recycle Bin Properties) երկխոսության պատուհանի *Համընդհանուր* (Global) ներդիրում հարկավոր է նշան դնել *Չտեղափոխել նիշքերն աղբաման: Ջնջելուց հետո անմիջապես հեռացնել նիշքերը* (Do not move files to the Recycle Bin. Remove files immediately when deleted) տողի դիմաց:

Չնայած այս դեպքում նիշքերի ջնջման հաստատման համար հարցման պատուհանը հայտնվում է, օբյեկտներն աղբաման չեն տեղափոխվում և անվերադարձ կորում են:

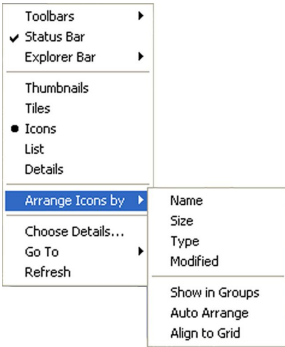
Ջնջել օբյեկտները, շրջանցելով աղբամանը, կարելի է մի քանի միջոցով.

- Տեղափոխել օբյեկտները աղբաման կամ տեղադրել նրա նշանի վրա՝ սեղմած պահելով Shift կոճակը: Այս դեպքում հեռացումը կատարվում է առանց նախագուշացման:
- Նշել օբյեկտները և սեղմել Shift + Delete ստեղծների զուգակցումը: Կհայտնվի ջնջման հաստատման երկխոսության տուփը: Ջնջման հաստատման դեպքում օբյեկտները կորում են անվերադարձ:
- Կատարել *Նիշք* ⇒ *Ջնջել* (File ⇒ Delete) հրամանը՝ սեղմած պահելով Shift ստեղծը: Կհայտնվի ջնջման հաստատման երկխոսության տուփը: Հեռացումը հաստատելու դեպքում օբյեկտները վերջնական կորում են:

Օբյեկտի օժանդակ ցանկից ընտրել *Ջնջել* (Delete) հրամանը՝ սեղմած պահելով Shift ստեղծը: Կհայտնվի ջնջման հաստատման երկխոսության տուփը: Ջնջումը հաստատելու դեպքում օբյեկտները վերջնական ջնջվում են:

Օբյեկտների դասավորում

Ըստ լռելյայն նիշքերը պանակներում դասավորվում են իրենց անվանումների այբբենական կարգով:

Նկ. 9.2. Օբյեկտների դասավորման տարբերակները

Օբյեկտների դասավորման փոփոխության համար կարելի է օգտագործել *Դասավորել պատկերներն ըստ* (Arrange Icons) հրամանը *Տեսք* (View) ցանկից կամ պանակի դատարկ տարածքի օժանդակ ցանկից: Բացվող ցանկի (նկ. 9.2) միջոցով կարելի է դասավորել օբյեկտներն ըստ տարբեր բաղադրիչների:

Անվան (By Name) - դասավորում է նախ պանակները, այնուհետև նիշքերը՝ իրենց անվանումների այբբենական հերթականությամբ:

Չափի (By Size) – դասավորում է ֆալերն իրենց մեծությամբ :

Տիպի (By Type) – օբյեկտները

դասավորում է նորից այբբենական հերթականությամբ, բայց արդեն հիմք ընդունելով նիշքերի տեսակների (ծրագրի, որով այն ստեղծվել է) անվանումները :

Փոփոխման/Ազատ տարածքի (By Modified/Free Space) - *փոփոխված/ազատ տարածք*՝ դասավորում է նիշքերն ըստ իրենց ստեղծման ամսաթվի (եթե դասավորվում են նիշքեր պանակում) կամ ըստ սկավառակի վրա ազատ տարածքի (եթե դասավորվում են սկավառակների նշանները):

Բացի այդ, այս ցանկում առկա են մի քանի հրամաններ, որոնց կարելի է միացնել կամ անջատել.

Ցուցադրել խմբերում (Show in Groups) - կատարում է բաժանում խմբերի:

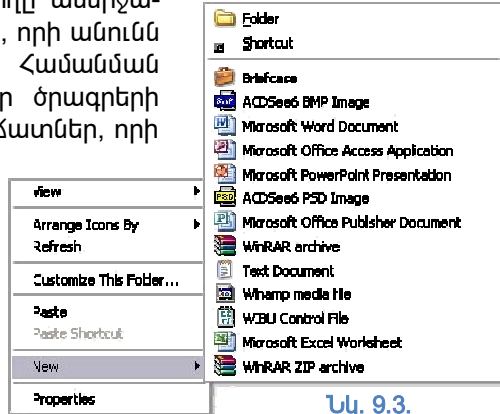
Ինքնադասավորում (Auto Arrange) - դասավորում է օբյեկտները կողք կողքի հաջորդական դասավորությամբ:

Հավասարեցնել ըստ ցանցի (Align to Grid) - թույլ է տալիս ավտոմատ դասավորել օբյեկտներն ըստ որոշակի ցանցի: Ի դեպ, այս կետը հասանելի է միայն այն դեպքում, երբ միացված չէ *Ցուցադրել խմբերում հրամանը*:

Նիշքերի և պանակների ստեղծում և անվանափոխում

Նիշքեր և պանակներ, ստեղծելու պարզագույն միջոցը մկնիկի աջ կոճակի կտտոցն է պանակի ազատ դաշտում: Բացվող օժանդակ ցանկից անհրաժեշտ է ընտրել New կետը, որով բացվում է նոր ցանկ հետևյալ կետերով՝ Պանակ (Folder), Կարճատ (Shortcut) և բոլոր այն ծրագրերը, որոնք տեղադրված են գործառնական համակարգում (նկ.9.3): Ընտրելով *Պանակ* տողը՝ անմիջապես ստեղծվում է նոր պանակ, որի անունն անմիջապես կարելի փոխել: Համանման ձևով ստեղծվում են տարբեր ծրագրերի նոր նիշքեր, ինչպես նաև կարճատներ, որի մասին մանրամասն նկարագրված է նախորդ գլխում:

Արդեն ստեղծված պանակները, նաև նիշքերը կարելի է անվանափոխել օժանդակ ցանկի *Վերանվանել* (Rename) տողի միջոցով, որն ընտրելու դեպքում

Նկ. 9.3.

ակտիվանում է անվան տողը և հնարավոր է կատարել փոփոխություններ: Նույնը կարելի է անել նաև նշված նիշքի կամ պանակի դեպքում F2 ստեղնի օգնությամբ, որը սեղմելիս նշված օբյեկտի անունն ակտիվանում է: Կարելի է օգտագործել տառեր, թվեր, բացատներ և որոշ կետադրական նշաններ, բացառությամբ ստորև ներկայացված սիմվոլներից՝

\\ : / * ? " > < |

Տեղափոխումն ու պատճենումը խմբագրել ցանկի հրամանների և ստեղնաշարի օգնությամբ

Նիշքերի և պանակների տեղափոխումն ու պատճենումն իրենցից ներկայացնում են երկու հաջորդական գործողություններ՝ օբյեկտի տեղադրում փոխանակման պահեստ (clipboard - անտեսանելի հիշողության դաշտ) և պահեստից օբյեկտի տեղադրում պահանջվող վայր:

Օբյեկտների տեղափոխման (պատճենման) համար կարելի է օգտագործել *խմբագրել* ցանկի հետևյալ հրամանները և ստեղնաշարի գույգակցումները.

- *խմբագրել* ⇒ *Կտրել* (Edit ⇒ Cut) հրամանը,

- օժանդակ ցանկի *Կտրել* (Cut) հրամանը, որը հայտնվում է օբյեկտների վրա մկնիկի աջ կտտոցով, գործիքագոտու *Կտրել* (Cut) կոճակը ,
- Ctrl+X ստեղծների զուգակցումը:

Օբյեկտների պատճենման համար նախատեսված են *Խմբագրել* ցանկի հետևյալ հրամանները և ստեղծաչափի զուգակցումները.

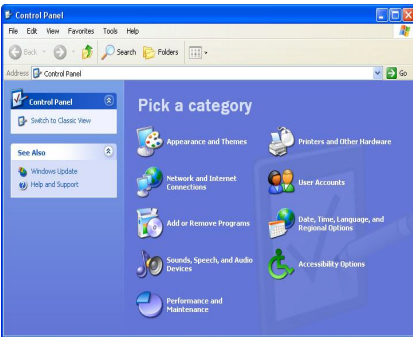
- *Խմբագրել* ⇒ *Պատճենել* (Edit ⇒ Copy) հրամանը,
- օժանդակ ցանկի *Պատճենել* (Copy) հրամանը, որը հայտնվում է օբյեկտների վրա մկնիկի աջ կտտոցով,
- գործիքագոտու *Պատճենել* (Copy) կոճակը ,
- Ctrl+C ստեղծների զուգակցումը:

Վերջին գործողությունը՝ օբյեկտի ստանձումը (տեղադրումը) փախանակման պահեստից երկու դեպքերի համար էլ նույնն է: Այն կարելի է իրականացնել հետևյալ տարբերակներով.

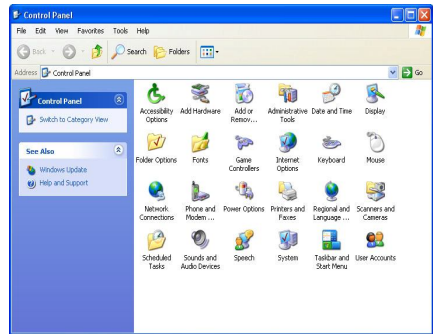
- *Խմբագրել* ⇒ *Ստանձել* (Edit ⇒ Paste) հրամանը,
- օժանդակ ցանկի *Ստանձել* (Paste) հրամանը, որը հայտնվում է օբյեկտների վրա մկնիկի աջ կտտոցով,
- գործիքագոտու *Ստանձել* (Paste) կոճակը ,
- Ctrl+V ստեղծների զուգակցումը:

Windows XP-ի հիմնական պարամետրերի կայանքներ Մուտք Windows XP-ի Հսկիչ վահանակ

Հսկիչ վահանակը հանդիսանում է Windows-ի կայանքների հիմնական միջոցը: Windows XP-ի Հսկիչ վահանակը փոքր ինչ տարբերվում է Window-ի այլ տարբերակների հսկիչ վահանակներից: Այստեղ այն պարունակում է ոչ թե առանձին պատկերակների հավաքածու, այլ բաշխված է խմբերի (նկ. 10.1):

Նկ. 10.1. Հսկիչ վահանակը

Նկ. 10.2. Հսկիչ վահանակը
Կառահ տեսքով

Ցանկության դեպքում կարելի է Հսկիչ վահանակը միացնել կարգի տեսքով՝ ընտրելով Փոխանջատել Կարգի տեսքին (Switch to Classic View) կետը: Այս դեպքում դաշտում պատկերվում է բոլոր հասանելի պատկերակների ցանկը (նկ. 10.2):

Հսկիչ վահանակի բաղադրիչ տարրերի անգլերեն և հայերեն արտահայտությունների թագմանությունները ընդգրկված են անգլերեն հայերեն բառանուն

Հսկիչ վահանակի պատուհանը բացել կարելի է հետևյալ եղանակներից մեկով՝

- Մեկնարկել (Start) ցանկում ընտրելով Հսկիչ վահանակ (Control Panel) կետը,
- Իմ համակարգիչը (My Computer) պանակի ձախ անկյունում ընտրելով Փոխել կայանք (Change a settings) տողը:

Հսկիչ վահանակի երկխոսության պատուհանը պարունակում է բազմաթիվ պատկերակներ, որոնց ետևում «թաքնված» են ծրագրեր՝ նախատեսված համակարգչի կայանքների փոփոխման համար:

Ստորև դիտարկված են Հսկիչ վահանակի օգնությամբ Windows XP-ի մի քանի հիմնական պարամետրերի կայանքները:

Ցուցադրել հատկություններ

Մեր օրերում բավականին մեծ թվով մարդիկ օրվա մեծ մասն անց են կացնում համակարգչի դիմաց, ընդ որում նրանց հայացքը սևեռվում է էկրանին՝ որպես ինֆորմացիայի արտացոլման հիմնական սարքի: Որպեսզի համակարգչի հետ աշխատանքը լինի հարմարավետ, անհրաժեշտ է կարգավորել սեղանը և մյուս տեսանելի համակարգերն այնպես, որ դրանք առավելագույնս համապատասխանեն օգտագործողի պահանջներին և ձաշակին:

Էկրանի պարամետրերը կարգավորելու համար օգտագործվում է *Ցուցադրել Հատկություններ* (Display Properties) երկխոսության պատուհանը (նկ. 10.3), որը բացելու համար կա երկու եղանակ՝

Նկ. 10.3. Ցուցադրել Հատկություններ երկխոսության պատուհանը

1. Աշխատաքնային սեղանի վրա որևէ դատարկ տեղ մկնիկի աջ կոճակով կտտացնել և բացվող օժանդակ ցանկից ընտրել *Հատկություններ* (Properties) հրամանը:
2. Սեղմել **Սեկնարակել (Start)** կոճակը, այնուհետև բացվող ցանկում ընտրել *Հսկիչ վահանակ* (Control Panel) հրամանը, իսկ *Հսկիչ վահանակում* ընտրել էկրանի նշանը՝ *Ցուցադրել* (Display):

Էկրանի հատկություններ երկխոսության պատուհանը պարունակում է հետևյալ ներդիրները.

- *Ռձեր* - Themes ,
- *Սեղան* - Desktop,
- *Վահանապահ* - Screen Saver,
- *Արտաքինը* - Appearance,
- *Կայանքներ* - Settings:

as) կոճակը:

Սեղան

Սեղան ներդիրը (նկ. 10.4) թույլ է տալիս ընտրել ֆոնային պատկեր *տորք* (Background) ցուցակից, ինչպես նաև ֆոնի համար ընտրել պատկեր այլ պանակներից՝ սեղմելով **Զննել (Brows)** կոճակը:

Ղիք (Position) ցանկը թույլ է տալիս ընտրել ֆոնային պատկերի դասավորության ձևը սեղանի վրա՝ հետևյալ երեք ռեժիմներից մեկով.

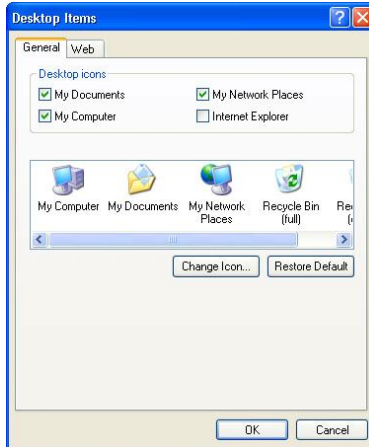
1. *Կենտրոն* (Center) – պատկերը տեղադրվում է էկրանի կենտրոնում
2. *Կցաշարել* (Tile) – պատկերը դասավորվում է կողք կողքի՝ ուղղահայաց և զուգահեռ ուղղություններով, ընդգրկելով ողջ էկրանը

Նկ. 10.4.

3. *Չգել* (Stretch) – պատկերն ընդարձակվում է ըստ էկրանի երկարության և լայնության:

Եթե ցանկություն չկա օգտագործել ֆոնային պատկեր, ապա սեղանը կլցվի գույնով, որը կարելի է ընտրել *Գույն* (Color) բացվող ցուցակից:

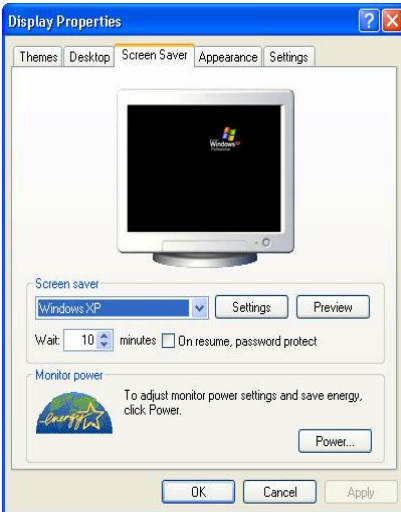
Սեղան ներդիրում նաև գտնվում է *Ընտելացնել սեղանը* (Customize Desktop) կոճակը, որով բացվում է *Սեղանի միոյթներ* (Desktop Items) երկխոսության պատուհանը (նկ. 10.5): Այս պատուհանը թույլ է տալիս ընտրել, թե ինչ ստանդարտ պատկերակներ պատկերել սեղանին: Կարելի է անջատել և միացնել այնպիսի պատկերակներ, ինչպիսիք են՝ *Իմ փաստաթղթերը* (My Documents), *Իմ համակարգիչը* (My Computer), *Իմ ցանցատեղերը* (My Network Places), Internet Explorer համապատասխան օբյեկտի դիմաց նշում () դնելու կամ հանելու միջոցով:

Նկ. 10.5. Սեղանի միոյթներ երկխոսության պատուհանը

Վահանապահ

Այս ներդիրը (նկ. 10.6) թույլ է տալիս ընտրել *Վահանապահ* (Screen Saver` բառացի թարգմանաբար նշանակում է էկրանի պահապան):

Նկ. 10.6. Վահանապահ ներդիրը

Երբ համակարգիչը չի օգտագործվում, որոշակի ժամանակահատվածից հետո էկրանին կարող է հայտնվել շարժական պատկեր: Բավական է շարժել մկնիկը կամ սեղմել որևէ ստեղն, որպեսզի այդ պատկերը վերանա: Կարգավորելու համար այն ժամանակահատվածը, որից հետո կհայտնվի *Վահանապահը*, *Սպասել (Wate)* դաշտում լրացվում են համապատասխան բոլորները: *Վահանապահն* ընտրվում է *Վահանապահ* դաշտի թափվող ցանկից: Սեղմելով *Նախատեսք*

(Preview) կոճակը` կարելի է դիտել` ինչ վահանապահ կունենա էկրանը, եթե որոշ ժամանակ այն թողնել անգործ: Բացի այդ, կարելի է փոփոխության ենթարկել *Վահանապահի* կայանքները` օգտվելով *Կայանքներ (Settings)* կոճակից:

Վահանապահը կարելի է պահպանել գաղտնաբառի միջոցով, ինչի համար հարկավոր է նշան դնել *Սպրնդիատելիս` պաշտպանել գաղտնաբառով (On resume, Password protected)* տողի դիմաց, և *Վահանապահից* նորմալ աշխատանքային ռեժիմին անցնելու համար կպահանջվի այն գաղտնաբառը, որով բեռնվել է համակարգը:

Մկնիկի հատկություններ

Յուրաքանչյուր օգտագործող ունի մկնիկի հետ աշխատելու իր պահանջները: Մկնիկի հատկություններն ըստ յուրաքանչյուրի պահանջներին կարգավորելու համար օգտագործվում է *Մկնիկ Հատկություններ (Mouse Properties)* երկխոսության պատուհանը (նկ. 4.9), որը բացվում է *Հսկիչ վահանակ (Control Panel)* պանակում *Մկնիկ (Mouse)* պատկերակի վրա երկկտտացնելիս:

Մկնիկ Հատկություններ երկխոսության պատուհանը պարունակում է 5 ներդիր`

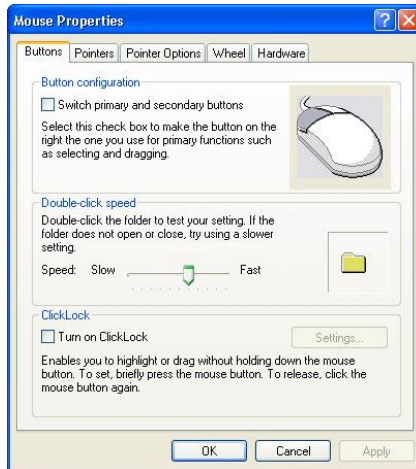
- *Կոճակներ* – Buttons,
- *Ցուցիչներ* – Pointers,
- *Ցուցիչի ընտրանքներ* – Pointer Options,
- *Անիվ* – Wheel,
- *Սարքաշար* – Hardware:

Ստորև բերված են այս ներդիրների մանրամասն նկարագրությունները:

Կոճակներ

Կոճակներ ներդիրում (նկ. 10.7) կարելի է կարգավորել հետևյալ պարամետրերը.

- *Կոճակների կազմաձևում* (Button configuration) - կարգավորում է մկնիկի ձախակողմյան կամ աջակողմյան դասավորությունը: Համակարգչի հետ աշխատողների մեծամասնությունն աջիկ են, և նրանց հարմար է մկնիկը բռնել աջ ձեռքով, իսկ սեղմել աջ ցուցամատով, որի տակ, սովորաբար, գտնվում է մկնիկի ձախ ստեղծը: Իսկ ձախիկներին ավելի հարմար է մկնիկը բռնել ձախ ձեռքով, և սեղմել ձախ ձեռքի ցուցամատով, որի տակ այս անգամ կգտնվի մկնիկի աջ ստեղծը: Ըստ լռելյայն՝ մկնիկի կայանքներում դրված է լինում աջակողմյան աշխատանքը. փոխելու համար պետք է նշան դնել *Փոխանջատել առաջնային և երկրորդական կոճակները* (Switch primary and secondary buttons) ստղի դիմաց:

Նկ. 10.7. Մկնիկ Հատկություններ երկխոսության պատուհանը

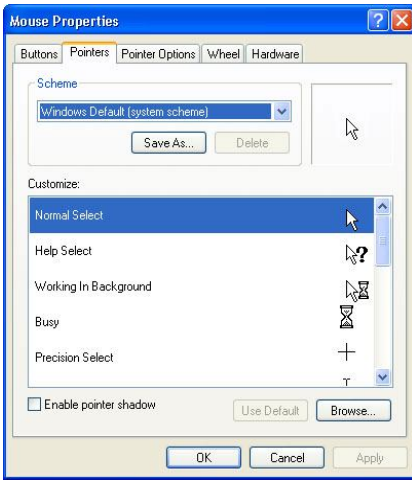
- *Երկկտտացման արագությունը* (Double-click speed) – սղնակը *Դանդաղից Արագ* (Slow - Fast) տեղաշարժելու միջոցով՝ թույլ է տալիս կրճատել կամ երկարացնել մկնիկի երկու կտտոցների միջև այն արագությունը, որը կհասկացվի որպես երկկտտոց: Ընտրված արագության հարմարությունը կարելի է ստուգել անմիջապես այս երկխոսության պատուհանում պատկերված պանակը երկկտտացնելու միջոցով՝ ի վերջո ընտրությունը կանգնեցնելով առավել հարմար

արագության վրա:

- Կտտակողպ (ClickLock) – թույլատրում է գունանշել կամ քաշել՝ առանց սեղմապահելու մկնիկի կոճակը: Տեղակայելու համար անհրաժեշտ է կարճ սեղմել մկնիկի կոճակը, թողարկելու համար՝ նորից կտտացնել մկնիկի կոճակը:

Ցուցիչներ

Եթե մկնիկի նշորդի ձևը և չափը չեն գոհացնում, կարելի է օգտվել

Ցուցիչներ (Pointers - նկ. 10.8) ներդիրից: Այն առաջարկում է ընտրել մկնիկի նշորդի ձևը, գույնը, չափը, որը մկնիկն ընդունում է մի վիճակից մյուսին անցնելիս: Ուրվակազմ (Scheme) դաշտում, որը տեղադրված է այս ներդիրի վերին հատվածում, առկա են բավականին մեծ թվով սխեմաներ, որոնք իրենցից ներկայացնում են մկնիկի նշորդների հավաքածուներ՝ որոշված բոլոր վիճակների համար: Ընտրված ուրվակազմի հիմնական նշորդը պատկերված է ցանկից աջ գտնվող դաշտում, իսկ մյուս վիճակները՝ ներդիրի ստորին բաժնում:

Նկ. 10.8. Ցուցիչներ ներդիրը

Անհրաժեշտ ուրվակազմն ընտրելուց հետո հարկավոր է սեղմել **Լավ (OK)** կոճակը, որից հետո ընտրված սխեմայի նշորդները կկիրառվեն համակարգչում աշխատող բոլոր հավելվածների աշխատանքների ժամանակ:

Բացի այդ մկնիկի յուրաքանչյուր վիճակի համար նշորդ կարելի է ընտրել առանձին: Որևէ վիճակի համար ընտրություն կատարելու համար անհրաժեշտ է նշել այն և մկնիկի ձախ ստեղծով երկկտտացնել կամ նշել և սեղմել **Զննել (Browse)** կաճակը: Որից հետո բացվող պատուհանում ընտրել մեկ այլ տարբերակ: Որևէ ուրվագծի վրա փոփոխություններ անելուց հետո, ստացված նոր ուրվագիծը հնարավոր է պահպանել՝ սեղմելով **Պահել որպես (Save As)** կոճակը: Բացվում է նոր պատուհան, որտեղ անհրաժեշտ է գրել նոր ուրվագծի անունը, և այն այդ անունով կավելանա ուրվագծերի ցանկում: **Օգտագործել լռելյայն (Use Default)** կոճակը թույլ է տալիս վերականգնել ուրվագծի սկզբնական վիճակը:

Կարելի է նաև ջնջել ցանկացած ուրվագիծ՝ **Զնջել (Delete)** կոճակի օգնությամբ:

Ցուցիչի ընտրանքներ

Այս ներդիրն (նկ. 10.9) օգտագործվում է տեղափոխման արագության փոփոխության, տեսանելիության, երկխոսության պատուհանի սկզբնական դիրքի կարգավորման համար:

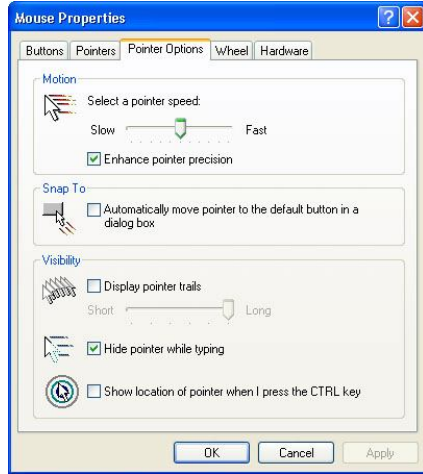
Այն պարունակում է 3 հատկություն.

- *Տեղափոխում (Motion)* – թույլ է տալիս կարգավորել մկնիկի նշորդի տեղափոխման արագությունը: Հավելել *ցուցիչի ճշգրտությունը (Enhance pointer precision)* տողի դիմաց նշան դնելով բարձրացվում է նշորդի ղեկավարվելիությունը փոքր հեռավորությունների վրա տեղափոխվելիս, ինչպես նաև տեղի է ունենում նշորդի ավելի արագ դանդաղեցում՝ մկնիկը դանդաղեցնելիս կամ կանգնեցնելիս:

- *Երկխոսության տուփի սկզբնական դիրքը (Snap to)* – այս դաշտում նշան դնելը թույլ է տալիս երկխոսության պատուհաններ բացելիս կատարել մկնիկի նշորդի ավտոմատ անցում նրանում ըստ լռելյայն նշանակված կոճակին: Որոշ ծրագրերում նշորդն ավտոմատ տեղադրվում է երկխոսության պատուհանի կենտրոնում:

- *Տեսանելիությունը (Visibility)* – թույլ է տալիս դրոշակների միջոցով սահմանել հետևյալ պարամետրերը՝

- Ցուցադրել ցուցիչի հետքը - Display pointer trails,
- Մուտքագրելիս թաքցնել ցուցիչը - Hide pointer while typing,
- Ցուցադրել ցուցիչի տեղադրությունը՝ ԿՈՎՐ (Ctrl) ստեղծել սեղմելու ժամանակ:

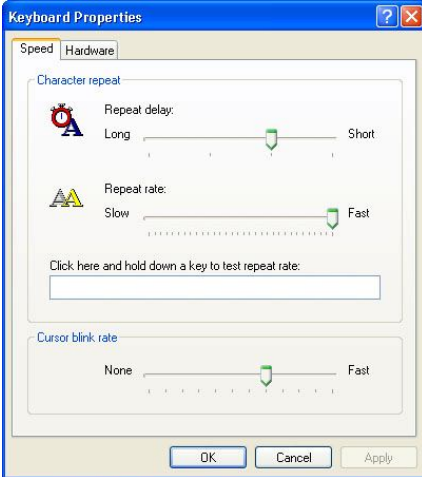
Նկ. 10.9.

Սարքաշար

Այս ներդիրը կարգավորում է մկնիկը՝ որպես ֆիզիկական սարք, մասնավորապես այստեղ երևում է մկնիկի մոդելը, արտադրող ֆիրման և այլն:

Ստեղնաշարի հատկություններ

Ստեղնաշարի կայանքները ևս գտնվում են *Հսկիչ վահանակում*: *Ստեղնաշար Հատկություններ* (Keyboard Properties) երկխոսության պատուհանը (նկ. 10.10) բացելու համար անհրաժեշտ է երկկտտացնել *Հսկիչ վահանակ* պանակի *Ստեղնաշար* (Keyboard) նշանի վրա:

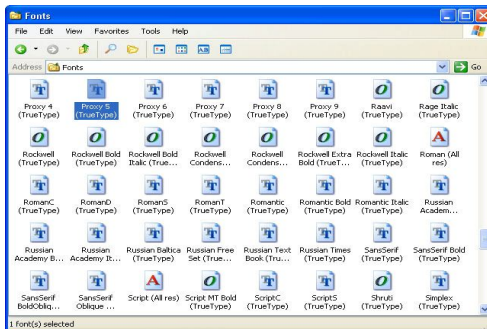
Այն ունի երկու ներդիր.

- *Արագություն* - Speed,
- *Սարքաշար* - Hardware (նման է մկնիկի *Սարքաշար* ներդիրին):

Նկ. 10.10 Ստեղնաշար Հատկություններ երկխոսության պատուհանը

Տառատեսակներ

Տառատեսակները գտնվում են *Հսկիչ վահանակ* պանակի *Տառատեսակ* (Fonts) երկխոսության պատուհանում (նկ. 10.11):

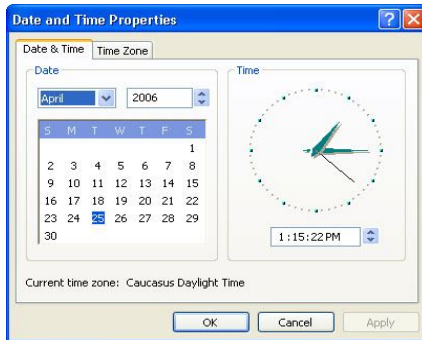

Նկ. 10.11. Տառատեսակ երկխոսության պատուհանը

Այստեղ անմիջապես նկատվում է, որ տառատեսակների պատկերները 3 տիպի են՝ TT (True Type), O (Open Type) և A: Բանը նրանում է, որ տառատեսակները լինում են կետային և վեկտորային: Կետային տառատեսակները կազմվում են ուղղանկյան մեջ կետերի կոմբինացիայով: Դրանք արագ են աշխատում, բայց վատորակ են տպագրության դեպքում: Բացի այդ հարմար չէ կատարել չափսերի փոփոխության գործողություններ: Վեկտորային տառատեսակների սիմվոլները թեք կոնտուրներ են՝ տրված մաթեմատիկական բանաձևերի միջոցով: Սա թույլ է տալիս տարբեր չափսերի համար տառատեսակներ չպահել: A տիպի տառատեսակները կետային են, իսկ TT և O (որոնց միջև էական տարբերություն չկա)՝ վեկտորային:

Ամսաթվի և ժամանակի հատկություններ

Ամսաթվի և ժամանակի հատկությունների համար ծառայում է *Հսկիչ վահանակ* պանակի *Ամսաթիվ և ժամանակ Հատկություններ* (Date and Time Properties) երկխոսության պատուհանը (նկ. 10.12), որը բացվում է *Ամսաթիվ և ժամանակ* (Date and Time) պատկերակի վրա երկկտացնելիս:

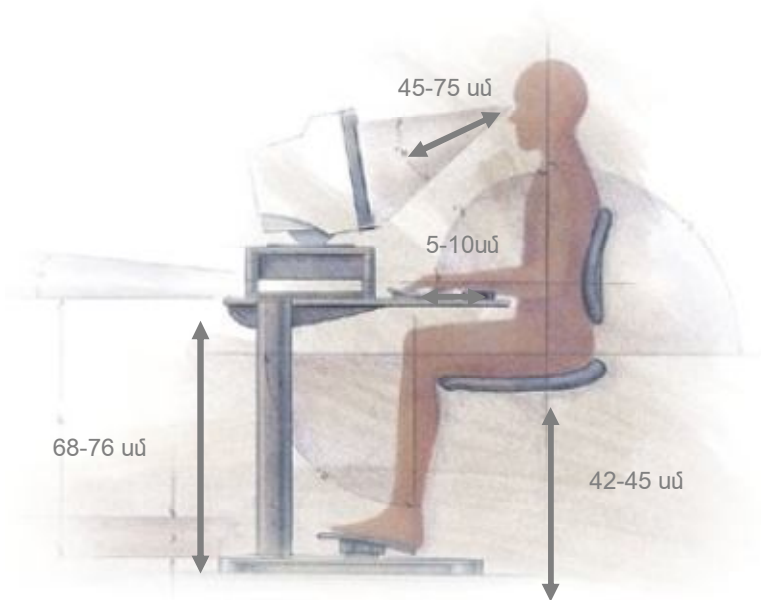
Նկ. 10.12

Այն բաղկացած է երկու ներդիրից.

- *Ամսաթիվ և ժամանակ* (Date & time) – տալիս է սիստեմային ժամանակի և օրացույցի փոփոխության հնարավորություն:
- *Ժամային գոտի* (Time Zone) – հանձնարարվում է ժամային գոտին: Ինչպես նաև, այս ներդիրի *Ինքնաբար կարգաբերել ժամացուցն ամառային ժամանակի* (Automatically adjust clock for daylight saving changes) տողի դիմաց դատարկ վանդակում նշան դնելով, հնարավոր է կարգավորել այնպես, որ համակարգիչն ավտոմատ կատարի ժամանակի փոփոխությունները՝ անցումը «ձմեռային» և «ամառային» ժամանակներին:

ՀԻՇՆՔ: Նախագգուշական միջոցառումների արհամարհումը կարող է վտանգավոր լինել ձեր առողջության համար:

Համակարգչային սեղանի առջև ոչ հարմարավետ նստելը կարող է ուսերի, գոտկատեղի ցավերի պատճառ դառնալ: Նստեք ազատ առանց ավելորդ լարվածության:

Երկարատև ու լարված աշխատանքի դեպքում աչքերը հոգնում են, այդ իսկ պատճառով խորհուրդ է տրվում յուրաքանչյուր 5 րոպեից մեկ հայացքը կտրել էկրանից և նայել որքան հնարավոր է հեռու գտնվող առարկայի:

ՏԵՐՄԻՆԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ (Անգլերեն-Հայերեն)

A	
Access	Մատչել
Accessibility	Մատչելիություն
Accessories	Պիտույքներ
Active	Գործուն
Add	Հավելել
Address Bar	Հասցեագրուի
Address Book	Հասցեագիրք
Administrative Tools	Վարչական գործիքներ
Advanced	Լրացուցիչ
Airbrush	Փռչեվրձին
Align to Grid	Հավասարեցնել ըստ ցանցի
All Programs	Բոլոր ծրագրերը
Appearanc	Արտաքին
Arrange Icons	Դասավորել պատկերներն ըստ
At least	Ավելի քան
At most	Առնվազն
Audio	Չայնային
Audio Devise	Չայնասարք
Auto Arrange	Ինքնադասավորում
B	
Back	Ետ
Backup	Պահեստ
Beckground	Խորք
Browse	Զննել
Brush	Վրձին
Button	Կոճակ
By Modified	Փոփոխման
By Name	Անվան
By Size	Չափի

By Type	Տիպի
C	
Calculator	Հաշվիչ
Camera	Տեսախցիկ
Cancel	Չեղարկել
Cascade	Սանդղացանկ
Center	Կենտրոն
Change	Փոխել
Character Map	Գրանշանների քարտեզ
Character repeat	Կրկնել գրանշանը
ClickLock	Կտտահողպ
Close	Փակել
Color	Գույն
Command Prompt	Հրամանի հուշակ
Communications	Հաղորդակցություններ
Configuration	Կազմաձևում
Connection	Կապակցում
Control Panel	Հսկիչ վահանակ
Copy	Պատճենել
Create	Ստեղծել
Ctrl	ԿՌ-ԿՐ
Curve	Կոր
Customize	Ընտելացնել
Cut	Կտրել
D	
Date	Ամսաթիվ
Default	Լռելյայն
Delete	Ջնջել
Desktop	Սեղան
Disk Cleanup	Սկավառակի մաքրում
Disk Defragmenter	Սկավառակի ապամասնատիչ
Display	Ցուցադրել

Double-click	Երկկտտոց
E	
Edit	Խմբագրել
Ellipse	Էլիպս
Entertainment	Ժամանց
Eraser	Ջնջիչ
Event	Դեպք
Explorer	Հետախույզ
Extension	Ընդլայնում
F	
Fast	Արագ
Favorites	Ընտրյալներ
Fax	Հեռապատճեն
File	Նիշք
Fill With Color	Լցնել գույնը
Finish	Ավարտ
Floppy	Ճկուն սկավառակ
Folder	Պանակ
Font	Տառատեսակ
Forward	Առաջ
Free Space	Ազատ տարածք
Free-Form	Ազատ ոճ
G	
Game Controllers	Խաղի կառավարիչներ
Global	Համընդհանուր
H	
Hardware	Սարքաչար
Help	Օգնություն
Hidden	Թաքնված
Horizontally	Հորիզոնական
Hardware	Սարքաչար
Help	Օգնություն

Hidden	Թաքնված
Horizontally	Հորիզոնական
I	
Icon	Պատկեր
Inactive	Անգործուն
Installation Program	Տեղադրման ծրագիր
Internet	Համացանց
Item	Միույթ
K	
Keyboard	Ստեղնաշար
Language Options	Լեզվային ընտրանքներ
Line	Գիծ
Load	Բեռնել
Local Disk	Տեղային սկավառակ
Local Harddrives	Տեղային կոշտ սարքավարներ
Local settings	Անհատական կայանք
Log in	Մուտքագրվել
Log Off	Դուրս գրվել
Long	Երկար
Look in	Դիտորոշել
M	
Magnifier	Խոշորացույց
Maintenance	Սպասարկում
Maximize	Առավելացնել
Menu	Ցանկ
Menu Bar	Ցանկերի գոտի
Minimize	Նվազեցնել
Modem	Կապիչ
Modify	Կերպափոխել
Motion	Տեղափոխում
Mouse	Մկնիկ
Move	Շարժել

Music	Երաժշտություն
My Computer	Իմ համակարգիչը
My Documents	Իմ փաստաթղթերը
My Network Places	Իմ ցանցատեղերը
My Recent Documents	Իմ վերջին փաստաթղթերը
N	
Narrator	Պատմիչ
Network Connections	Ցանցային կապակցումներ
Next	Հաջորդը
No	Ոչ
None	Ոչ մեկը
Notepad	Նոթատետր
O	
OK	Լավ
On-Screen	Վահանային
Open	Բացել
Options	Ընտրանքներ
P	
Paint	Նկարիչ
Password	Գաղտնաբառ
Paste	Սուսնծել
Pencil	Մատիտ
Performance	Արդյունավետություն
Phone	Հեռախոս
Pick Color	Ընտրել գույնը
Picture	Նկար
Pointer	Ցուցիչ
Polygon	Բազմանկյուն
Position	Դիրք
Precision	ճշգրտություն
Preview	Նախատեսք
Primary	առաջնային

Printer	Տպիչ
Properties	Հատկություններ
Q	
Quick Launch	Արագ թողարկում
R	
Rectangle	Ուղղանկյուն
Recycle Bin	Աղբաման
Secondary	Երկրորդական
Select	Ընտրել
Setting	Կայանք
Setup	Տեղակայել
Shat down	Անջատել
Short	Կարճ
Shortcut	Կարճատ
Show in Groups	Ցուցադրել խմբերում
Size	Չափս
Slow	Դանդաղ
Sound	Ձայն
Sound Recorder	Ձայնագրում
Speech	Խոսք
Speed	Արագություն
Stand by	Նիրհ
Start	Մեկնարկել
Start menu	Մեկնարկային ցանկ
Status Bar	Վիճակագրտի
Stop	Կանգ
Stretch	Չզել
Subfolders	Ենթապանակ
Support	Աջակցում
Switch	Փոխանջատել
Synchronize	Համաժամել
System	Համակարգ

System Information	Համակարգի տեղեկույթ
System Tools	Համակարգային գործիքներ
T	
Taskbar	Խնդրագոտի
Text	Գրվածք
Theme	Ոճ
Tile	Կցաշարել
Time	Ժամանակ
Time Zone	Ժամային գոտի
Toolbar	Գործիքագոտի
Tools	Գործիքներ
Trail	Հետք
Transfer	Փոխանցել
Type	Տիպ
U	
Undo	Հետարկել
Up	Վեր
User Account	Օգտվողի հաշիվ
User name	Օգտվողի անուն
Utility Manager	Օժանդակ ծրագրերի կառավարիչ
V	
Vertically	Ուղղահայաց
Video	Տեսապատկեր
View	Տեսք
Visibility	Տեսանելիություն
Voice	Ձայն
Volume	Ուժգնության
Volume Control	Ուժգնության կառավարում
W	
Wate	Սպասել
Wheel	Անիվ
Wizard	Մոգ

Word Pad	Բառատետր
Y	
Yes	Այո

Ստորև թվարկված են Հսկիչ վահանակի խմբերը

- Appearance and Themes – Արտաքինը և ոճերը
- Network and Internet Connections – Ցանցի և Համացանցի կապակցումներ
- Add or Remove Programs – Հավելել կամ հեռացնել ծրագրեր
- Sounds, Speech, and Audio Devices – Չայներ, խոսք և ձայնասարքեր
- Performance and Maintenance – Արդյունավետություն և սպասարկում
- Printers and Other Hardware – Տպիչներ և այլ սարքաշարեր
- User Accounts – Օգտվողի հաշիվներ
- Date, Time, Language, and Regional Options – Ամսաթիվ, ժամանակային, Լեզվային և Տարածքային ընտրանքներ
- Accessibility Options – Մատչելիության ընտրանքներ:

Այս դեպքում դաշտում պատկերվում է բոլոր հասանելի պատկերակների ցանկը որոնք են՝

- Accessibility Options – Մատչելիության ընտրանքներ
- Add Hardware - Հավելել սարքաշար
- Add or Remove Programs – Հավելել կամ հեռացնել ծագրեր
- Administrative Tools – Վարչական գործիքներ
- Date and Time - Ամսաթիվ և ժամանակ
- Display – Ցուցադրել
- Folder Options – Պանակի ընտրանքներ
- Fonts – Տառատեսակ
- Game Controllers – Խաղի կառավարիչներ
- Internet Options – Համացանցի ընտրանքներ
- Keyboard – Ստեղնաշար
- Mouse - Մկնիկ
- Network Connections – Ցանցային կապակցումներ
- Phone and Modem Options – Հեռախոսի և կապիչի ընտրանքներ
- Power Options – Հոսանքի ընտրանքներ
- Printers and Faxes – Տպիչներ և հեռապատճեններ
- Regional and Language Options – Տարածքային և Լեզվային ընտրանքներ
- Scanners and Cameras – Ծրիչներ և տեսախցիկներ
- Scheduled Tasks – Հերթագրված խնդիրներ
- Sounds and Audio Devices – Չայներ և ձայնասարքեր
- System – Համակարգ

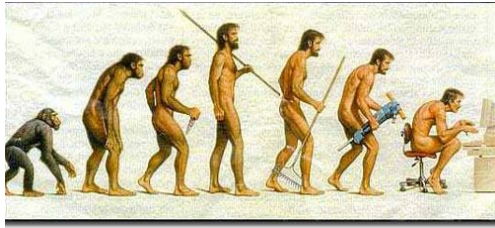
- Taskbar and Start Menu – Խնդրագրուի և մեկնարկային ցանկ
- User Accounts – Օգտվողի հաշիվներ

Առավել հաճախ օգտագործվող ծրագրերի ընդլայնումները

Ընդլայնումը	Նիշքի տիպը	Ծրագիրը
exe	ծրագիր	ACDSee9.exe
com		Command.com
doc	փաստաթուղթ (Microsoft Word)	Kursain ashx.doc
xls	աղյուսակ(Microsoft Excel)	naxahashiv.xls
txt	տեքստային փաստաթուղթ	namak.txt
ppt	էլեկտրոնային ներկայացում (Microsoft PowerPoint)	Diplomain ashx.ppt
htm	Համացանցի էջ	Book.htm
html		Book.html
bmp	նկարներ, լուսանկարներ	nkar.bmp
jpg		nkar.jpg
tif		nkar.tif
gif		nkar.gif
mp3	Երաժշտություն	Beatlse.mp3
mpeg	Վիդեո	kino.mpeg
avi		tesholovak.avi
zip	Արխիվ ZIP	zekuycner.zip
rar	Արխիվ WinRAR	zekuycner.rar

Համացանցի պատմությունը

ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարարությանն ստորաբաժանումները 1969 թվականին միավորեցին իրենց համակարգչային ցանցերը մի միասնական ցանցի՝ ARPANET-ին, որը համարվում է համացանցի նախատիպը: UNIX-սերվերների և հաճախորդների միջև տվյալների փոխանակման նպատակով 1983 թ. Բերքլիի համալսարանի գիտնականները մշակեցին արձանագրություն, որն իր պարզության, հուսալիության և սարքային անկախության շնորհիվ ընդունվեց նաև համացանցում: Այդպես ծնվեց TCP/IP արձանագրությունը: Հետագա տարիներին համացանցը բուռն

զարգացում ունեցավ և 90ականների սկզբին ցանցում աշխատող սերվերների թիվը շուրջ 100000 էր: Այդուհանդերձ պետք էր «սպասել» 1993 թվականին (երբ սերվերների թիվը մեկ միլիոնից անց էր), երբ մասնավոր ձեռնարկությունների և պետական հաստատությունների, ինչպես նաև ակադեմիական ինստիտուտների և ուսումնական հաստատությունների շահախնդիր մասնակցությամբ որպես ցանցի զարգացման նպատակ հռչակվեց մարդկության համընդհանուր ինֆորմատիզացիան: 1994 թ. ցանցում աշխատող համակարգիչների թիվն արդեն 4 միլիոնից անց էր, իսկ 1999 թ. վերջի դրությամբ այդ թիվը մոտ 20 միլիոն էր: Համացանցի զարգացման համար կարևորագույն իրադարձություն էր 1989 թ. փաստաթղթերի նկարագրության HTML լեզվի (HyperText Markup Language - հիպերտեքստի նշադրման լեզու) ստեղծումը միջուկային ֆիզիկայի Եվրոպական լաբորատորիայի (CERN) շվեյցարացի գիտնական Թիմ Բերնեյս Լիի կողմից: Դրա շնորհիվ հնարավոր դարձավ World Wide Web (WWW) ծառայությունը, որը թույլ տվեց մի փաստաթղթի մեջ միավորել տեքստային և գրաֆիկական տվյալներ (իսկ ավելի ուշ՝ նաև այլ մուլտիմեդիա տարրեր), ինչպես նաև ցանկացած փաստաթղթի մեջ ներառել հղումներ ցանցում կամայական տեղերում գտնվող այլ փաստաթղթերի վրա: 1990 թ. այնտեղ ստեղծված առաջին բրոուզերը հենց այդպես էլ կոչվում էր՝ WWW. WW ծառայությունը հիմնված է HTTP արձանագրության (HyperText Transfer Protocol հիպերտեքստի հաղորդման արձանագրություն) վրա, որն անմիջականորեն թույլ է տալիս ցանկացած փաստաթղթից անցում կատարել այլ տեքստային փաստաթղթի ընթերցմանը, երաշտության ունկնդրմանը, Tselnet կամ FTP արձանագրություններով միացման հաստատմանը և այլն:

Պետությունների զարգացման ռազմավարությունը, առանձին ապրանքների զանգվածային արտադրության վրա հիմնված հասարակությունը փոխարինվեց ինֆորմացիոն հասարակությամբ, որի հիմնական զբաղմունքն է ինֆորմացիայի պատրաստումը, մշակումը, պահանումը և տարածումը: **Ինֆորմացիոն հասարակության** համար ինֆորմացիան ամենակարևոր նյութական գոյապաշարն է: Ինֆորմացիոն հասարակության հիմքում ընկած են ինֆորմացիոն և հաղորդակցական տեխնոլոգիաները՝ որոնք կազմում են տնտեսության ամենաարագ զարգացող հատվածը և նորհարյուրամյակի առավել էական ինֆրակառուցվածքը: Չկան արտադրության, կրթության, սպասարկման, առևտրի, պետական ղեկավարման բնագավառներ, ուր ինֆորմացիոն և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը շահութաբեր չլինի, ինչը արտահայտվում է արտադրողականության, արդյունավետության, հուսալիության, անվտանգության բարձրացմամբ, ինչպես նաև արժեքի և ժամանակի խնայողությամբ:

Սարգիս Շավարշի Ստեփանյան
Հերմինե Արայի Սամվելյան

Windows Vista Windows XP
Ուսումնական ձեռնարկ

Գեղարվեստական ձևավորում՝ Հ.Ա. Սամվելյան
Սրբագրիչ՝ Ա. Բ. Կոստանյան
Խմբագիր՝ Գ. Ս. Հովակյան
Համակարգչային էջատող՝ Կ.Ս. Ազնավուրյան

Տպաքանակը՝ 200 օրինակ
Տպագրված է Երևանի ճարտարապետության և շինարարության
պետական համալսարանի Տպագրության և լրատվության կենտրոնում